

TAČKA II

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET – NIKŠIĆ

VIJEĆU FILOZOFSKOG FAKULTETA

Odlukom Vijeća Filozofskog fakulteta, br. 01-4688 22. 12. 2023. godine imenovana je Komisija za ocjenu master rada, pod naslovom „Pripremanje nastavnika za nastavu matematike u petom razredu osnovne škole”, kandidata Miroslava Dačevića.

U skladu sa članom 22, stav 1, Pravila studiranja na postdiplomskim studijama, Komisija podnosi sljedeći

IZVJEŠTAJ

Miroslav Dačević, student master studija Studijskog programa za obrazovanje učitelja na Filozofskom fakultetu u Nikšiću, uradio je master rad na temu *Pripremanje nastavnika za nastavu matematike u petom razredu osnovne škole*.

Tema ovog rada je odobrena 30.04.2024. godine na sjednici Nastavno-naučnog vijeća Filozofskog fakulteta i odobrena je komisija za njegovu ocjenu, u sastavu: prof. dr Veselin Mićanović, Filozofski fakultet – Nikšić, prof. dr Nada Šakotić, Filozofski fakultet – Nikšić, prof. dr Marijan Marković, Prirodno matematički fakultet – Podgorica.

Master rad kandidata Miroslava Dačevića *Pripremanje nastavnika za nastavu matematike u petom razredu osnovne škole*, napisan je na 82 strane. Rad je struktuiran u dvije komplementarne cjeline (teorijski i istraživački dio sa analizom rezultata) koje su tematski operacionalizovane u odgovarajuće uže oblasti. Nakon uvodnih razmatranja, teorijski dio rada je prezentovan u tri tematske cjeline i to: Značaj nastave matematike, Uloga nastavnika u procesu pripremanja za realizaciju nastave matematike u petom razredu osnovne škole i Vrste pripremanja nastavnika za nastavu matematike u petom razredu osnovne škole.

U sklopu druge strukturne cjeline, koja se odnosi na istraživački dio rada, detaljno je i precizno predstavljen metodološki okvir istraživanja, a zatim su tabelarno i grafički prikazani rezultati istraživanja.

U uvodnom dijelu rada, kandidat Miroslav Dačević ističe značaj uloge nastavnika u nastavi matematike. Nastavnik je taj koji detaljno planira sadržaje, metode, sredstva i materijale za izvođenje nastave. Kako u razredu ima učenike različitih sposobnosti, interesovanja i potreba, nastavnik podstiče učenike da iznose svoje stavove, mišljenja, postavljaju pitanja i jedni drugima pružaju pomoć kada je to potrebno. Uloga nastavnika u procesu pripreme i

realizacije nastave matematike u petom razredu osnovne škole je višedimenzionalna i obuhvata različite aspekte.

U drugoj tematskoj cjelini kandidat Dačević objašnjava ulogu nastavnika u procesu pripremanja za realizaciju nastave matematike u petom razredu osnovne škole. Dobar nastavnik će stalno usavršavati svoje kompetencije i vrednovati vaspitno - obrazovni proces, ali će i koristiti već pomenute strategije kako bi unaprijedio kvalitet nastave matematike.

Analiza nastavnog plana i programa predstavlja osnovu na kojoj nastavnici planiraju nastavu matematike u petom razredu osnovne škole. Analizom nastavnog plana i programa, nastavnik će bolje razumjeti očekivane ishode i načine na koje se određeni sadržaji integrišu u obrazovni proces. Važni koraci u analizi plana i programa obuhvataju: pregled ishoda učenja, razumijevanje logičkog slijeda gradiva, identifikaciju korelacije sa drugim predmetima, prilagođavanje nastavnih sadržaja, razradu metoda i strategija, kreiranje sistema evaluacije. Ključni faktor efikasnosti nastavnog procesa je priprema nastavnika. Ona se u skladu sa didaktičko-metodičkim zahtjevima temelji na usvajanju ključnih načela koja olakšavaju organizaciju, izvođenje i vrednovanje nastave. Ta načela su: jasno definisanje ishoda, prilagođavanje učenicima, sistematičnost i postupnost, aktivnost učenika, prilagođavanje kontekstu, praćenje napretka i emocionalna podrška. Ako je čas usvajanja novog gradiva, veoma je važno da se nastavnici efikasno pripreme, jer se učenici po prvi put susreću s nekom temom ili pojmom. Takođe je bitno, osmisliti pitanja koja će podsticati učenike na razmišljanje, što dovodi do boljeg razumijevanja novih sadržaja. Časovi utvrđivanja gradiva su važni za konsolidaciju znanja koja su učenici već stekli. Priprema za čas provjere znanja je važna za procjenu postignuća učenika. Step en usvojenosti sadržaja, od strane učenika, nastavnici provjeravaju pripremanjem testova, kontrolnih i pismenih zadataka.

Jedna od poteškoća u pripremi nastavnika leži u neophodnom balansiranju između teorijskog i praktičnog znanja. Drugi izazov odnosi se na različite sposobnosti i karakteristike učenja. Svako odjeljenje uključuje učenike različitih sposobnosti, a u petom razredu osnovne škole ta razlika se posebno uočava, jer pojedini učenici lako usvajaju nove matematičke pojmove, dok drugi imaju poteškoća prilikom usvajanja istih. Nastavnici se često suočavaju sa izazovima upravljanja disciplinom i motivacijom učenika. Matematički sadržaji u petom razredu, koji su definisani planom i programom, postaju složeniji, što kod učenika može izazvati osjećaj frustracije. Zato nastavnici razvijaju motivacione strategije koje učenicima pomažu da prepoznaju primjenu matematike u svakodnevnom životu.

U trećoj cjelini kandidat Miroslav Dačević navodi vrste pripremanja nastavnika za nastavu matematike u petom razredu osnovne škole. Nastavnici moraju, prije svega, razumjeti

učenika kao individuu, prilagoditi metode njegovim sposobnostima, te stvoriti podržavajuće okruženje za učenje matematičkih sadržaja. Da bi nastavnici imali razvijenu svijest o načinu na koji učenici razumiju matematičke pojmove, priprema nastavnika zahtijeva visok stepen posvećenosti učenju o psihologiji i razvojnim fazama djece,

Priprema nastavnika za izvođenje nastave matematike u petom razredu zahtijeva i spremnost za rješavanje eventualnih problema u učionici i prilagođavanje nastavnog plana u skladu s promjenama.

Prema stručnoj literaturi, kandidat Dačević ističe tri osnovna tipa pripreme nastavnika za nastavu matematike: stručnu pripremu, pedagošku pripremu i materijalno - tehničku pripremu.

Prvi korak u stručnoj pripremi nastavnika jeste detaljno razumijevanje kurikuluma. Nastavnici treba da razvijaju pedagoške vještine koje će im omogućiti efikasno prenošenje znanja. Nastavnici mogu koristiti različite pristupe: interaktivne igre, grupni rad, praktične aktivnosti. U doba digitalizacije, nastavnici mogu koristiti različite obrazovne pristupe: edukativni softver, multimedijalne sadržaje, formativnu evaluaciju i sumativnu evaluaciju.

Jedan od osnovnih aspekata pedagoške pripreme je razumijevanje razvojnih karakteristika učenika. Učenici obično počinju da razmišljaju na apstraktan način, imaju potrebu za praktičnim iskustvima, razvijaju kritičko razmišljanje i sposobnost da postavljaju pitanja o značaju matematike i implementaciji u svakodnevnom životu. Kroz temeljnu pedagošku pripremu, nastavnici imaju mogućnost da prenesu znanje i omoguće učenicima da na spontan način usvoje složene matematičke pojmove.

Prva etapa materijalno - tehničke pripreme nastavnika podrazumijeva prilagođavanje učionice sposobnostima učenika. Za potrebu realizacije nastave matematike, nastavnik može koristiti: interaktivne table, obrazovni softver i aplikacije za matematiku platformu za online kvizove i testove. Od nastavnika se očekuje da stalno osvježava materijale i uvodi određene inovacije, kao što je nabavka novih didaktičkih materijala i učestvovanje na seminarima i radionicama.

U drugom poglavlju rada Miroslav Dačević prikazuje predmet i problem istraživanja. Zatim, definiše cilj, zadatke i hipoteze istraživanja. Takođe, određuje metode, tehnike i instrumente, populaciju i uzorak istraživanja, preliminarno istraživanje, organizaciju i tok istraživanja i statističku obradu podataka.

Za prikupljanje podataka o pripremanju nastavnika za nastavu matematike u petom razredu osnovne škole, kandidat je koristio anketni upitnik koji se sastojao od 24 pitanja. Istraživanje je realizovano na uzorku od 150 učitelja koji izvode vaspitno - obrazovni rad.

Prema rezultatima, većina učitelja smatra da je kontinuirano stručno pripremanje važno ili veoma važno za kvalitet nastave matematike. To govori o svjesnosti učitelja kada je u pitanju potreba za stalnim usavršavanjem, što je ključno za prilagođavanje savremenim metodama učenja. Najveći izazov za učitelje je ograničeno vrijeme za pripremu, a zatim i nedostatak potrebnih materijala. U okviru stručnog usavršavanja nastavnika matematike, ističe se značaj temeljne analize nastavnih planova i programa kao ključnog koraka u pripremi za nastavu. Nastavnici imaju afirmativne stavove prema pedagoškoj pripremi, afirmativne stavove prema materijalno - tehničkoj pripremi i afirmativne stavove prema pisanju priprema u kontekstu adekvatnijeg pripremanja.

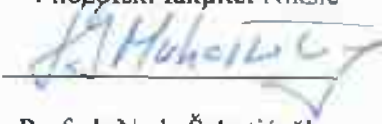
Razmjena iskustava s kolegama i motivacija dodatno doprinose profesionalnom razvoju nastavnika. U skladu sa navedenim rezultatima, potvrđujemo sporedne hipoteze, a time i glavnu hipotezu, prema kojoj se pretpostavilo da nastavnici koji izvode nastavu matematike u petom razredu osnovne škole imaju afirmativne stavove prema pripremanju nastave matematike u kontekstu efikasnijeg sticanja matematičkih znanja kod učenika.

Kandidat Miroslav Dačević je u svom master radu uspješno obradio temu *Pripremanje nastavnika za nastavu matematike u petom razredu osnovne škole*. Komisija konstatuje da master rad kandidata Miroslava Dačevića, na temu *Pripremanje nastavnika za nastavu matematike u petom razredu osnovne škole*, ispunjava normative koji važe za master teze, te stoga predlaže Nastavno - naučnom vijeću Filozofskog fakulteta Univerziteta Crne Gore da odobri usmenu odbranu ovog rada.

Nikšić, 10. 12. 2024. god.

Komisija u sastavu:

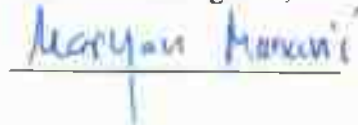
Prof. dr Veselin Mićanović, mentor
Filozofski fakultet Nikšić



Prof. dr Nada Šakotić, član
Filozofski fakultet Nikšić



Prof. dr Marijan Marković, član
Prirodno matematički fakultet Podgorica, član



PREDLOG ODLUKE – Tačka 2/1

UNIVERZITET CRNE GORE

Filozofski fakultet

Broj:
Nikšić,

Na osnovu člana 22 stav 2 Pravila studiranja na master studijama Vijeće Filozofskog fakulteta je na sjednici 27. 12. 2024. godine donijelo

O D L U K U

I

Usvaja se Izvještaj Komisije za ocjenu master rada **Pripremanj nastavnika za nastavu matematike u petom razredu osnovne škole** Miroslava Dačevića, studenta integrisanih akademskih studija Studijsekog programa za obrazovanje učitelja na Filozofskom fakultetu.

II

Komisija iz stava I ove Odluke će u skladu sa Pravilima studiranja na master studijama organizovati odbranu predmetnog master rada.

DEKANKA

Dostaviti:

- Članovima komisije
- Uz Zapisnik sa Vijeća Fakulteta
- a/a

Prof. dr Tatjana Novović

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET
VIJEĆU

Odlukom Vijeća Filozofskog fakulteta, 01-4377 od 11.12.2023.godine, imenovana je Komisija za ocjenu master rada, pod naslovom, **Pomoć i podrška djeci sa lakom mentalnom ometenošću u drugom ciklusu osnovnih škola**, kandidatkinje **Branke Nikolić**.

U skladu sa članom 16. stav 1 Pravila studiranja na postdiplomskim studijama. Komisija podnosi sledeći

IZVJEŠTAJ
O MASTER RADU

KRATKI PRIKAZ RADA

Master rad kandidatkinje, **Branke Nikolić, Pomoć i podrška djeci sa lakom mentalnom ometenošću u drugom ciklusu osnovnih škola**, napisan je na 78 strana, u *Times New Roman* fontu, prored 1,5. Rad je strukturiran u dvije tematske cjeline. U okviru prve tematske cjeline *Teorijski dio* detaljno je operacionalizovan koncept: Karakteristike djece sa lakom mentalnom ometenošću. Proces pružanja podrške i pomoći djeci sa lakom mentalnom ometenošću u drugom ciklusu osnovne škole. Saradnja učitelja sa stručnim saradnicima i roditeljima u kontekstu pružanja pomoći i podrške djeci sa lakom mentalnom ometenošću u drugom ciklusu osnovne škole a druga tematska cjelina *Metodološki dio rada* ima razrađen koncept: Problem i predmet istraživanja, Cilj i zadaci istraživanja. Istraživačke hipoteze. Metode, tehnike i instrumenti istraživanja. Uzorak ispitanika i Interpretacija rezultata istraživanja. Nakon objedinjavanja teorijskog i metodološkog dijela rada kandidatkinja Branka Nikolić je opsežno analizirala empirijsku evidenciju u okviru ovog poglavlja. pod nazivom. Zaključak. Kandidatkinja Nikolić je svoju teorijsku elaboraciju fokusirane problematike utemeljila u brojnim relevantnim izvorima i publikacijama (ukupno 39 jedinica) i primjereno odabranim i prikazanim

elektronskim izvorima. Na kraju su prilozi, odnosno instrumenti, funkcionalno operacionalizovani i primijenjeni u ovom istraživanju.

U teorijskom dijelu rada kandidatkinja Branka Nikolić, navodi da se intelektualna ometenost odnosi na ograničenja u mentalnim sposobnostima koja utiču na inteligenciju, učenje i vještine svakodnevnog života. Uticaj ove pojave može značajno varirati među pojedincima; neki mogu doživjeti manje izazove i voditi nezavistan život, dok drugi mogu imati ozbiljnije poteškoće koje zahtijevaju doživotnu podršku i pomoć (Đorđević, Glumbić i Brojčin, 2016). Iako je za mnoge pojedince tačan uzrok njihove intelektualne ometenosti nepoznat, mnogi slučajevi intelektualne ometenosti se dešavaju zbog razlika u razvoju mozga. Rjeđe se mogu razviti zbog oštećenja mozga usljed bolesti, povrede ili drugih događaja kada je osoba mlađa od 18 godina (Kaljača i Dučić, 2016). Intelektualna ometenost je termin koji se koristi kada pojedinac ima ispodprosječnu inteligenciju ili mentalne sposobnosti. Nedostatak vještina neophodnih za svakodnevni život takođe je često povezan sa ovom vrstom poremećaja. Kada je u pitanju intelektualna ometenost, postoje različiti stepeni u rasponu od blage do teške. Dok djeca i adolescenti sa intelektualnim teškoćama mogu naučiti nove vještine, oni to čine sporije od ostalih. Ova djeca često imaju poteškoće da saopšte svoje specifične želje i potrebe i obično se bore sa brigom sebi. U većini slučajeva, ovim osobama je potrebna pomoć u govoru, hodanju, oblačenju i jelu (Cummins & Laury, 2003). U drugom ciklusu osnovne škole, djeca sa lakom mentalnom ometenošću susreću se sa mnogobrojnim izazovima, a pružanje optimalne pomoći je veoma značajno za njihovo vaspitanje i obrazovanje. Smatramo da se djeca sa mentalnom ometenošću može pružiti pomoć i podrška na raznovrsne načine i time omogućiti razvojno primjereniju inkluziju ove djece u kolektiv vršnjaka bez teškoća u razvoju. Individualizovani pristup je veoma značajan za djecu sa lakom mentalnom ometenošću. Učitelji i stručni saradnici treba da kreiraju individualizovane planove za djecu sa intelektualnom ometenošću. Prilikom kreiranja navedenih planova, moraju se imati na umu potrebe, sposobnosti i interesovanja djeteta. Prilagođavanje nastavnih metoda je takođe veoma važno za djecu sa mentalnom ometenošću. Učitelji treba da implementiraju raznovrsne tehnike poučavanja koje podstiču učenike sa mentalnom ometenošću da se aktivno uključe u proces učenja (Marić, Bogojević i Đurović, 2011).

U dijelu rada, pod nazivom *Metodološki dio rada*, kandidatkinja Branka Nikolić razvija metodološki koncept rada kroz cjelishodno projektovani cilj i zadatke, a potom i logično, detaljno operacionalizovane hipoteze. Predmet ovog istraživanja je: Predmet ovog istraživanja je pomoć i podrška djeci sa lakom mentalnom ometenošću u drugom ciklusu osnovnih škola. Cilj istraživanja glasi: Utvrditi način na koji se u drugom ciklusu osnovnih škola pruža pomoć i podrška djeci sa lakom mentalnom ometenošću. U skladu sa ciljem, kandidatkinja Nikolić je istraživačke zadatke su formulisala na sljedeći način:

- ☐ Utvrditi na koji način učitelji planiraju aktivnosti u koje uključuju djeca sa lakom mentalnom ometenošću.
- ☐ Utvrditi koja je dominantna strategija pružanja pomoći i podrške djeci sa lakom mentalnom ometenošću u drugom ciklusu osnovnih škola.
- ☐ Utvrditi da li učitelji prilagođavaju nastavne sadržaje djeci sa lakom mentalnom ometenošću u drugom ciklusu osnovnih škola.
- ☐ Utvrditi da li učitelji primjenjuju individualni oblik rada u svrhu pružanja pomoći i podrške djeci sa lakom mentalnom ometenošću u drugom ciklusu osnovnih škola.
- ☐ Utvrditi da li učitelji saraduju sa stručnim saradnicima u svrhu pružanja pomoći i podrške djeci sa lakom mentalnom ometenošću u drugom ciklusu osnovnih škola.

U skladu sa ciljem istraživanja, glavnu hipotezu možemo definisati na sljedeći način: Pretpostavljamo da se u drugom ciklusu osnovnih škola pruža pomoć i podrška djeci sa lakom mentalnom ometenošću kroz primjenu individualnog rada i prilagođavanja nastavnih sadržaja. Istraživanje je sprovedeno na uzorku od 150 učitelja. Kako navodi kandidatkinja Nikolić, rezultati istraživanja su pokazali sljedeće: Učitelji planiraju aktivnosti u koje uključuju djecu sa lakom mentalnom ometenošću na način koji omogućava ovoj djeci aktivno uključivanje u vršnjačku zajednicu. Diferencijacija nastavnih sadržaja dominantna strategija pružanja pomoći i podrške djeci sa lakom mentalnom ometenošću u drugom ciklusu osnovnih škola. Učitelji prilagođavaju nastavne sadržaje djeci sa lakom mentalnom ometenošću u drugom ciklusu osnovnih škola. Učitelji po potrebi primjenjuju individualni oblik rada u svrhu pružanja pomoći i podrške djeci sa lakom mentalnom ometenošću u drugom ciklusu osnovnih škola. Učitelji saraduju sa stručnim saradnicima u svrhu pružanja pomoći i podrške djeci sa

lakom mentalnom ometenošću u drugom ciklusu osnovne škole. U skladu sa navedenim rezultatima, kandidatkinja je u ovom istraživanju potvrdila sporedne, a time i glavnu hipotezu, prema kojoj se pretpostavilo da se u drugom ciklusu osnovnih škola pruža pomoć i podrška djeci sa lakom mentalnom ometenošću kroz primjenu individualnog rada i prilagođavanja nastavnih sadržaja.

ZAVRŠNA OCJENA RADA

Imajući u vidu navedenu argumentaciju koja svjedoči o kvalitetu, relevantnosti, svrsishodnosti, inovativnosti master rada kandidatkinje **Branke Nikolić**, na temu koja je izuzetno aktuelna i značajna, Komisija je pozitivno ocijenila rad, te predlaže Vijeću Filozofskog fakulteta da usvoji Izvještaj i odobri javnu odbranu master teze, pod nazivom: **Pomoć i podrška djeci sa lakom mentalnom ometenošću u drugom ciklusu osnovnih škola.**

KOMISIJA

Prof.dr Biljana Maslovarić, predsjednik



Prof.dr Nada Šakotić, mentor



Prof.dr Tanja Novović, član



UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET
NJBIC

12.12.2024.	
01	4675

PREDLOG ODLUKE – Tačka 2/2

UNIVERZITET CRNE GORE

Filozofski fakultet

Broj:

Nikšić,

Na osnovu člana 22 stav 2 Pravila studiranja na master studijama Vijeće Filozofskog fakulteta je na sjednici 27. 12. 2024. godine donijelo

ODLUKU

I

Usvaja se Izvještaj Komisije za ocjenu master rada **Pomoć i podrška djeci sa lakom mentalnom ometenošću u drugom ciklusu osnovnih škola** Branke Nikolić, studentkinje akademskih master studija Studijskog programa za inkluzivno obrazovanje na Filozofskom fakultetu.

II

Komisija iz stava I ove Odluke će u skladu sa Pravilima studiranja na master studijama organizovati odbranu predmetnog master rada.

DEKANKA

Dostaviti:

- Članovima komisije
- Uz Zapisnik sa Vijeća Fakulteta
- a/a

Prof. dr Tatjana Novović

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET
VIJEĆU

Odlukom Vijeća Filozofskog fakulteta, 01-387 od 11.12.2023.godine, imenovana je Komisija za ocjenu master rada, pod naslovom, **Arhitektonska pristupačnost djeci sa tjelesnim smetnjama u vaspitno-obrazovnim ustanovama u opštini Nikšić**, kandidatkinje **Božice Petrović**.

U skladu sa članom 16, stav 1 Pravila studiranja na postdiplomskim studijama, Komisija podnosi sledeći

IZVJEŠTAJ
O MASTER RADU

KRATKI PRIKAZ RADA

Master rad kandidatkinje, **Božice Petrović**, **Arhitektonska pristupačnost djeci sa tjelesnim smetnjama u vaspitno-obrazovnim ustanovama u opštini Nikšić**, napisan je na 69 strana, u *Times New Roman* fontu, prored 1,5. Rad je struktuiran u dvije tematske cjeline. U okviru prve tematske cjeline *Teorijski dio* detaljno je operacionalizovan koncept: Ko su djeca sa posebnim obrazovnim potrebama, Djeca sa tjelesnim smetnjama. Šta je arhitektonska pristupačnost, Arhitektonska pristupačnost škole djeci sa posebnim obrazovnim potrebama, Asistivna tehnologija, Asistent/kinja u nastavi i dosadašnja istraživanja a druga tematska cjelina *Metodološki dio rada* ima razrađen koncept: Problem i predmet istraživanja, Cilj i zadaci istraživanja, Istraživačke hipoteze, Metode, tehnike i instrumenti istraživanja, Uzorak ispitanika i Interpretacija

rezultata istraživanja. Nakon objedinjavanja teorijskog i metodološkog dijela rada kandidatkinja Božica Petrović je opsežno analizirala empirijsku evidenciju u okviru ovog poglavlja, pod nazivom, Zaključak. Kandidatkinja Petrović je svoju teorijsku elaboraciju fokusirane problematike utemeljila u brojnim relevantnim izvorima i publikacijama (ukupno 36 jedinica) i primjereno odabranim i prikazanim elektronskim izvorima. Na kraju su prilozi, odnosno instrumenti, funkcionalno operacionalizovani i primijenjeni u ovom istraživanju

U teorijskom dijelu rada kandidatkinja Božica Petrović, navodi da je dostupnost fizičkog okruženja ili arhitektonska pristupačnost veoma značajna za obezbjeđivanje pristupa i obrazovanja djeci sa smetnjama u razvoju. Fizička dostupnost podrazumijeva blizinu škole ili obezbijeđen i arhitektonski prilagođen prevoz do škole, kao i bezbjedan put do škole. Fizička pristupačnost podrazumijeva i pristupačnu školsku zgradu (rampe, odgovarajući liftovi, prilagođeni toaleti i opšta prilagođenost prostorija u kojima borave djeca). „Pristupačnost se odnosi i na udžbenike i nastavna sredstva koja treba da budu usklađena sa potrebama djece sa smetnjama u razvoju, kao što su udžbenici i knjige, pojednostavljeni tekstovi i sl.“ (Janjić, Milivojević i Lazarević, 2012). Univerzalni dizajn se definiše kao dizajn projekta i okruženja koji svi mogu koristiti bez potrebe za adaptacijom ili specijalnim projektovanjem, jer je pristup usmjeren na dizajn koji odgovara svima. Sam pojam univerzalni dizajn nastao je iz tradicionalnog pogleda na pristupačnost što je izuzetno korisno za osobe sa invaliditetom. Ovo se odnosi na arhitekte, da kada projektuju zgrade, projektuju ih na taj način da budu pristupačne i osobama sa invaliditetom. Centar za inkluzivni dizajn i pristupačnost okruženja je 2012. godine formulisao sljedeće ciljeve univerzalnog dizajna: Tjelesna adekvatnost; Udobnost; Svjesnost; Razumijevanje; Dobrobit i Društvena integracija.

U dijelu rada, pod nazivom *Metodološki dio rada*, kandidatkinja Božica Petrović razvija metodološki koncept rada kroz cjelishodno projektovani cilj i zadatke, a potom i logično, detaljno operacionalizovane hipoteze. Predmet ovog istraživanja je: Arhitektonska pristupačnost vaspitno-obrazovnih ustanova djeci sa tjelesnim smetnjama u opštini Nikšić. Kandidatkinja Petrović je postavila glavnu hipotezu koja glasi:

Pretpostavlja se da škole nijesu arhitektonski pristupačne učenicima/ama sa tjelesnim smetnjama.

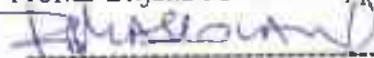
Analizom podataka dobijenih istraživanjem, kandidatkinja Božica Petrović, utvrdila je sljedeće: Prva hipoteza koja je postavljena u ovom radu je glasila: Pretpostavlja se da su staze, hodnici i vrata dovoljno široki da mogu proći invalidska kolica i druge vrste pomagala, potvrđuje se jer ispitanici/e istakli da su vrata dovoljno široka i bez pragova i da mogu proći učenici/e koji su korisnici/e invalidskih kolica. Takođe, su naveli da su hodnici široki i da se učenici/e mogu nesmetano kretati. Druga hipoteza koja je postavljena u ovom radu: Pretpostavlja se da toaleti nijesu pristupačni za učenike/ce sa tjelesnim smetnjama, potvrđuje se jer je veći broj ispitanika/ca dalo odgovor da škole nijesu prilagodile toalete za ove učenike/ce. Treća hipoteza: Pretpostavlja se da učionice nijesu pristupačne za učenike/ce sa tjelesnim smetnjama, odbacuje se jer su ispitanici naveli da se u školama prilagođavaju učionice. Četvrta hipoteza se odbacuje (Pretpostavlja se da rampe ispred vaspitno-obrazovnih ustanova nijesu adekvatno postavljene), jer ispitanici/e navode da učenici/e sa tjelesnim smetnjama rampe mogu samostalno koristiti, što ukazuje na to da je ona i adekvatno postavljena i da je ispoštovano sve što je pravilnikom i predviđeno (nagib do 1:20, odmorišni podest dužine 150 cm, površinu protiv klizanja, ogradu sa rukohvatima). Glavnu hipotezu koju je kandidatkinja Petrović postavila u ovom radu: Pretpostavlja se da škole nijesu arhitektonski pristupačne učenicima/ama sa tjelesnim smetnjama, se potvrđuje, jer su škole djelimično prilagođene djeci sa tjelesnim smetnjama.

ZAVRŠNA OCJENA RADA

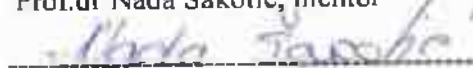
Imajući u vidu navedenu argumentaciju koja svjedoči o kvalitetu, relevantnosti, svrsishodnosti, inovativnosti master rada kandidatkinje **Božica Petrović**, na temu koja je izuzetno aktuelna i značajna, Komisija je pozitivno ocijenila rad, te predlaže Vijeću Filozofskog fakulteta da usvoji Izvještaj i odobri javnu odbranu master teze, pod nazivom: **Arhitektonska pristupačnost djeci sa tjelesnim smetnjama u vaspitno-obrazovnim ustanovama u opštini Nikšić** ,

KOMISIJA

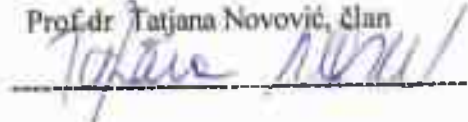
Prof.dr Biljana Maslovarić, predsjednik



Prof.dr Nada Šakotić, mentor



Prof.dr Tatjana Novović, član



UNIVERZITET DANE ĐORĐE
FILOZOFSKI FAKULTET
NIKŠIĆ

PRILAZAK	12.12.2024.		
POSREDOVAČ	POSREDOVAČ	POSREDOVAČ	POSREDOVAČ
01	4674		

PREDLOG ODLUKE – Tačka 2/3

UNIVERZITET CRNE GORE

Filozofski fakultet

Broj:

Nikšić,

Na osnovu člana 22 stav 2 Pravila studiranja na master studijama Vijeće Filozofskog fakulteta je na sjednici 27. 12. 2024. godine donijelo

ODLUKU

I

Usvaja se Izvještaj Komisije za ocjenu master rada **Arhitektonska pristupačnost djece sa tjelesnim smetnjama u vaspitno-obrazovnim ustanovama u opštini Nikšić** Božice Petrović, studentkinje akademskih master studija Studijskog programa za inkluzivno obrazovanje na Filozofskom fakultetu.

II

Komisija iz stava I ove Odluke će u skladu sa Pravilima studiranja na master studijama organizovati odbranu predmetnog master rada.

DEKANKA

Dostaviti:

- Članovima komisije
- Uz Zapisnik sa Vijeća Fakulteta
- a/a

Prof. dr Tatjana Novović

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET – NIKŠIĆ

VIJEĆU FILOZOFSKOG FAKULTETA

Odlukom Vijeća Filozofskog fakulteta, br. 01-4708, od 27. 12. 2023. godine, imenovana je Komisija za ocjenu master rada, pod nazivom „Socijalizacija kroz usvajanje matematičkih pojmova u prvom razredu osnovne škole“, kandidatkinje Jovane Pejaković.

U skladu sa članom 22. stav 1. Pravila studiranja na postdiplomskim studijama, Komisija podnosi sljedeći

IZVJEŠTAJ

Jovana Pejaković, studentkinja master studija Studijskog programa za obrazovanje vaspitača na Filozofskom fakultetu u Nikšiću, uradila je master rad na temu *Socijalizacija kroz usvajanje matematičkih pojmova u prvom razredu osnovne škole*

Tema ovog rada je odobrena 27. 12. 2023. godine na sjednici Nastavno-naučnog vijeća Filozofskog fakulteta i odabrana je komisija za njegovu ocjenu, u sastavu: prof. dr Veselin Mićanović, Filozofski fakultet – Nikšić, prof. dr Biljana Maslovarić, Filozofski fakultet – Nikšić, prof. dr Tatjana Novović, Filozofski fakultet Nikšić.

Master rad kandidatkinje Jovane Pejaković *Socijalizacija kroz usvajanje matematičkih pojmova u prvom razredu osnovne škole* napisan je na 75 strana. Rad je strukturiran u dvije komplementarne cjeline (teorijski i istraživački dio sa analizom rezultata). Nakon uvodnih razmatranja, teorijski dio rada je prezentovan u pet tematskih cjelina i to: Početna nastava matematike u prvom razredu osnovne škole, Nastavni oblici u početnoj nastavi matematike kao faktori socijalizacije, Socijalizacija učenika primjenom grupnog oblika rada, Specifičnost primjene grupnog oblika rada u realizaciji matematičkih pojmova koji se formiraju u prvom razredu osnovne škole i Dosadašnja istraživanja. U sklopu druge strukturne cjeline, koja se odnosi na istraživački dio rada, detaljno i precizno je predstavljen metodološki okvir istraživanja, a zatim su tekstualno, tabelarno i grafički prikazani rezultati istraživanja.

U uvodnom dijelu rada, kandidatkinja Jovana Pejaković ističe važnost socijalizacije učenika prvog razreda osnovne škole, kao i pogodnost matematičkih sadržaja za razvoj

socijalizacije. Kandidatkinja je istakla da ukoliko su kod djece razvijene nepoželjne socijalne osobine, zbog kojih ne uspijevaju da ostvare uspješne socijalne kontakte, tako da ih grupa ne prihvata, mora im se pružiti pomoć. U prvom redu treba otklanjati uzroke koji dovode do toga, a to su najčešće poremećeni porodični odnosi i neodgovarajući položaj djeteta u porodici.

Kandidatkinja Pejaković u daljem radu govori o početnoj nastavi matematike i njenoj specifičnosti. Početna nastava matematike se nadovezuje prirodno na predškolsko matematičko iskustvo djeteta. Međutim, neka djeca nijesu pohađala predškolsku nastavu pa se javlja problem koji je uzrokovan razlikom, koja na početku školovanja postoji između nivoa matematičke razvijenosti učenika i nivoa početne nastave matematike. Kandidatkinja ističe da ne treba zanemariti ni razliku koja postoji između prosječne i nadprosječne inteligencije kod djece. Obje ove grupe učenika učestvuju u početnoj nastavi matematike, u kojoj se nastavnik mnogo ne brine o njihovoj matematičkoj razvijenosti. Između matematičke razvijenosti tih učenika i početne nastave matematike postoji nesklad koji prouzrokuje probleme koji dovode do nezadovoljavajućeg uspjeha u početnoj nastavi matematike.

U drugoj tematskoj cjelini, kandidatkinja Jovana Pejaković, govori o nastavnim oblicima kao faktoru socijalizacije učenika prvog razreda osnovne škole. U nastavi je dugo primjenjivan isključivo jedan oblik nastavnog rada (monomorfna organizaciona osnova). Ograničenost nastavnog rada na intelektualnu sferu prouzrokovala je u morfološkom pogledu, kao svoju prirodnu posljedicu, prihvatanja jednog, univerzalnog, sveobuhvatnog oblika nastavnog rada, tzv. direktne nastave, koja je ispoljila tri osnovne razvojne morfološke varijante: individualnu, kolektivnu i masovnu direktnu nastavu. Korelacija nastavnih oblika izražava se kombinacijom pojedinih i određenih grupa nastavnih oblika. U direktnoj nastavi s nastavnikom u korelacionom odnosu su individualni, kolektivni (frontalni) oblik rada. U indirektnoj nastavi korelacione odnose određuju individualni rad, rad u parovima, grupni rad i masovni rad bez direktnog učešća nastavnika. Korelacija nastavnih oblika se ne iscrpljuje samo u granicama njihovih pojedinih vrsta, već ona dijalektički obuhvata cio sistem nastavnih oblika. Svi nastavni oblici su u čvrsto povezanom procesu korelacije. Za korelaciju nastavnih oblika vrijedi opšti stav da kvalitet korelacije ne izražava kvantitet obuhvaćenih već kvalitet funkcionalno sjedinjenih nastavnih oblika.

U trećoj cjelini kandidatkinja Jovana Pejaković ističe značaj grupnog oblika rada za socijalizaciju učenika prvog razreda osnovne škole. Da bi se učenici prvog razreda socijalizovali neophodno je organizovati rad koji ih upućuje na zajednički rad. Za takav rad neophodno je da

djeca rade u paru ili u grupi. Na taj način djeca komuniciraju i prihvataju prijedloge jedni drugih. U početku taj rad će biti otežan samim tim što neka djeca nijesu naučena da prihvataju pravila, dok druga vole da nameću svoja rješenja. U tom slučaju dolazi do sukoba koje nastavnik mora da preduhitri konstruktivnim savjetima i rješenjima. Grupni oblik nastavnog rada, kao i rad u parovima, karakteriše zajednički rad učenika, ali u odnosu na rad u paru podrazumijeva veći broj učenika. Nastavna grupa je napravljena po određenim didaktičkim zahtjevima i u njoj su precizno podijeljeni radni zadaci. Glavni nosioci grupnog rada su rukovodilac grupe, zapisničar i izvjestioci. Rukovodilac grupe objedinjuje djelatnost ostalih članova grupe i rukovodi grupnim radnim sastancima. Zapisničar (koji ne mora i bolje da ne bude uvijek isti član grupe) vodi zapisnik o radu u koji se unose svi podaci o radnoj djelatnosti grupe, zaduženjima i izvršnim obavezama pojedinih članova i grupe u cjelini. Izvjestioci su članovi koji prikupljaju, sređuju i obrađuju radni materijal, pa o tome podnose ili pisane ili usmene izvještaje.

U četvrtoj tematskoj cjelini, kandidatkinja Jovana Pejaković, je istakla specifičnost primjene grupnog oblika rada u realizaciji matematičkih pojmova koji se formiraju u prvom razredu osnovne škole. Pri obradi svakog broja ponaosob učitelj može primjenjivati grupni oblik rada na kraju svakog časa kako bi napravio uvid u kojoj mjeri su učenici usvojili određeno gradivo, a zadatke može prilagoditi sposobnostima grupa koju čine učenici približno istih intelektualnih mogućnosti. Isto tako, učitelj može formirati grupe u kojima će se naći učenici različitih intelektualnih mogućnosti gdje će bolji učenici pružati pomoć slabijim.

U petoj tematskoj cjelini kandidatkinja Pejaković navela je nekoliko istraživanja koja se odnose na socijalizaciju učenika mlađih razreda.

U drugom poglavlju rada Jovana Pejaković prikazuje problem i predmet istraživanja. Zatim, definiše cilj, zadatke i hipoteze istraživanja. Takođe određuje i metode, tehnike i instrumente, populaciju i uzorak istraživanja, preliminarno istraživanje, organizaciju i tok istraživanja i statističku obradu podataka.

Istraživački cilj, Jovane Pejaković, definiše na sljedeći način: Utvrditi da li i na koji način nastavnici (učitelji i vaspitači) organizuju nastavu matematike u I-om razredu osnovne škole kako bi razvijali socijalizaciju učenika ovog uzrasta.

Odgovor na postavljeni cilj, kandidatkinja Pejaković dobija pomoću šest pomoćnih hipoteza istraživanja.

Za prikupljanje podataka o stavovima učitelja i vaspitača o socijalizaciji kroz usvajanje matematičkih sadržaja u prvom razredu osnovne škole, kandidatkinja je koristila anketni upitnik

koji se sastojao od 11 pitanja vezanih za temu i postavljenih šest hipoteza. Sociogram je bio namijenjen učenicima, a fokus polja vaspitačima. Istraživanje je realizovano na uzorku od 100 nastavnika koji izvode vaspitno-obrazovni rad u prvom razredu, 40 vaspitača i 50 učenika.

Analizirajući odgovore dobijene od 100 nastavnika upitnik koji se bavi temom *Socijalizacija kroz usvajanje matematičkih pojmova u prvom razredu osnovne škole*, kandidatkinja Pejaković je primijetila da uz pažnju učitelja učenici će veoma lako postati socijalno stabilni. Samo ako se učitelj pravilno postavi oni će uspjeti da se uklope u razred. Učenik koji zahtijeva dodatnu pažnju i trud zahtijeva više energije od onih učenika koji su socijalno stabilni. U odnosu sa socijalno nestabilnim učenicima učitelj može zanemariti socijalno stabilnu djecu, pa o tome mora voditi računa. Učitelj se mora prilagođavati i poštovati individualne karakteristike svakog učenika ponaosob. Da bi učitelj uspostavio jednak odnos sa svim učenicima pojedinačno, uvažavajući individualne karakteristike svakog učenika, mora njegovati aktivno slušanje i kvalitetnu komunikaciju i mora se saosjećati sa učenicima. Sve navedeno učitelj mora činiti u tako da bude utemeljeno u razrednoj koheziji.

U prilogu 3 predstavljeni su sociogrami koji su urađeni u jednom odjeljenju prvog razreda u gradskoj školi "Luka Simonović". Na sociogramu su predstavljeni socijalni odnosi u razredu. Sociogramom 2 su predstavljeni socijalni odnosi u jednom odjeljenju prvog razreda u OŠ "Milija Nikčević", koja se nalazi u prigradskom naselju Kličevo. Socijalni odnosi su razvijeniji, jer ima više učenika sa kojima učenici vole ili ne vole da rade u grupi. Kandidatkinja Pejaković je zaključila da su socijalni odnosi u prigradskoj školi razvijeniji nego u gradskoj školi. Djeca se više druže jedni sa drugima i "zvijezde" u razredu nijesu toliko izražene.

Na bazi dobijenih odgovora, sumiranih i analiziranih rezultata prikupljenih anketnim upitnikom, intervjuom i sociogramom, kandidatkinja Jovana Pejaković završava svoj rad zaključkom. Međusobna komunikacija u rješavanju zadatka je presudna i nastavnik je taj koji je podstiče (verbalno i neverbalno). Svaki učenik će imati individualnu odgovornost pri rješavanju zadataka i nastavnik će to tražiti od njih. Primjenom grupnog oblika rada glavni oslonac predstavlja saradnja među učenicima tako da učenici zajedno održavaju mir, izgovaraju riječi, poput molim, hvala, izvoli i oprost. Bitno je da na kraju saradničkog učenja učenici izražavaju svoje emocije i iznesu mišljenje o osjećanjima koja su ih pratila tokom učenja.

Nastavnički poziv je po svom karakteru poziv u kome se po pravilu nešto traži i želi da unese kao novo u praksu. Tu osobinu samog poziva moraju da imaju u vidu svi oni koji ulaze u školu bilo da u njoj namjeravaju da eksperimentišu sa nečim novim, bilo da poučavaju

ili apliciraju neke didaktičke inovacije u nastavi matematike. Učitelji ne bi smjeli zapostaviti učenike koji su socijalno nestabilni i posvetiti se samo učenicima koji su interpersonalno stabilni. Veoma lako učenici koji su socijalno nestabilni budu izopšteni i izolovani. Uz pažnju učitelja oni će veoma lako postati socijalno stabilni. Samo ako se učitelj pravilno postavi oni će uspjeti da se uklope u razred. Učenik koji zahtijeva dodatnu pažnju i trud zahtijeva više energije od onih učenika koji su socijalno stabilni. U odnosu sa socijalno nestabilnim učenicima učitelj može zanemariti socijalno stabilnu djecu, pa o tome mora voditi računa. Učitelj se mora prilagođavati i poštovati individualne karakteristike svakog učenika ponaosob. Da bi učitelj uspostavio jednak odnos sa svim učenicima pojedinačno, uvažavajući individualne karakteristike svakog učenika, mora njegovati aktivno slušanje i kvalitetnu komunikaciju i mora se saosjećati sa učenicima.

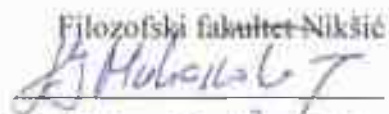
Kandidatkinja Jovana Pejaković je u svom master radu uspješno obradila temu *Socijalizacija kroz usvajanje matematičkih pojmova u prvom razredu osnovne škole*. Komisija konstatuje da master rad kandidatkinje Jovane Pejaković, na temu *Socijalizacija kroz usvajanje matematičkih pojmova u prvom razredu osnovne škole*, ispunjava normative koji važe za master teze, te stoga predlaže Nastavno-naučnom vijeću Filozofskog fakulteta Univerziteta Crne Gore da odobri usmenu odbranu ovog rada.

Nikšić, 11. 12. 2024. god.

Komisija u sastavu:

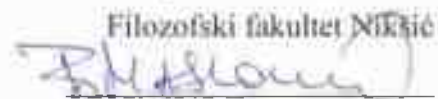
Prof. dr Veselin Mićanović, mentor

Filozofski fakultet Nikšić



Prof. dr Biljana Maslovanec, član

Filozofski fakultet Nikšić



Prof. dr Tatjana Novović, član

Filozofski fakultet Nikšić



UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET
NIKŠIĆ

PROJEKAT	POSREDOVANJE	POSREDOVANJE	POSREDOVANJE
01	4624		

PREDLOG ODLUKE – Tačka 2/4

UNIVERZITET CRNE GORE

Filozofski fakultet

Broj:

Nikšić,

Na osnovu člana 22 stav 2 Pravila studiranja na master studijama Vijeće Filozofskog fakulteta je na sjednici 27. 12. 2024. godine donijelo

ODLUKU

I

Usvaja se Izvještaj Komisije za ocjenu master rada **Socijalizacija kroz usvajanje matematičkih pojmova u prvom razredu osnovne škole** Jovane Pejaković, studentkinje akademskih master studija Studijskog programa za predškolsko vaspitanje i obrazovanje na Filozofskom fakultetu.

II

Komisija iz stava I ove Odluke će u skladu sa Pravilima studiranja na master studijama organizovati odbranu predmetnog master rada.

DEKANKA

Dostaviti:

- Članovima komisije
- Uz Zapisnik sa Vijeća Fakulteta
- a/a

Prof. dr Tatjana Novović

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET – NIKŠIĆ

VIJEĆU FILOZOFSKOG FAKULTETA

Komisija za ocjenu magistarskog rada Milice Drašković

STAVOVI UČITELJA PREMA RANOM PREPOZNAVANJU MATEMATIČKE DAROVITOSTI
I Z V J E Š T A J

Milica Drašković, student postdiplomskih studija Studijskog programa za obrazovanje učitelja na Filozofskom fakultetu u Nikšiću, uradila je magistarski rad na temu „***STAVOVI UČITELJA PREMA RANOM PREPOZNAVANJU MATEMATIČKE DAROVITOSTI***“.

Tema ovog rada je odobrena 25.5.2020. godine na sjednici Nastavno-naučnog vijeća Filozofskog fakulteta i odabrana komisija za njegovu ocjenu, u sastavu: Prof. dr Veselin Mićanović, Filozofski fakultet Nikšić, Prof. dr Marijan Marković, Prirodno–matematički fakultet Podgorica, Prof. dr Dijana Vučković, Filozofski fakultet Nikšić. Kandidatkinja je sa uspjehom (A) položila ispite predviđene nastavnim planom i programom magistarskih studija za obrazovanje učitelja. Nakon temeljnog pregleda rada, Komisija podnosi Vijeću sljedeći izvještaj.

U uvodnom dijelu rada kandidatkinja navodi da je vaspitno-obrazovni rad u školi najčešće usmjeren prema prosječnom učeniku, svi učenici uglavnom rade istim tempom, usvajaju gradivo iste složenosti, uz iste zahtjeve i sa istim postupcima, iako je to za jedne učenike ispod, a za druge iznad raspoloživih kapaciteta. U takvo organizovanom procesu učenja daroviti pojedinci su zapostavljeni. Njihove sposobnosti su iznad prosjeka, interesovanja su često drugačija, pa je u skladu sa tim potrebno i organizovati rad sa ovom grupom učenika. Zbog toga se od učitelja, koji su nosioci vaspitno-obrazovnog procesa u mlađim razredima osnovne škole, očekuje razumijevanje i poznavanje osnovnih komponenti darovitosti, kao i karakteristika darovitih učenika.

Za uspješan rad u nastavi matematike sa darovitim učenicima mlađih razreda osnovne škole veoma je važno da učitelji prvenstveno prepoznaju potencijalno matematički darovite učenike. Tako bi im se omogućio adekvatan rad i razvoj njihovih sposobnosti.

Cilj rada je da ukaže na značaj prepoznavanja matematičke darovitosti kod učenika i da učiteljima predstavi određene smjernice i teorijske postavke na osnovu kojih mogu prepoznati učenike koji ispoljavaju određene sposobnosti, osobine i vještine koje ukazuju na matematičku darovitost.

U prvom poglavlju rada kandidatkinja je definisala matematičku darovitost, oslanjajući se na definicije i stavove teoretičara koji su proučavali ovu oblast. Matematičku darovitost je sagledala iz ugla kognitivističkih teorija i iz ugla savremenih teoretičara. Darovitost se definiše kao skup izuzetno razvijenih sposobnosti i kompetencija, uključujući znanje i vještine u najmanje jednoj oblasti ljudskog djelovanja (Merrotsy, 2017). Najvažnije karakteristike po kojima se darovita djeca razlikuju od ostalih su nivo i brzina kognitivnog razvoja i količina znanja koje imaju. Darovita djeca su na višem nivou kognitivnog razvoja, brže se kreću kroz razvojne stepene i imaju veća, šira i dublja znanja od svojih vršnjaka. Definišući darovitost, Slavica Maksić (2007) objašnjava da je darovitost svojstvo ličnosti- specifičan sklop karakteristika, među kojima su najvažnije visoke intelektualne sposobnosti, kreativnost, pojam o sebi i izvjesne osobine ličnosti, visoka motivisanost i posvećenost određenoj oblasti ljudske djelatnosti, odnosno aktivnost čiji je krajnji produkt izuzetno postignuće, proizvod značajan za svog stvaraoca i njegovo okruženje.

U drugom poglavlju kandidatkinja govori o osobinama matematički darovitih učenika, njihovi potrebama i interesovanjima. Takođe navodi i specifičnosti vaspitno-obrazovnog rada sa matematički darovitim učenicima i načine za podsticanje i razvoj matematičke darovitosti u mlađim razredima osnovne škole. U stručnoj literaturi navode se različite karakteristike darovitih učenika. Liste koje predstavljaju neophodne aspekte matematičke darovitosti, uglavnom su podijeljene na sposobnosti specifične za matematiku s jedne strane (poput: matematičkog senzibiliteta, izuzetne memorija, brzo savladavanje i strukturiranje sadržaja, atipično rješavanje problema, sklonost apstrakciji, interesovanje i uživanje u matematici, uspjeh u prepoznavanju obrazaca i odnosa, dugotrajan raspon koncentracije, uopštavanje i preokret matematičkih procesa) i opšte osobine ličnosti (Singer, Sheffield, Freiman & Brandl, 2016).

Treće poglavlje rada odnosi se na prepoznavanje i procjenjivanje matematičke darovitosti i ulogu učitelja u tim postupcima. Sažeto su objašnjeni ovi postupci i njihov značaj i navedeni mjerni instrumenti koji su opisani u dostupnoj literaturi. Pojmovi identifikacija i prepoznavanje se

u svakodnevnom govoru često koriste kao sinonimi, pa je to slučaj i u oblasti prepoznavanja i identifikovanja darovitosti. Međutim, među ovim pojmovima postoji jasna razlika. Identifikacija je širi pojam koji uključuje i prepoznavanje, odnosno otkrivanje. Prepoznavanje podrazumijeva samo označavanje nekog pojedinca kao darovitog, a identifikacija znači utvrđivanje njegovog identiteta, odnosno utvrđivanje svih osobina na osnovu kojih se on istice kao darovit. Ovo pojmovno razlikovanje ima metodološki značaj, jer se nekim postupcima može postići samo nivo prepoznavanja, dok su za identifikaciju neophodne kompleksnije metode (Arnaudova, Ačkovska-Leškovska, 2007).

„Identifikacija (intelektualne) darovitosti može se razumeti kao specifičan slučaj procene (kognitivnih) sposobnosti, u kome posebno motrimo na indikatore da su te sposobnosti izuzetnog nivoa – drugim rečima, pokušavamo da utvrdimo znake naročite brzine, lakoće i samosvojnosti u ovladavanju odgovarajućim domenom, i to u poređenju s učinkom osoba sličnog prethodnog iskustva. Karakteristike ličnosti koje su empirijski ustanovljene kao korelati (intelektualne) darovitosti u procesu identifikacije imaju ulogu „pomoćnih pokazatelja“, koji mogu da podupru rezultate procene sposobnosti, ili dozvole da darovitost naslutimo i tamo gde sama sposobnost iz nekih razloga ne može da dode do izražaja” (Altaras-Dimitrijević, Tasić-Janesvski, 2016:50).

Procjene nastavnika, roditelja, vršnjaka i samih učenika predstavljaju subjektivne metode za prepoznavanje matematičke darovitosti. Objektivne metode za prepoznavanje i identifikaciju matematički darovitih učenika su testovi znanja i postignuća, kao i standardizovana mjerenja.

„Prilikom procjene darovitosti koriste se procjene/nominacije nastavnika, roditelja i samih učenika, zasnovane na uočavanju indikatora izuzetne sposobnosti u uobičajenim, svakodnevnim okolnostima i tokom dužeg vremenskog perioda” (Altaras-Dimitrijević, Tasić-Janesvski, 2016:50).

Kandidatkinja se u radu fokusirala na procjene učitelja, koje su od velikog značaja za rano prepoznavanje matematičke darovitosti, za kvalitetnu podršku razvoju potencijala ovih učenika, kao i za eventualnu identifikaciju ovih učenika i njihovo izdvajanje, grupisanje ili mentorski rad sa njima.

Rezultati dosadašnjih istraživanja o prepoznavanju i identifikaciji matematički darovitih učenika predstavljani su u četvrtom poglavlju.

U metodološkom dijelu rada kandidatkinja je definisala istraživački cilj koji se odnosi na *na uvrđivanje načina na koje učitelji razumiju, prepoznaju i procjenjuju matematičku darovitost kod učenika mlađih razreda osnovne škole.*

Predmet istraživanja usmjeren je na sagledavanje stavova učitelja prema matematičkoj darovitosti učenika mlađih razreda osnovne škole. Dakle, kandidatkinja je željela utvrditi šta učitelji podrazumijevaju pod pojmom matematička darovitost, šta za njih predstavlja prepoznavanje matematičke darovitosti učenika i da li postoje razvijene strategije kojima se oni rukovode prilikom prepoznavanja i procjenjivanja matematičke darovitosti učenika. Glavni problem istraživanja odnosi se na neblagovremeno prepoznavanje matematičke darovitosti učenika. U razrednoj nastavi, kada se matematička darovitost u velikoj mjeri ispoljava i potrebno ju je podsticati, učitelji rijetko primjenjuju postupke koji će doprinijeti prepoznavanju i efikasnijoj procjeni matematičke darovitosti.

Na osnovu rezultata dosadašnjih istraživanja u oblasti matematičke darovitosti, kao i postavljenog cilja istraživanja koje je u funkciji eventualne potvrde rezultata do kojih su došli istraživači u dosadašnjem periodu, kandidatkinja navodi glavnu naučno-istraživačku hipotezu istraživanja:

Postupci učitelja u razumijevanju, prepoznavanju i procjenjivanju matematičke darovitosti učenika mlađih razreda osnovne škole nijesu dovoljno razvijeni i usklađeni sa savremenim teorijama i koncepcijama matematičke darovitosti.

Prethodno definisani istraživački zadaci odnosno sadržaji i suština glavne naučno-istraživačke hipoteze uslovili su postavljanje sljedećih sporednih hipoteza istraživanja:

-Učitelji matematičku darovitost definišu kao natprosječne intelektualne sposobnosti, zanemarujući motivaciju, kreativnost i osobine ličnosti učenika.

-Učitelji matematički darovite učenike prepoznaju na osnovu uspješnosti u rješavanju matematičkih zadataka u okviru redovne nastave i kroz postupke redovnog vrednovanja znanja.

-Učitelji sa više radnog iskustva su više motivisani i osposobljeni da prepoznaju matematičku darovitost kod učenika u odnosu na učitelje sa manje radnog iskustva.

-Odličan uspjeh u matematici i ostalim nastavnim predmetima, kao i sposobnost rješavanja problemskih zadataka učitelji smatraju najznačajnijim pokazateljima matematičke darovitosti.

-Učitelji ne primjenjuju teorijski zasnovane i preporučene postupke za procjenu matematičke darovitosti učenika.

Kandidatkinja Drašković je ispitala postojeće stanje u aktuelnoj pedagoškoj praksi i došla do zaključaka da učitelji definišu matematičku darovitost slično određenjima koja su naučno utvrđena, pa matematički darovite učenike opisuju kao učenike visoko razvijenih intelektualnih kapaciteta, učenike koji lako i brzo usvajaju matematičke sadržaje, rješavaju matematičke probleme i kreativni su. Postupci procjenjivanja matematičke darovitosti učenika još uvijek nijesu dovoljno razvijeni u našoj školskoj praksi, što potvrđuju odgovori ispitanih učitelja koji navedene postupke rijetko ili nikada ne primjenjuju.

Na osnovu analize dobijenih podataka dobijen je zaključak da su učitelji upoznati sa pojmom matematičke darovitosti i da je definišu na različite načine. Pri definisanju matematičke darovitosti i pri izdvajanju osobina matematički darovitih učenika, intelektualne sposobnosti i matematičke sposobnosti su na prvom mjestu. Uz to, učitelji navode i kreativnost, radoznalost, logičko zaključivanje, pa se može zaključiti da definisanje i sagledavanje matematičke darovitosti nije jednostrano i usmjereno na određenu grupu sposobnosti i osobina, već učitelji uvažavaju različite faktore koji utiču na razvoj i ispoljavanje matematičke darovitosti. Na toj osnovi, odbačena je prva naučno-istraživačka hipoteza koja glasi: Učitelji matematičku darovitost definišu kao natprosječne intelektualne sposobnosti, zanemarujući motivaciju, kreativnost i osobine ličnosti učenika.

-Na osnovu dobijenih podataka, kandidatkinja zaključuje da učitelji kreativnost smatraju najznačajnijim pokazateljem matematičke darovitosti, a osobine i sposobnosti učenika koje su ocijenjene najvišim ocjenama su: sposobnost iznalaženja različitih rješenja istog zadatka, visoka postignuća u matematici, neuobičajen način rješavanja zadataka, visoko razvijene opšte intelektualne sposobnosti i brzo i lako uočavanje činjenica.

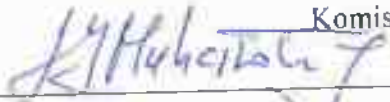
Zaključci do kojih je kandidatkinja došla u istraživanju i rezultati postavljenih hipoteza pokazuju nam da su učitelji upoznati sa teorijskim postavkama matematičke darovitosti i da je njihovo definisanje matematičke darovitosti i prepoznavanje osobina matematički darovitih učenika usklađeno sa savremenim naučnim teorijama i koncepcijama matematičke darovitosti. Sporedna hipoteza istraživanja koja se odnosila na pretpostavku da učitelji ne primjenjuju postupke za procjenjivanje matematičke darovitosti je potvrđena, što nam ukazuje da je potrebno dodatno osnaživanje učitelja i edukacija o značaju primjene testova i mjernih skala, za efikasno prepoznavanje, procjenjivanje i kasniju identifikaciju matematički darovitih učenika. U skladu sa navedenim, odbačena je glavnanaučno-istraživaka hipoteza koja proizilazi iz cilja istraživanja i glasi:

Pretpostavlja se da postupci učitelja u razumijevanju, prepoznavanju i procjenjivanju matematičke darovitosti učenika mlađih razreda osnovne škole nijesu dovoljno razvijeni i usklađeni sa savremenim teorijama i koncepcijama matematičke darovitosti.

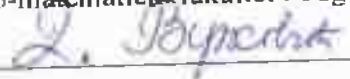
Očekuje se da rezultati sprovedenog istraživanja mogu doprinijeti motivisanju učitelja da sagledaju sposobnosti svojih učenika, svoj rad usmjere ka otkrivanju njihovih potencijala i na taj način podstaknu dalji razvoj i afirmaciju matematičke darovitosti.

Na osnovu iznijetog, Komisija konstatuje da magistarski rad kandidatkinje Milice Drašković, na temu: „STAVOVI UČITELJA PREMA RANOM PREPOZNAVANJU MATEMATIČKE DAROVITOSTI“, ispunjava normative koji važe za magistarske teze, te stoga predlaže Nastavno-naučnom vijeću Filozofskog fakulteta Univerziteta Crne Gore da odobri usmenu odbranu ovog rada.

Nikšić, 10.12.2024. godine

 Komisija:
Prof. dr Veselin Mićanović, mentor


Prof. dr Marijan Marković, član
Prirodno-matematički fakultet Podgorica


Prof. dr Dijana Vučković, član
Filozofski fakultet Nikšić

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET
NIKŠIĆ

12.12.2024.			
ORG	ED	PRILOG	PREDMET
01	4702		

PREDLOG ODLUKE – Tačka 2/5

UNIVERZITET CRNE GORE

Filozofski fakultet

Broj:

Nikšić,

Na osnovu člana 28 stav 2 Pravila studiranja na postdiplomskim studijama Vijeće Filozofskog fakulteta je na sjednici 27. 12. 2024. godine donijelo

ODLUKU

I

Usvaja se Izvještaj Komisije za ocjenu magistarskog rada **Stavovi učitelja prema ranom prepoznavanju matematičke darovitosti** Milice Drašković, studentkinje akademskih postiplomskih studija Studijskog programa za obrazovanje učitelja na Filozofskom fakultetu.

II

Komisija iz stava I ove Odluke će u skladu sa Pravilima studiranja na postdiplomskim studijama organizovati odbranu predmetnog master rada.

DEKANKA

Dostaviti:

- Članovima komisije
- Uz Zapisnik sa Vijeća Fakulteta
- a/a

Prof. dr Tatjana Novović

Naziv master studija: Master studije psihologije
Filozofski Fakultet Nikšić

Naslov rada: „Bazične ljudske vrijednosti i preferirane katakteristike pri izboru brenda“

UDK I OCJENA MASTER RADA

Datum prijave master rada: 14. 2. 2022.

Datum sjednice Vijeća na kojoj je odobren rad: 19. 10. 2022.

Komisija za ocjenu/odbranu rada:

1. doc. dr Bojana Miletić, predsjednica Komisije
2. prof. dr Milica Drobac Pavićević, članica
3. doc. dr Jelena Mešter, članica-mentorka

IZVJEŠTAJ

o ocjeni završnog master rada

1. Biografski podaci kandidata

Strahinja Kijanović je rođen 05. 12. 1995. godine u Prijepolju. Pohadao je osnovnu školu „Sutjeska“ i srednju školu „Vaso Aligrudić“ u Podgorici. Student je druge godine master studija Psihologije na Filozofskom fakultetu u Nikšiću. Zaposlen je u Ipsos agenciji u Podgorici koja se bavi istraživanjem tržišta i ispitivanjem javnog mnjenja, a na poziciji samostalnog/senior istraživača.

2. Obim i struktura rada

Master rad kandidata Strahinje Kijanović, pod naslovom „Bazične ljudske vrijednosti i preferirane katakteristike pri izboru brenda“, napisan je na ukupno 47 strana, A4 formata,

Times New Roman fontom veličine 12, sa proredom 1,5. Strukturu rada, pored naslovne strane, sažetaka na maternjem i engleskom jeziku, čine sljedeća poglavlja: Uvod (8), 1. Pregled dosadašnjih istraživanja (8) 2. Metodologija (26), 3. Prikaz i analiza rezultata (33), 4. Diskusija (42), 5. Zaključci i preporuke (43), 6. Literatura (45).

3. Teorijska zasnovanost i metodološka utemeljenost istraživanja

Primjetna je sve učestalija potreba za razumijevanjem tržišnog prostora i ponašanja potrošača, kako u svijetu, tako i u Crnoj Gori gdje su istraživanja ovog tipa rijetka iz perspektive psihološke nauke. Brojni su koncepti poput brend identitet, narativ brenda, brend imidž i brend ličnosti koji se pronalaze u istraživanjima konzumerskih navika i načina izbora brenda. Razumijevanje ponašanja potrošača je zajednički cilj svih navedenih koncepata. Brend ličnost je jedan od način da se obuhvati individualnost brenda i, prema analogiji sa konceptom ličnosti, kroz njega se prelamaju individualne razlike među ljudima. Može se razložiti na nekoliko dimenzija i iako je ispitivan u relaciji sa mnogim fenomenima nije povezivan sa konceptom bazičnih ljudskih vrijednosti kad se tiče istraživanja u Crnoj Gori. Zbog toga je ovaj rad doprinos odgovora na pitanje relacija među preferiranim brend karakteristikama i vrijednostima koje potrošač ima.

Istraživanja o vrijednostima su dugo prisutna u psihologiji i njoj srodnim naukama. Kako Rokeach (1973) kaže vrijednosti predstavljaju trajno uvjerenje da je neki način ponašanja ili egzistencije socijalno poželjniji. Schwartz prepoznaje i razvija šest pravila na osnovu kojih se vrijednosti mogu definisati i prepoznati. Zahvaljujući tom početnom radu javlja se i pretpostavka kako bi mogle postojati vrijednosti koje su dovoljno univerzalne da bi se prepoznavale kod svih ljudi i taj univerzalan koncept on naziva bazičnim ljudskim vrijednostima. Kako se vrijednosti ne bi percipirale kao apstraktni pojmovi, Schwartz ih vezuje za konkretan motivacioni interes koji se očituje u ponašanju.

Jennifer Aaker (1997) se bavila pitanjem brend ličnosti i otkrila strukturu ekvivalentnu konceptu Velikih pet. Ona ukazuje na analogiju između brenda i selfa, a riječ je o fenomenu koji se naziva samokongruentnost koja je važna za usmjeravanje potrošačkih odluka i ponašanja. Postoji još autora koji u ovoj temi akcentuju važnost selfa kroz odabir brendova (Escalas i Bettman, 2005), te da izbor brendova može odražavati konkretne vrijednosti koje cijenimo kod grupe kojoj pripadamo. Valja imati na umu da brend može imati emocionalnu konekciju sa potrošačima, a Aakerova i njeni saradnici (2004) pretpostavljaju kako se i odnos između korisnika i brenda odvija onako kako odnosi između dvije (ljudske) ličnosti.

Cilj istraživanja

Cilj ovog istraživanja je ustanoviti da li naklonjenost određenim karakteristikama brenda može imati svoju osnovu u (našem ličnom) načinu prioritizacije osnovnih ljudskih vrijednosti. Sve u potrebi boljeg razumijevanja potrošačkog tijela i efikasnijeg prilagođavanja brenda afinitetima ciljne grupe. Na osnovu ovih saznanja bi se mogla ostvariti tržišna prednost jer bi se oslikavale praktične potrebe potrošača i mapiralo šire i stabilno tržište potreba/preferiranja. Dok bi oslikavanje potreba potrošača poslužilo kao osnova za kreiranje persona i dalji razvoj brenda, mapiranje šireg tržišta moglo bi ukazati na globalnije odnosno nacionalne preference brend karakteristika. Pored direktne praktične vrijednosti, rezultati istraživanja mogli bi pružiti prikaz *tipičnog profila* ili *uobičajenih* bazičnih ljudskih vrijednosti prisutnih u Crnoj Gori. Nadalje, ove bi se mogle porediti sa sličnim klasifikacijama koje su namijenjene za poređenje i ispitivanje kulturalnih razlika nacija.

4. Metod istraživanja

Metoda

Istraživanje je realizovano kao neeksperimentalno i za tu svrhu je kreiran upitnik i preuzeti instrumenti su prilagođeni potrebama istraživanja. Upitnik je u online formatu (Google Forms) putem linka proslijeđen ispitanicima koji su mogli anonimno da popune podatke. Vrijeme predviđeno za rad nije trajalo duže od deset minuta. Podaci su prikupljeni u periodu od 3. 7. 2023. do 25. 7. 2023. Učesnici su mogli da odustanu ukoliko im nešto nije odgovaralo. Na ovaj način su podaci lakše prikupljeni i organizovani, te automatski obrađeni u programu za statističku obradu podataka u društvenim naukama.

Uzorak

Za potrebe ovog istraživanja uzorak je formiran prigodnim putem. Činilo ga je 190 ispitanika od kojih 119 (62,6%) ženskog pola i 71 (37,4%) muškog pola. Učesnici su isključivo stanovnici Crne Gore, pri čemu je uzorak sačinjen od 9,5% onih iz sjeverne regije, 73,2% iz centralne regije i 17,4% onih iz južne regije. Svi ispitanici su punoljetni, dok je prosječna starost ispitanika iznosila 35 godina ($Sd = 10,8$), a najveći dio uzorka su činili ispitanici sa

završenom srednjom školom (36.8%). U uzorku se nisu našli ispitanici čiji je najviši stepen obrazovanja završena osnovna škola.

5. Rezultati istraživanja

Tokom analize sveukupnih rezultata ustanovljeno je da i ovo istraživanje potvrđuje očekivane pravilnosti u vezi PVQ upitnika. Inače je ovaj instrument višestruko potvrđen u istraživanjima iz različitim kultura i nacija. Kad se posmatra dimenzija validnosti ovog instrumenta, posmatrano sa nivoa subdimenzija (zasebno osnovnih ljudskih vrijednosti), Moć pokazuje upitnu pouzdanost i neobične (negativne) korelacijske odnose sa „susjednom“ vrijednošću – Sigurnost. Ostale korelacijske relacije, kao i faktorska struktura ukazuju na održivost prepostavljene kvazikružne strukture osnovnih ljudskih vrijednosti.

U Skali brend ličnosti potvrđene su zadovoljavajući nivoi pouzdanosti u odnosu na sve subskele od kojih se sastoji. Predložene su neke izmjene koje bi imale pozitivne efekte u pogledu preciznosti instrumenta. U analizi latentne strukture nije potvrđena očekivana petofaktorska struktura. Visoke korelacije između dimenzija instrumenta ukazuju na upitnu diskriminantnu validnost. Instrument pokazuje smislene odnose sa osnovnim ljudskim vrijednostima, gdje se između 9% i 15% varijanse svake od dimenzija brend ličnosti može objasniti na osnovu PVQ dimenzija. U skladu sa očekivanim, najznačajniji prediktori Iskrenosti su Samoprevazilaženje i Konzervativizam, Konzervativizam je najbolji prediktor Kompetentnosti, a Otvorenost za promjene i, potpuno neočekivano, Samojačanje najbolji su prediktori dimenzije Uzbudljivost. PVQ dimenzija Samojačanje, iako to nije bilo očekivano, pokazuje se kao koristan prediktor, posebno kada je u pitanju Sofisticiranost. Ova dimenzija svoj doprinos daje (kako kod pomenute Uzbudljivosti) i u predikciji dimenzije brend ličnosti Čvrstina. Predikcija preferiranih brend karakteristika na osnovu hijerarhije osnovnih ljudskih vrijednosti pojedinca, na osnovu rezultata, ne čini se mogućom uz potrebnu preciznost. Djeluje kako ova dva aspekta ljudskog funkcionisanja imaju određenih dodirnih tačaka, čiji odnos se ipak ne odlikuje dovoljom pravilnošću koja bi omogućila korisnu predikciju. Ovo istraživanje, moglo bi se posmatrati kao početno preispitivanje/evaluacija koncepta bazičnih ljudskih vrijednosti na području Crne Gore. U budućim istraživanjima potrebno je pozabaviti se preispitivanjem neočekivane negativne korelacije koja se pronalazi između subdimenzija Sigurnost i Moć. Pošto mnogi činioци mogu dovesti do ovog neočekivanog rezultata potrebno je, uz bolju organizaciju istraživanja provjeriti ovu opservaciju.

6. Zaključak i prijedlog

Na osnovu analize master rada kandidata Strahinje Kijanovića, pod nazivom: : „Bazične ljudske vrijednosti i preferirane katakteristike pri izboru brenda“, utvrđujemo da rad ispunjava i zadovoljava sve neophodne propozicije i predlažemo Nastavno-naučnom vijeću Filozofskog fakulteta u Nikšiću da prihvati Izvještaj komisije o ocjeni ovog master rada, te da odobri njegovu odbranu.

Bojana Miletić

Doc. dr Bojana Miletić, predsjednica Komisije

Milica Drobac Pavićević

Prof. dr Milica Drobac Pavićević, članica

Jelena Mešter

Doc. dr Jelena Mešter, članica-mentorka

Nikšić, 04.12. 2024. godine

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET
NIKŠIĆ

PRILIC	13. 12. 2024.		
OST. D.			
DM	4715		

PREDLOG ODLUKE – Tačka 2/6

UNIVERZITET CRNE GORE

Filozofski fakultet

Broj:

Nikšić,

Na osnovu člana 22 stav 2 Pravila studiranja na master studijama Vijeće Filozofskog fakulteta je na sjednici 27. 12. 2024. godine donijelo

ODLUKU

I

Usvaja se izvještaj Komisije za ocjenu master rada **Bazične ljudske vrijednosti i preferirane karakteristike pri izboru brenda Strahinje Kijanovića**, studenta akademskih master studija Studijskog programa za psihologiju na Filozofskom fakultetu.

II

Komisija iz stava I ove Odluke će u skladu sa Pravilima studiranja na master studijama organizovati odbranu predmetnog master rada.

DEKANKA

Dostaviti:

- Članovima komisije
- Uz Zapisnik sa Vijeća Fakulteta
- a/a

Prof. dr Tatjana Novović

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET – NIKŠIĆ

VIJEĆU FILOZOFSKOG FAKULTETA

Komisija za ocjenu magistarskog rada Nataše Miljanić

Porodica i mediji kao faktori rizika za pojavu vršnjačkog nasilja u osnovnoj školi

I Z V J E Š T A J

Nataša Miljanić, student postdiplomskih studija Studijskog programa za pedagogiju na Filozofskom fakultetu u Nikšiću, uradila je master rad na temu „*Porodica i mediji kao faktori rizika za pojavu vršnjačkog nasilja u osnovnoj školi*“. Tema ovog rada je odobrena na sjednici Nastavno-naučnog vijeća Filozofskog fakulteta (19.10.2023. godine) kada je odabrana i komisija za njegovu ocjenu u sastavu: prof. dr Saša Milić, član, doc. dr Milica Jelić, mentor i doc. dr Jovana Marojević, član. Kandidatkinja je sa uspjehom položila ispite predviđene nastavnim planom i programom Master studija pedagogije. Nakon detaljnog pregleda master rada kandidatkinje, Komisija podnosi Vijeću sljedeći izvještaj.

Master rad kandidatkinje Miljanić napisan je na 70 stranica teksta, uključujući Literaturu i Priloge. U radu se kandidatkinja referirala na 41 jedinicu recentne i za tematiku neposredno relevantne literature, kojima se veoma kritički služila u utemeljivanju teorijskih a kasnije i metodoloških postavki ovog rada. Rad je strukturiran u sedam većih cjelina (Uvod, Teorijski okvir istraživanja, Metodološki okvir istraživanja, Prikaz rezultata istraživanja i diskusija, Zaključna razmatranja, Pregled literature i Prilozi).

U prvom dijelu master rada, kandidatkinja je istraživanje započela iznošenjem teorijskih osnova istraživanja, fokusirajući se na pojmove porodice, kao faktora rizika, vaspitnih stilova, vršnjačkog nasilja, kao i karakteristika nasilne djece. Treći segment teorijskog rada je posvetila analiziranju tematike medija, konkretnije televizije, video-igara i interneta. Kandidatkinja se dalje u teorijskom dijelu detaljno bavila i ranijim istraživanjima.

Kandidatkinja navodi da se nasilje preko interneta među vršnjacima manifestuje kroz komunikaciju putem interneta, postavljanje fotografija na internetu, upotrebu uvredljivih riječi i širenje lažnih informacija na internetu (Batori, Ćurlin i Babić, 2020). Dalje ističe da su djeca koja se ponašaju nasilno podstaknuta namjerama da se nanese šteta, ona ne razumiju moguće ishode nasilnog ponašanja, nemaju povjerenja u sebe kada se ponašaju nasilno, pa zbog toga ne uspijevaju pronaći adekvatne pristupe (Orpinas i Horne, 2006a).

U istraživačkom dijelu rada, Miljanićeva argumentuje izbor svoje metodološke aparature i postavljenih hipoteza. Cilj istraživanja definiše tako da se utvrdi prisustvo vršnjačkog nasilja među djecom u osnovnim školama i da se ispita uticaj porodičnog okruženja i medijskih sadržaja (razni sadržaji putem interneta) na pojavu vršnjačkog nasilja u osnovnoj školi.

Istraživanjem je obuhvaćeno 92 učenika osnovnih škola i 12 nastavnika i stručnih saradnika koji rade u osnovnim školama na teritoriji Opštine Nikšić u Crnoj Gori.

U poglavlju analiza rezultata kandidatkinja detaljno elaborira dobijene nalaze, konstatujući prihvatanje ili odbacivanje njenih hipoteza i diskutujući svoje nalaze u kontekstu nalaza srodnih istraživanja i u kontekstu važećih teorijskih koncepata. U Prikazu rezultata istraživanja i diskusiji o dobijenim rezultatima, a zatim sažetije poentirajući i u poglavlju Zaključci i preporuke, kandidatkinja eksplicira sljedeće ključne nalaze njenog istraživanja:

- Porodica i mediji imaju značajan uticaj na formiranje nasilnog ponašanja kod djece.
- Porodica, kao osnovna jedinica socijalizacije, igra ključnu ulogu u oblikovanju djetetovih stavova, vrijednosti i emocionalnih reakcija.
- Negativni porodični obrasci, poput nedostataka komunikacije, emocionalnog zanemarivanja ili čak izlaganja porodičnom nasilju, mogu stvoriti temelje za agresivna ponašanja.

- Mediji, naročito digitalni sadržaji i društvene mreže, sve više preuzimaju ulogu sekundarnog socijalizatora, pri čemu izlaganje nasilnim sadržajima može doprinijeti normalizaciji nasilja među vršnjacima.

- Prevencija nasilja kod djece zahtjeva multisektorski pristup, koji uključuje porodicu, obrazovane institucije i medije.

- Potrebno je ojačati roditeljske kompetencije, povećati svijest o uticaju medijskih sadržaja i razvijati programe edukacije o emocionalnoj inteligenciji i nenasilnom rješavanju problema.

Kandidatinja Miljanić ističe da su rezultati istraživanja u odnosu na sporedne hipoteze pokazali sljedeće:

- djelimično se potvrđuje hipoteza da je među učenicima u osnovnim školama prisutno vršnjačko nasilje;
- potvrđuje se hipoteza da roditeljski stil doprinosi razvoju nasilničkog ponašanja;
- potvrđuje se hipoteza da nestabilni porodični odnosi (razvod roditelja, zapošljenost roditelja, djeca alkoholičara) izazivaju agresivne tendencije kod djece;
- potvrđuje se hipoteza da redovno gledanje televizijskih programa koji sadrže nasilničko ponašanje izaziva agresivne tendencije kod djece;
- potvrđuje se hipoteza da izloženost raznim medijskim sadržajima kao što su: Instagram, Fejsbuk, Tik-tok i video-igrice mogu dovesti do razvoja negativnih oblika ponašanja.

U skladu sa navedenim rezultatima, kandidatkinja ističe da su uglavnom potvrđene sporedne, a time i glavna hipoteza kojom se pretpostavilo da porodični faktori i nekontrolisana izloženost medijskim sadržajima (filmovi, serije, crtani filmovi, video-igrice, razni sadržaji putem interneta) doprinose razvoju različitih obrazaca nasilničkog ponašanja prema vršnjacima.

Kao ključne doprinose istraživanja ističe doprinos boljem razumijevanju uticaja porodice i medija na nasilno ponašanje kod djece. Dalje navodi da rezultati mogu pomoći u identifikaciji glavnih faktora koji povećavaju rizik od nasilnog ponašanja, ali i onih koji mogu zaštititi djecu od takvih uticaja. Takođe, navodi da nalazi mogu poslužiti kao osnova za razvijanje preporuka za roditelje i nastavnike, kako bi se smanjilo vršnjačko nasilje u školi.

U radu se kandidatkinja osvrće i na ograničenja istraživanja, kao što su veličina uzorka, potencijalna (ne)iskrenost prilikom ispunjavanja anketnog upitnika i intervjua koja je najčešće zavisila od njihovog trenutnog raspoloženja. Ističe i da je neophodno razmotriti mogućnost da su i drugi faktori van kontrole istraživača, poput socijalnog okruženja ili uticaja vršnjaka su mogli uticati na rezultate istraživanja. Ističe i da su ispitanici vjerovatno davali subjektivne odgovore ili su interpretirali pitanja na različite načine, što je takođe moglo da utiče na validnost rezultata.

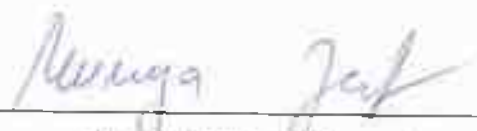
Dalje, Miljanićeva navodi i preporuke za buduća istraživanja, te ističe da bi bilo dobro istražiti koliko vremena djeca provode konzumirajući medijske sadržaje sa nasiljem i kako to korelira sa njihovim ponašanjem prema vršnjacima. Implicira i da bi bilo dobro proučiti kako društvene mreže i onlajn interakcije doprinose ili ublažavaju pojavu vršnjačkog nasilja. Smatra da bi bilo korisno analizirati ulogu roditeljskih faktora kao što su mentalno zdravlje, obrazovanje i osposobljenost za roditeljstvo na vršnjačko nasilje, kao i to kako obrazovani sistem može podržati porodice u smanjenju vršnjačkog nasilja.

Magistarski rad Nataše Miljanić je pokazao u velikom stepenu analitičnost i duboko promišljanje na temu uticaja socio-emocionalne klime u učionici na školski uspjeh učenika. Smatramo da magistarski rad predstavlja značajan doprinos istraživanju teme rada i ostvaruje cilj unapređivanja obrazovne politike i vaspitno-obrazovnog rada, te da se dobijeni rezultati mogu koristiti kao osnov za dalja istraživanja u ovoj kompleksnoj oblasti.

Na osnovu svega iznesenog Komisija zaključuje da master rad kolegice Nataše Miljanić *Porodica i mediji kao faktori rizika za pojavu vršnjačkog nasilja u osnovnoj školi*, zadovoljava sve parametre koji se odnose na master teze, u tematskom i metodološkom smislu, pa se predlaže Nastavno-naučnom vijeću Filozofskog fakulteta Univerziteta Crne Gore da se odobri usmena odbrana ovog rada.

Nikšić, 09. decembra 2024. god.

Komisija, u sastavu:



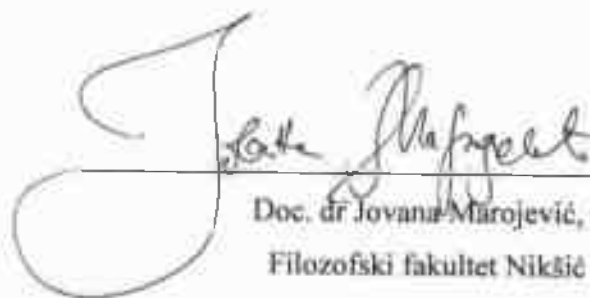
Doc. dr Milica Jelić, mentor

Filozofski fakultet Nikšić



Prof. dr Saša Milić, član

Filozofski fakultet Nikšić



Doc. dr Jovana Marojević, član

Filozofski fakultet Nikšić

UNIVERZITET SRPSKE GORE			
FILZOFSKI FAKULTET			
NIKŠIĆ			
17.12.2024.			
PRILAZ	POSREDOVANJE	POSREDOVANJE	POSREDOVANJE
01	4750		

PREDLOG ODLUKE – Tačka 2/7

UNIVERZITET CRNE GORE

Filozofski fakultet

Broj:

Nikšić,

Na osnovu člana 22 stav 2 Pravila studiranja na master studijama Vijeće Filozofskog fakulteta je na sjednici 27. 12. 2024. godine donijelo

ODLUKU

I

Usvaja se Izvještaj Komisije za ocjenu master rada **Porodica i mediji kao faktori rizika za pojavu vršnjačkog nasilja u osnovnoj školi** Nataše Miljanić, studentkinje akademskih master studija Studijskog programa za pedagogogiju na Filozofskom fakultetu.

II

Komisija iz stava I ove Odluke će u skladu sa Pravilima studiranja na master studijama organizovati odbranu predmetnog master rada.

DEKANKA

Dostaviti:

- Članovima komisije
- Uz Zapisnik sa Vijeća Fakulteta
- a/a

Prof. dr Tatjana Novović

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET – NIKŠIĆ

VIJEĆU FILOZOFSKOG FAKULTETA

Odlukom Vijeća Filozofskog fakulteta, br. 01/3-3184/1 od 28.6.2024. godine, imenovana je Komisija za ocjenu master rada, pod naslovom *Multimedijalne tehnologije u funkciji proučavanja geometrijskih pojmova u prvom ciklusu osnovne škole*, kandidatkinje Nataše Matović.

U skladu sa članom 22, stav 1, Pravila studiranja na postdiplomskim studijama, Komisija podnosi sljedeći

IZVJEŠTAJ

Nataša Matović, student postdiplomskih studija Studijskog programa za obrazovanje učitelja na Filozofskom fakultetu u Nikšiću, uradila je magistarski rad na temu *Multimedijalne tehnologije u funkciji proučavanja geometrijskih pojmova u prvom ciklusu osnovne škole*. Tema ovog rada je odobrena 30.1.2024. godine. Na sjednici Nastavno-naučnog vijeća Filozofskog fakulteta odobrena je komisija za njegovu ocjenu u sastavu: prof. dr Veselin Mićanović, Filozofski fakultet – Nikšić, prof. dr Marijan Marković, Prirodno matematički fakultet – Podgorica, član, prof. dr Mirko Đukanović, Filozofski fakultet – Nikšić, član.

Master rad kandidatkinje Nataša Matović, *Multimedijalne tehnologije u funkciji proučavanja geometrijskih pojmova u prvom ciklusu osnovne škole*, napisan je na 86 strana. Rad je strukturiran u dvije komplementarne cjeline (teorijski i istraživački dio) koje su tematski operacionalizovane u odgovarajuće uže oblasti. Nakon uvodnih razmatranja, teorijski dio rada je prezentovan u tri tematske cjeline i to: Potreba i značaj implementacije multimedijalne tehnologije u početnoj nastavi matematike; Primjena multimedijalne tehnologije u proučavanju geometrijskih pojmova u prvom ciklusu osnovne škole i Uloga učitelja u primjeni multimedijalne tehnologije u proučavanju geometrijskih pojmova u prvom ciklusu osnovne škole.

U sklopu druge strukturne cjeline, koja se odnosi na istraživački dio rada, detaljno je i precizno predstavljen metodološki okvir istraživanja. Nakon funkcionalnog povezivanja oba dijela, kandidatkinja je predstavila analizu u okviru Zaključka. Nakon toga navedeni su svi korišćeni prilozi.

U uvodnom dijelu rada, kandidatkinja Nataša Matović navodi da je u nastavi matematike, važno izbjegavati metode koje se svode na jednostavno predstavljanje činjenica, teorema i procedura. Na ovaj način, učenici često usvajaju znanja i tehnike bez pravog razumijevanja, što može otežati njihov napredak u shvatanju složenijih matematičkih koncepata i procesa. Multimedijalna tehnologija ima ključnu ulogu u razvoju nauke, tehnike i tehnologije. Promjene u tehnološkom okruženju donose nove metode i pristupe, pružajući šansu za unapređenje obrazovanja kroz stvaranje interdisciplinarnih kurikuluma, koji omogućavaju lakšu produkciju i prenos znanja

U prvoj tematskoj cjelini kandidatkinja Nataša Matović ističe da multimedija predstavlja kombinaciju različitih vrsta medija, kao što su tekst (alfabetski ili numerički), simboli, grafički prikazi, slike, zvuk, video i animacije. Tehnologije imaju za cilj poboljšanje razumijevanja ili pamćenja matematičkih koncepata. Ona omogućava podršku verbalnim instrukcijama kroz upotrebu statičnih i dinamičnih vizualnih prikaza, što olakšava izražavanje i bolje razumijevanje matematičkih pojmova. Ova tehnologija karakteriše se integracijom, raznolikošću i interaktivnošću, što omogućava učenicima da bolje usvoje matematičke koncepte uz pomoć digitalnih tehnologija. U ovom kontekstu, digitalne tehnologije odnose se na multimedijalne alate koji se koriste za prenos informacija učenicima, kako bi se olakšalo razumijevanje matematičkih pojmova.

U drugoj tematskoj cjelini kandidatkinja Nataša Matović ističe da multimedijalne tehnologije nude mnoge prednosti i izazove u obrazovnom procesu, a njihova upotreba u učenju geometrijskih pojmova može značajno poboljšati motivaciju učenika. Prednosti ovih tehnologija u obrazovanju daleko nadmašuju njihove moguće nedostatke. Digitalni alati omogućavaju personalizaciju nastave, čineći je privlačnijom i pristupačnijom, naročito za mlade učenike.

U trećoj tematskoj cjelini kandidatkinja Nataša Matović navodi da primjena tehnoloških nastavnih alata, poput računara, čini nastavu dinamičnijom, dok učenici postaju aktivniji i samostalniji u svom učenju. Dvosmjerna komunikacija tokom procesa učenja omogućava

učenicima da efikasnije vrše samoprocjenu. Računari pružaju mogućnost ne samo individualnog učenja, već i grupnog rada, dok učitelji imaju priliku da bolje upoznaju svoje učenike, organizuju aktivnosti i planiraju nastavu.

U drugom poglavlju rada kandidatkinja Nataša Matović definiše problem, predmet, cilj, zadatke i hipoteze istraživanja, određuje metode, tehnike i instrumente i uzorak istraživanja. Istraživanje je sprovedeno na uzorku od 150 učitelja, a cilj istraživanja je fokusiran na ispitivanje stavova učitelja prema efikasnosti multimedijalnih tehnologija u razumijevanju geometrijskih pojmova u prvom ciklusu osnovne škole.

Na osnovu definisanog cilja, Nataša Matović je definisala i istraživačke zadatke.

Rezultati anketnog upitnika pokazuju:

- da je u istraživanju uključeno s 88% učiteljica i 12% učitelja.
- da 81,3% učitelja ima visoku stručnu spremu, 6 % učitelja ima višu stručnu spremu, dok 12,67 % učitelja ima završene master studije;
- da 16,67% učitelja ima od 0 do 10 godina radnog staža, 31,33% učitelja ima od 11 do 20 godina radnog staža, 36,67 % učitelja ima od 21 do 30 godina radnog staža, 15,33 % učitelja ima preko 30 godina radnog staža.
- da 5,33 % učitelja smatra da multimedijalna tehnologija ne pomaže u razumijevanju geometrijskih figura, 12% smatra da pomaže znatno, 30,67% smatra da umjereno pomaže, dok 52% učitelja smatra pa pomaže u znatnoj mjeri.
- da 13,33% učitelja rijetko koristi multimedijalne tehnologije u nastavi geometrije, 5,33% učitelja koristi ponekad, 42% koristi često, 34,67% učitelja koristi veoma često, dok 4,67 % koristi uvijek.
- da 21,33% učitelja koristi prezentacije u nastavi geometrije, 22,67% koristi video materijal, 23,33 % učitelj koristi edukativni softver za geometriju, 32,67% učitelja koristi interaktivnu tablu.
- da 10,67% učitelja smatra da multimedijalne tehnologije smanjuju motivaciju kod učenika, 18% učitelja smatra da multimedijalne tehnologije nemaju značajnog uticaja na motivaciju, 30% učitelja smatra da multimedijalne tehnologije uglavnom povećavaju motivaciju, 41,33 učitelja smatra da povećava motivaciju
- da 17,33% učitelja ne smatra da multimedijalne tehnologije olakšavaju učenicima primjenu teorijskih znanja u rješavanju praktičnih zadataka, 7,33% učitelja smatra da

uglavnom ne olakšavaju, 48% učitelja smatra da uglavnom olakšavaju, 27,33% učitelja smatraju da olakšava učenicima

- da 11,33% učitelja smatra da otežavaju rad, 12,67% učitelja smatra da nema uticaj, 36% učitelja smatra da donekle povećava efikasnost, 40% značajno povećava efikasnost.
- da 19,33 % učitelja smatra da nikad ne koristi multimedijalne alete, 48% učitelja povremeno koristi, 28% učitelja koristi dva do tri puta sedmično, 4,66 % svakodnevno.
- da 11,33 % učitelja smatra da učenici nisu više motivisani za učenje o geometrijskim tijelima kada koriste multimedijalne tehnologije, 14,67 % učitelja uglavnom ne smatra, 34,67% učitelja uglavnom smatra, 39,33 % učitelja smatra da motiviše učenike
- da 16 % učitelja smatra da nema značajan uticaj primjena multimedijalne tehnologije u objašnjavanju složenih geometrijskih pojmova, 29,33% učitelja smatra da djelimično olakšava, 54,67% učitelja smatra da značajno olakšava rad.
- da 5,33 % učitelja smatra da učenici slabije razumiju razliku između različitih geometrijskih tijela, 10,67% učitelja smatra da nema razlike, 27,33% učitelja smatra da donekle bolje razumiju, 56,67 %učitelja smatra da znatno bolje razumiju.
- da 4,66 % učitelja smatra da učenici ne razumiju bolje geometrijske pojmove kada se koriste multimedijalne tehnologije, 15,33% smatra da uglavnom ne razumiju bolje, 37,33% učitelja smatra da uglavnom razumiju bolje, 42,66% učitelja smatra da bolje razumiju.
- da 4,66 % učitelja ne smatra da multimedijalne tehnologije čine učenike aktivnim učesnicima u nastavi geometrije, 10% učitelja smatra da uglavnom ne čini, 36% učitelja smatra da u uglavnom čini učenike aktivnim učesnicima, 49,33% učitelja smatra da čini učenike aktivnijim u nastavi geometrije.
- da 14% učitelja smatra da multimedijalne tehnologije ne utiču na pažnju učenika, 29, 33% smatra da djelimično povećava pažnju, 56,67% smatra da značajno povećava pažnju.
- da 14,67% učitelja smatra da multimedijalne tehnologije ne utiču na koncentraciju učenika, 7,33% učitelja smatra da uglavnom ne povećava koncentraciju učenika, 43,33% učitelja smatra da uglavnom povećava koncentraciju učenika, 34,67% učitelja smatra povećava koncentraciju kod učenika.

- da 6% učitelja smatra da multimedijalne tehnologije uopšte ne pomažu učenicima da bolje razumiju složene geometrijske pojmove, 12,67% učitelja smatra da pomaže u maloj mjeri, 34% učitelja smatra da u umjerenoj mjeri pomaže, 47,33 % učitelja smatra da u velikoj mjeri pomaže.
- da 12,67 % učitelja smatra da multimedijalne tehnologije ne pomažu učenicima da samostalno vježbaju i uče, 12% učitelja smatra da uglavnom ne pomaže, 34% učitelja smatra da uglavnom pomaže, 41,33% učitelja smatra da pomaže učenicima u samostalnom učenju geometrijskih pojmova.
- da 14% učitelja smatra da su učenici manje motivisani kada koriste multimedijalne tehnologije u odnosu na tradicionalne metode, 28% učitelja smatra da su učenici podjednako motivisani, 58% učitelja smatra da su učenici više motivisani.

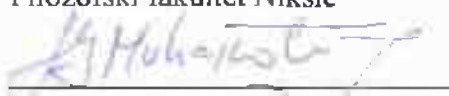
Kandidatkinja Nataša Matović je u svom master radu uspješno obradila temu *Multimedijalne tehnologije u funkciji proučavanja geometrijskih pojmova u prvom ciklusu osnovne škole*. Komisija konstatuje da master rad kandidatkinje Nataše Matović na temu *Multimedijalne tehnologije u funkciji proučavanja geometrijskih pojmova u prvom ciklusu osnovne škole* ispunjava normative koji važe za magistarske teze, te stoga predlaže Nastavno-naučnom vijeću Filozofskog fakulteta Univerziteta Crne Gore da odobri usmenu odbranu ovog rada.

Nikšić, 16. 12. 2024. god.

Komisija u sastavu:

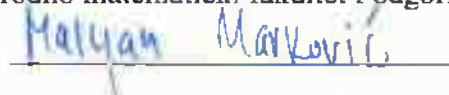
Prof. dr Veselin Mićanović, mentor

Filozofski fakultet Nikšić



Prof. dr Marijan Marković, član

Prirodno matematički fakultet Podgorica



Prof. dr Mirko Đukanović, član

Filozofski fakultet Nikšić


UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET
NIKŠIĆ

18. 12. 2024.

01 4787

PREDLOG ODLUKE – Tačka 2/8

UNIVERZITET CRNE GORE

Filozofski fakultet

Broj:

Nikšić,

Na osnovu člana 28 stav 2 Pravila studiranja na postdiplomskim studijama Vijeće Filozofskog fakulteta je na sjednici 27. 12. 2024. godine donijelo

ODLUKU

I

Usvaja se Izvještaj Komisije za ocjenu magistarskog rada **Multimedijalne tehnologije u funkciji proučavanja geometrijskih pojmova u prvom ciklusu osnovne škole** Nataše Matović, studentkinje akademskih postdiplomskih studija Studijskog programa za obrazovanje učitelja na Filozofskom fakultetu.

II

Komisija iz stava I ove Odluke će u skladu sa Pravilima studiranja na postdiplomskim studijama organizovati odbranu predmetnog master rada.

DEKANKA

Dostaviti:

- Članovima komisije
- Uz Zapisnik sa Vijeća Fakulteta
- a/a

Prof. dr Tatjana Novović

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET – NIKŠIĆ

VIJEĆU FILOZOFSKOG FAKULTETA

Odlukom Vijeća Filozofskog fakulteta, br. 01-4702 od 26. 12. 2023. godine, imenovana je Komisija za ocjenu master rada, pod nazivom „Rješavanje problemskih zadataka u dodatnoj nastavi matematike“, kandidatkinje Biljane Terić.

U skladu sa članom 22, stav 1. Pravila studiranja na postdiplomskim studijama, Komisija podnosi sledeći

IZVJEŠTAJ

Biljana Terić, studentkinja master studija Studijskog programa za obrazovanje učitelja na Filozofskom fakultetu u Nikšiću, uradila je master rad na temu *Rješavanje problemskih zadataka u dodatnoj nastavi matematike*.

Tema ovog rada je odobrena 22. 12. 2023. godine na sjednici Nastavno-naučnog vijeća Filozofskog fakulteta i odabrana je komisija za njegovu ocjenu, u sastavu: prof. dr Veselin Mićanović, Filozofski fakultet – Nikšić, prof. dr Nada Šakotić, Filozofski fakultet – Nikšić, prof. dr Marijan Marković, Prirodno matematički fakultet Podgorica.

Master rad kandidatkinje Biljane Terić *Rješavanje problemskih zadataka u dodatnoj nastavi matematike*, napisan je na 91 strani. Rad je struktuiran u dvije komplementarne cjeline (teorijski i istraživački dio sa analizom rezultata). Nakon uvodnih razmatranja, teorijski dio rada je prezentovan u tri tematske cjeline i to: Karakteristike dodatne nastave matematike, Specifičnosti rješavanja problemskih zadataka u dodatnoj nastavi matematike, Uloga učitelja u planiranju i primjeni problemskih zadataka u dodatnoj nastavi matematike. U sklopu druge strukturne cjeline, koja se odnosi na istraživački dio rada, detaljno i precizno je predstavljen metodološki okvir istraživanja, a zatim su tekstualno, tabelarno i grafički prikazani rezultati istraživanja.

U uvodnom dijelu rada, kandidatkinja Biljana Terić ističe važnost rješavanja problemskih zadataka u dodatnoj nastavi kao metode koja podstiče logičko mišljenje, kreativnost i analitičke sposobnosti. Problemski zadaci se posmatraju kao izazovi koji učenike motivišu na razmišljanje, istraživanje i pronalaženje rješenja kroz samostalan rad. Kroz ovakav pristup, učenici razvijaju funkcionalno znanje koje mogu primijeniti u svakodnevnom životu. Cilj dodatne nastave, kako je objašnjeno, nije samo postizanje boljih rezultata na takmičenjima ili savladavanje složenijih matematičkih zadataka, već i razvoj trajnih vještina poput kritičkog razmišljanja, donošenja odluka i sposobnosti za rješavanje problema u svakodnevnom životu. Poseban akcenat stavlja se na povezivanje matematike sa svakodnevnim životom, kako bi učenici stekli praktične vještine i razumjeli primjenu matematičkih koncepata u realnim situacijama. U radu se aglašava uloga dodatne nastave matematike u pružanju podrške učenicima za savladavanje složenijih problema i produbljivanje njihovog znanja.

Kandidatkinja Terić u daljem radu govori o karakteristikama dodatne nastave matematike. U ovom dijelu analiziraju se specifičnosti dodatne nastave matematike u poređenju s redovnom nastavom. Naglašava se njen značaj za proširivanje znanja učenika, razvijanje analitičkog i kreativnog mišljenja te podsticanje talenata kod učenika koji pokazuju interesovanje za složenije matematičke sadržaje. Obradom različitih strategija i metoda, kao što su grupni rad, individualni pristup i takmičarski zadaci, pokazuje se kako dodatna nastava može odgovoriti na potrebe darovitih učenika. Takođe, razmatraju se izazovi u organizaciji i individualizaciji nastave.

Druga cjelina posvećena je detaljnoj analizi problemskih zadataka kao centralnog dijela dodatne nastave matematike. Razmatraju se vrste problemskih zadataka, njihove karakteristike i faze rješavanja – od razumijevanja problema, preko odabira strategije, do evaluacije rješenja. Ističe se kako ovi zadaci pomažu u razvoju logičkog i kritičkog mišljenja, kao i u savladavanju složenih matematičkih koncepata. Poseban akcenat stavljen je na izazove s kojima se učenici suočavaju tokom rješavanja, poput nedostatka strategija ili straha od složenosti zadataka, te se predlažu metode za prevazilaženje ovih poteškoća. Takođe, ističe se značaj saradnje i grupnog rada u procesu rješavanja.

Treća cjelina fokusira se na ulogu učitelja u organizaciji dodatne nastave i primjeni problemskih zadataka. Ističe se da učitelj ima ključnu odgovornost u motivisanju učenika, osmišljavanju zadataka koji odgovaraju njihovim sposobnostima i planiranju aktivnosti koje podstiču kreativnost i samostalnost. Razmatraju se metode motivacije učenika, kao i strategije

za odabir optimalnih zadataka i prilagođavanje sadržaja učenicima različitih sposobnosti. Učitelj je ključna figura u podsticanju samostalnog rada, kreativnog razmišljanja i timske saradnje. Takođe, predstavljen je i model pisane pripreme za čas dodatne nastave, koji uključuje razne vrste problemskih zadataka i pruža učiteljima konkretan okvir za primjenu u nastavi.

U drugom poglavlju rada Biljana Terić prikazuje problem i predmet istraživanja. Zatim, definiše cilj, zadatke i hipoteze istraživanja. Takođe određuje i metode, tehnike i instrumente, populaciju i uzorak istraživanja, preliminarno istraživanje, organizaciju i tok istraživanja i statističku obradu podataka.

Istraživački cilj, kandidatkinja Biljana Terić, definiše na sledeći način: Utvrditi iskustvene stavove učitelja prema planiranju i primjeni problemskih zadataka u dodatnoj nastavi matematike.

Odgovor na postavljeni cilj, kandidatkinja Terić dobija pomoću četiri pomoćne hipoteze istraživanja.

Za prikupljanje podataka o rješavanju problemskih zadataka u dodatnoj nastavi matematike, kandidatkinja je koristila anketu i grupni intervju (četiri fokus grupe). Anketni upitnik je sadržao 25 pitanja različitih tipova: zatvorenih, kombinovanih i otvorenih. Grupni intervju je obuhvatio tri fokus oblasti, pomoću kojih su detaljnije provjerene sporedne hipoteze. Istraživanje je realizovano na uzorku od 150 učitelja koji izvode vaspitno-obrazovni rad u različitim osnovnim školama.

Analizirajući odgovore dobijene od 150 učitelja na temu *Rješavanje problemskih zadataka u dodatnoj nastavi matematike*, kandidatkinja Terić je zaključila da rezultati istraživanja pokazuju da učitelji planiraju i realizuju raznovrsne problemske zadatke, često koristeći fazni pristup koji učenicima olakšava razumijevanje i rješavanje zadataka kroz postepeno savladavanje koraka. Prema stavovima učitelja, problemski zadaci u velikoj mjeri doprinose razvoju matematičkog mišljenja kod učenika i pomažu im u prevazilaženju teškoća u savladavanju složenijih koncepata. Na osnovu prikupljenih podataka, zaključeno je da učitelji imaju pozitivan stav prema planiranju i primjeni problemskih zadataka u dodatnoj nastavi matematike, prepoznajući ih kao značajan faktor u unapređenju kvaliteta matematičkog obrazovanja. Glavni izazovi uključuju prilagođavanje zadataka različitim nivoima sposobnosti učenika, kao i nedostatak vremena za individualni rad sa svakim učenikom. Korišćenje problemskih zadataka povećava motivaciju učenika, posebno kada su zadaci povezani sa svakodnevnim situacijama.

Istraživanje potvrđuje da su problemski zadaci značajan alat u dodatnoj nastavi matematike, ali da njihova primjena zahtijeva pažljivo planiranje i prilagođavanje specifičnostima učenika. Naglašena je važnost motivacije učenika kroz praktične primjere, pohvale i grupni rad. Takođe, istaknuto je da dodatna nastava nije usmjerena samo na napredne učenike, već i na one koji imaju poteškoće u razumijevanju određenih koncepata, kako bi im se omogućio ravnomjeran napredak.

Na bazi dobijenih odgovora, sumiranih i analiziranih rezultata, kandidatkinja Biljana Terić završava svoj rad zaključkom. Zaključuje da rješavanje problemskih zadataka u dodatnoj nastavi matematike ima ključnu ulogu u razvijanju matematičkih kompetencija, logičkog mišljenja, kreativnosti i sposobnosti rješavanja složenih problema. Dodatna nastava pruža učenicima priliku da prodube svoje matematičko znanje i unaprijede sposobnosti analize i donošenja odluka u svakodnevnim situacijama.

Kandidatkinja Biljana Terić je u svom master radu uspješno obradila temu *Rješavanje problemskih zadataka u dodatnoj nastavi matematike*. Komisija konstatuje da master rad kandidatkinje Biljane Terić na temu *Rješavanje problemskih zadataka u dodatnoj nastavi matematike*, ispunjava normative koji važe za master teze, te stoga predlaže Nastavno-naučnom vijeću Filozofskog fakulteta Univerziteta Crne Gore da odobri usmenu odbranu ovog rada.

Nikšić, 18. 12. 2024. god.

Komisija u sastavu:

Prof. dr Veselin Mićanović, mentor

Filozofski fakultet Nikšić



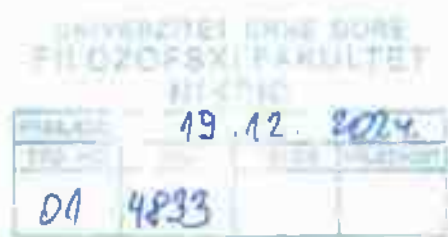
Prof. dr Nada Šakotić, član

Filozofski fakultet Nikšić



Prof. dr Marijan Marković, član

Prirodno matematički fakultet Podgorica



PREDLOG ODLUKE – Tačka 2/9

UNIVERZITET CRNE GORE

Filozofski fakultet

Broj:

Nikšić,

Na osnovu člana 22 stav 2 Pravila studiranja na master studijama Vijeće Filozofskog fakulteta je na sjednici 27. 12. 2024. godine donijelo

ODLUKU

I

Usvaja se Izvještaj Komisije za ocjenu master rada **Rješavanje problemskih zadataka u dodatnoj nastavi matematike** Biljane Terić, studentkinje integrisanih akademskih studija Studijsekog programa za obrazovanje učitelja na Filozofskom fakultetu.

II

Komisija iz stava I ove Odluke će u skladu sa Pravilima studiranja na master studijama organizovati odbranu predmetnog master rada.

DEKANKA

Dostaviti:

- Članovima komisije
- Uz Zapisnik sa Vijeća Fakulteta
- a/a

Prof. dr Tatjana Novović

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET
VIJEĆU

Odlukom Vijeća Filozofskog fakulteta, 01-4382 od 11.12.2023.godine, imenovana je Komisija za ocjenu master rada, pod naslovom, **Pomoć i podrška djeci sa poteškoćama pisanja u II ciklusu osnovne škole**, kandidatkinje **Nataše Blečić**.

U skladu sa članom 16, stav 1 Pravila studiranja na postdiplomskim studijama, Komisija podnosi sledeći

IZVJEŠTAJ
O MASTER RADU

KRATKI PRIKAZ RADA

Master rad kandidatkinje, **Nataše Blečić**, **Pomoć i podrška djeci sa poteškoćama pisanja u II ciklusu osnovne škole**, napisan je na 78 strana, u *Times New Roman* fontu, prored 1,5. Rad je strukturiran u dvije tematske cjeline. U okviru prve tematske cjeline *Teorijski dio* detaljno je operacionalizovan koncept: Poteškoća u pisanju, Prevazilaženje problema u učenju izazvanih poteškoćama u pisanju i uloga nastavnika u tom procesu i Značaj saradnje različitih aktera u cilju pružanja pomoći i podrške djeci sa poteškoćama u pisanju u drugom ciklusu osnovne škole, a druga tematska cjelina *Metodološki dio rada* ima razrađen koncept: Problem i predmet istraživanja, Cilj i zadaci istraživanja, Istraživačke hipoteze, Metode, tehnike i instrumenti istraživanja, Uzorak ispitanika i Interpretacija rezultata istraživanja. Nakon objedinjavanja teorijskog i metodološkog dijela rada kandidatkinja Nataša Blečić je opsežno analizirala empirijsku evidenciju u okviru ovog poglavlja, pod nazivom, **Zaključak**. Kandidatkinja Nataša Blečić je svoju teorijsku elaboraciju fokusirane problematike utemeljila u brojnim relevantnim izvorima i publikacijama (ukupno 36 jedinica) i primjereno odabranim i prikazanim elektronskim izvorima. Na kraju su prilozi, odnosno instrumenti, funkcionalno operacionalizovani i primijenjeni u ovom istraživanju.

U teorijskom dijelu rada kandidatkinja Blečić, navodi da poteškoće u pisanju kod djece mogu se ispoljiti na različite načine, uključujući neuredan rukopis, pravopisne greške i izazove u organizovanju misli na papiru. Ovi problemi često imaju različite uzroke, poput razvojnih poremećaja, teškoća u učenju ili nedovoljno razvijenih finih motoričkih vještina. Djeca sa ovakvim poteškoćama često se suočavaju s izazovima u praćenju školskog programa u istoj mjeri kao njihovi vršnjaci, što može negativno uticati na njihovo samopouzdanje i uspjeh u učenju (Deiner, 2013). Kako bi se poteškoće u pisanju adekvatno riješile, bitno je identifikovati osnovne uzroke. Na primjer, neka djeca mogu imati koristi od inkluzivnog pristupa u nastavi, dok drugima može biti potrebna specifična podrška u organizovanju ideja i unapređenju motoričkih vještina. Primjena strategija poput korišćenja asistivne tehnologije, individualizovanih povratnih informacija i dodatnog vremena za vježbu može pomoći djeci da prevaziđu prepreke i unaprijede svoje vještine pisanja (Dulčić i sar., 2013). Uzroci poteškoća u pisanju mogu biti raznoliki, uključujući razvojne, neurološke i obrazovne faktore. Kod nekih učenika, problem može proisteci iz poteškoća sa vizuelno-motornom integracijom, što ograničava njihovu sposobnost da povežu vizuelne informacije s motoričkim radnjama potrebnim za pisanje. Ovakve poteškoće često rezultiraju problemima sa oblikovanjem slova, razmakom između riječi i ukupnom čitljivošću teksta. Osim toga, radna memorija i izvršne funkcije igraju važnu ulogu u procesu pisanja. Djeca koja imaju teškoće s ovim kognitivnim funkcijama često nailaze na izazove u organizaciji misli, planiranju sadržaja i izražavanju svojih ideja na papiru. Rezultat toga može biti neorganizovan i nepotpun tekst (Eckert, 2004). Efikasan pristup ovim izazovima, kako navodi kandidatkinja Nataša Blečić, zahtijeva sveobuhvatnu procjenu i individualizovane intervencije prilagodene specifičnim potrebama svakog djeteta. Tehnike koje mogu doprinijeti poboljšanju uključuju korišćenje grafičkih organizatora za lakše planiranje, aktivnosti za razvoj finih motoričkih vještina i strategije za unapređenje radne memorije. Saradnja između roditelja, nastavnika i stručnjaka poput psihologa važna je za stvaranje podržavajućeg i strukturisanog obrazovnog okruženja koje će olakšati napredak djeteta. Djeca koja imaju poteškoća u pisanju često se suočavaju sa izazovima u logičnom i jasnom organizovanju svojih misli, što može dovesti do slabijih rezultata na akademskom planu. Ovakvi problemi mogu uticati na njihovu sposobnost da precizno prate uputstva i dovrše zadatke

na vrijeme. Pored toga, frustracija izazvana ovim poteškoćama često vodi smanjenju motivacije i samopouzdanja kod djeteta, dodatno otežavajući proces učenja.

U dijelu rada, pod nazivom *Metodološki dio rada*, kandidatkinja Blečić razvija metodološki koncept rada kroz cjelishodno projektovani cilj i zadatke, a potom i logično, detaljno operacionalizovane hipoteze. Problem istraživanja u ovom radu je bio sagledavanje i procjenjivanje načina na koji se djeci s poteškoćama u pisanju u drugom ciklusu osnovne škole pruža pomoć i podrška a predmet pomoć i podrška djeci s poteškoćama u pisanju u drugom ciklusu osnovne škole dok cilj istraživanja glasi:

- Utvrditi način na koji se u drugom ciklusu crnogorskih osnovnih škola pruža pomoć i podrška djeci s poteškoćama u pisanju.

U skladu sa ciljem, istraživački zadaci su formulisani na sljedeći način:

- Utvrditi sposobnost pisanja učenika drugog ciklusa osnovne škole.
- Utvrditi da li nastavnici učenicima s poteškoćama u pisanju prilagođavaju zahtjeve prilikom prezentovanja nastavnih sadržaja.
- Utvrditi da li nastavnici primjenjuju individualni oblik rada u cilju pružanja pomoći pomoći i podrške djeci s poteškoćama u pisanju.
- Utvrditi da li članovi pedagoško-psihološke službe pružaju pomoć i podršku učenicima s poteškoćama u pisanju.

U skladu sa ciljem istraživanja, glavnu hipotezu kandidatkinja Nataša Blečić je definisala na sljedeći način: Pretpostavljamo da se u drugom ciklusu crnogorskih osnovnih škola pruža pomoć i podrška učenicima s poteškoćama u pisanju na način koji je baziran na implementaciji adekvatnih strategija rada (prilagođavanje zahtjeva, individualni rad) i kontinuiranoj saradnji nastavnika sa pedagoško-psihološkom službom i roditeljima.

Na osnovu definisane glavne hipoteze formulisane su sporedne hipoteze na sljedeći način:

- Pretpostavlja se da učenici drugog ciklusa osnovne škole imaju poteškoća u pisanju.
- Pretpostavlja se da nastavnici učenicima s poteškoćama u pisanju prilagođavaju zahtjeve prilikom prezentovanja nastavnih sadržaja.

- Pretpostavlja se da nastavnici primjenjuju individualni oblik rada u cilju pružanja pomoći i podrške djeci s poteškoćama u pisanju.
- Pretpostavlja se da članovi pedagoško-psihološke službe pružaju pomoć i podršku učenicima s poteškoćama u pisanju.
- Pretpostavlja se da je individualni oblik saradnje dominantan u saradnji između nastavnika i roditelja djece s poteškoćama u pisanju.

Istraživanje je realizovano na uzorku od 120 učitelja i 150 učenika.

Rezultati istraživanja su pokazali sljedeće:

- Učenici drugog ciklusa osnovne škole imaju poteškoća u pisanju.
- Nastavnici učenicima s poteškoćama u pisanju prilagođavaju zahtjeve prilikom prezentovanja nastavnih sadržaja.
- Nastavnici primjenjuju individualni oblik rada u cilju pružanja pomoći i podrške djeci s poteškoćama u pisanju.
- Članovi pedagoško-psihološke službe pružaju pomoć i podršku učenicima s poteškoćama u pisanju.
- Individualni oblik saradnje je dominantan u saradnji između nastavnika i roditelja djece s poteškoćama u pisanju.

Kandidatkinja Blečić u navedenim rezultatima, potvrđuje sporedne, a time i glavnu hipotezu kojom se pretpostavilo da se u drugom ciklusu cmogorskih osnovnih škola pruža pomoć i podrška učenicima s poteškoćama u pisanju na način koji je baziran na implementaciji adekvatnih strategija rada (prilagođavanje zahtjeva, individualni rad) i kontinuiranoj saradnji nastavnika s pedagoško-psihološkom službom i roditeljima.

ZAVRŠNA OCJENA RADA

Imajući u vidu navedenu argumentaciju koja svjedoči o kvalitetu, relevantnosti, svrsishodnosti, inovativnosti master rada kandidatkinje **Nataše Blečić**, na temu koja je izuzetno aktuelna i značajna, Komisija je pozitivno ocijenila rad, te predlaže Vijeću Filozofskog fakulteta da usvoji Izvještaj i odobri javnu odbranu master teze, pod nazivom: **Pomoć i podrška djeci sa poteškoćama pisanja u II ciklusu osnovne škole**

KOMISIJA

Prof.dr Tatjana Novović, predsjednik

Tatjana Novović

Prof.dr Nada Šakotić, mentor

Nada Šakotić

Prof.dr Biljana Maslovarić, član

Biljana Maslovarić

UNIVERZITET CRNE GORE
FIZIČKI FAKULTET
23.12.2019.
01 4872

PREDLOG ODLUKE – Tačka 2/10

UNIVERZITET CRNE GORE

Filozofski fakultet

Broj:

Nikšić,

Na osnovu člana 22 stav 2 Pravila studiranja na master studijama Vijeće Filozofskog fakulteta je na sjednici 27. 12. 2024. godine donijelo

ODLUKU

I

Usvaja se Izvještaj Komisije za ocjenu master rada **Pomoć i podrška djeci sa poteškoćama pisanja u liciklusu osnovne škole** Nataše Blečić, studentkinje akademskih master studija Studijskog programa za inkluzivno obrazovanje na Filozofskom fakultetu.

II

Komisija iz stava I ove Odluke će u skladu sa Pravilima studiranja na master studijama organizovati odbranu predmetnog master rada.

DEKANKA

Dostaviti:

- Članovima komisije
- Uz Zapisnik sa Vijeća Fakulteta
- a/a

Prof. dr Tatjana Novović

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET – NIKŠIĆ

VIJEĆU FILOZOFSKOG FAKULTETA

Odlukom Vijeća Filozofskog fakulteta, br. 01-4703 od 26.12.2023. godine, imenovana je Komisija za ocjenu master rada, pod naslovom *Smisao i značaj realizacije nastave matematike u prirodi na mlađem školskom uzrastu*, kandidatkinje Slavice Gojačanin.

U skladu sa članom 22, stav 1, Pravila studiranja na postdiplomskim studijama, Komisija podnosi sljedeći

IZVJEŠTAJ

Slavica Gojačanin, student postdiplomskih studija Studijskog programa za obrazovanje učitelja na Filozofskom fakultetu u Nikšiću, uradila je magistarski rad na temu *Smisao i značaj realizacije nastave matematike u prirodi na mlađem školskom uzrastu*. Tema ovog rada je odobrena 28.5.2024. na sjednici Nastavno-naučnog vijeća Filozofskog fakulteta i odobrena komisija za njegovu ocjenu u sastavu: prof. dr Veselin Mićanović, Filozofski fakultet – Nikšić, prof. dr Marijan Marković, Prirodno matematički fakultet – Podgorica, član, prof. dr Mirko Đukanović, Filozofski fakultet – Nikšić, član.

Magistarski rad kandidatkinje Slavica Gojačanin, *Smisao i značaj realizacije nastave matematike u prirodi na mlađem školskom uzrastu*, napisan je na 69 strana. Rad je struktuiran u dvije komplementarne cjeline (teorijski i istraživački dio) koje su tematski operacionalizovane u odgovarajuće uže oblasti. Nakon uvodnih razmatranja, teorijski dio rada je prezentovan u tri tematske cjeline i to: Pojam i značaj nastave matematike, Realizacija nastave matematike u prirodi na mlađem školskom uzrastu i Uloga učitelja u realizaciji nastave matematike u prirodi na mlađem školskom uzrastu.

U sklopu druge strukturne cjeline, koja se odnosi na istraživački dio rada, detaljno je i precizno predstavljen metodološki okvir istraživanja. Nakon funkcionalnog povezivanja oba dijela, kandidatkinja je predstavila analizu u okviru Zaključka. Nakon toga navedeni su svi korišćeni prilozi.

U uvodnom dijelu rada, kandidatkinja Slavica Gojačanin navodi da matematika na otvorenom, bilo u obrazovanju budućih nastavnika ili u osnovnim školama, može pomoći

nastavnicima i učenicima da se dublje povežu s prirodnim svijetom koji nas okružuje. Iskustva matematike na otvorenom ne samo da pomažu učenicima da prepoznaju veze između matematike i drugih disciplina, već takođe mogu pomoći učenicima da se dublje povežu sa svojim prirodnim okruženjem. Kandidatkinja u daljem radu govori da realizacija matematičkih sadržaja u prirodi ima pozitivan uticaj na motivaciju djece, njihovu interakciju sa vršnjacima i okruženjem, razvijanje kreativnosti, mašte i stvaralaštva. Takođe, podstiče učenike da istraže i razumiju svijet oko sebe.

U prvoj tematskoj cjelini kandidatkinja Slavica Gojačanin ističe da kroz realizaciju matematičkih sadržaja u prirodi djeca razvijaju logičko razmišljanje pomažući im da unaprijede svoje kompetencije, donose bolje odluke i biraju buduće profesije kao i da realizacija matematičkih sadržaja u prirodi ima za cilj da djeca razvijaju radoznalost, pažnju, mišljenje, maštu, samostalnost, istrajnost, inicijativnost, kao i brojne druge dispozicije ličnosti. Matematika nas uči kako da budemo mudri i kako da rješavamo probleme korak po korak.

U drugoj tematskoj cjelini kandidatkinja Slavica Gojačanin ističe da boravak na svježem vazduhu ima pozitivan uticaj na razvoj djeteta. Učenje u prirodi omogućava učenicima da stiču trajna i funkcionalna znanja. Aktivnosti koje se realizuju u prirodi unapređuju ne samo fizički, već i kognitivni razvoj djece.

Kandidatkinja, takođe, navodi da potreba za opipljivim, stvarnim iskustvima postaje sve očiglednija dok se krećemo kroz more digitalnih obavještenja i virtuelnih interakcija. Obrazovanje na otvorenom i učenje u prirodi javljaju se kao moćni protivnici ovog digitalnog preopterećenja.

U trećoj tematskoj cjelini kandidatkinja Slavica Gojačanin navodi da učitelj mora prije svega pažljivo planirati nastavu matematike u prirodi kako bi obezbijedio sigurnost učenika i kvalitetno izvođenje aktivnosti. Učitelj mora kontinuirano posmatrati učenike i njihove aktivnosti. Takođe, treba da podstiče učenike na proces istraživanja, postavljanje pitanja i promišljanje o matematičkim principima u svakodnevnim situacijama.

Kandidatkinja Slavica Gojačanin navodi da nastava matematike u prirodi nudi jedinstvene mogućnosti za učenike, ali i zahtijeva od učitelja da prebrode niz izazova kako bi se osigurala njena efikasnost. Kroz pažljivo planiranje, osiguravanje resursa i prilagođavanje aktivnosti specifičnostima terena, učitelji mogu omogućiti učenicima iskustva koja će obogatiti njihovo razumijevanje matematike i vještine rješavanja problema. Ovaj pristup doprinosi

povezivanju matematičkog znanja sa stvarnim svijetom, ali zahtijeva kontinuiranu podršku i kreativnost kako bi postao održiv i efektivan dio obrazovnog procesa.

U drugom poglavlju rada kandidatkinja Slavica Gojačanin definiše problem, predmet, cilj, zadatke i hipoteze istraživanja, određuje metode, tehnike i instrumente i uzorak istraživanja. Istraživanje je sprovedeno na uzorku od 150 učitelja, a cilj istraživanja je definisan na sljedeći način:

- Utvrditi iskustvene stavove učitelja prema smislu i značaju realizacije nastave matematike u prirodi na mlađem školskom uzrastu.

Na osnovu definisanog cilja, Slavica Gojačanin definiše istraživačke zadatke:

- Utvrditi da li učitelji nastavu matematike realizuju u prirodi.
- Utvrditi da li učitelji smatraju da realizacija nastave matematike u prirodi doprinosi efikasnom usvajanju matematičkih pojmova od strane učenika mlađeg školskog uzrasta.
- Utvrditi da li učitelji smatraju da matematički sadržaji koje realizuju u prirodi motivišu učenike mlađeg školskog uzrasta na usvajanje matematičkih pojmova.
- Utvrditi da li učitelji smatraju da matematičke aktivnosti koje realizuju u prirodi unapređuju kognitivni razvoj i kritičko mišljenje učenika mlađeg školskog uzrasta.
- Utvrditi koji matematički sadržaji, po mišljenju učitelja se mogu najefikasnije realizovati u prirodi.

Rezultati anketnog upitnika pokazuju:

- da je u istraživanju uključeno 79,33% učitelja ženskog pola, a 20,67% učitelja muškog pola;
- da 92% učitelja ima visoku stručnu spremu, 3,33% učitelja ima višu stručnu spremu, dok 4,67% učitelja ima završene master studije;
- da 16,67% učitelja ima od 0 do 10 godina radnog staža, 36,67% učitelja ima od 11 do 20 godina radnog staža, 24,66% učitelja ima od 21 do 30 godina radnog staža, 22% učitelja ima preko 30 godina radnog staža.
- da 7,33% učitelja u svom obrazovnom programu ima plan za realizaciju matematičkih sadržaja u prirodi, povremeno postoji plan kod 37,33% učitelja, dok 55,33% učitelja nema plan za realizaciju nastave matematike u prirodi.
- da 45,33% učitelja često koristi prirodnu okolinu u nastavi matematike, 19,33% učitelja ponekad koristi, 24% učitelja rijetko dok 11,33% učitelja veoma često koristi prirodnu okolinu u nastavi matematike.

- da 47,33% učitelja najčešće u prirodi obrađuje geometrijske oblike, 34% učitelja obrađuje brojanje i klasifikacije dok 18,67% učitelja najčešće u prirodi obrađuje mjerenje
- da 24% učitelja smatra da je ključni benifit nastave matematike u prirodi razvijanje praktičnih vještina, 20% učitelja smatra da je to povećanje angažovanosti, 18% učitelja smatra da je to povezivanje teorije i prakse, 16,67% učitelja smatra da je to razvijanje kreativnog mišljenja, 12% učitelja smatra da je podsticanje saradnje, 9,33% učitelja smatra da je bolje zadržavanje informacija
- da 29,33% učitelja smatra nedostatak resursa najvećim izazovom u realizaciji nastave matematike u prirodi, 24,67% učitelja smatra da su to nepovoljni vremenski uslovi, 23,33% učitelja smatra da je to održavanje discipline, 22,67% učitelja smatra da je to prilagođavanje sadržaja
- da 44,67% učitelja smatra da nastava matematike u prirodi poboljšava angažovanost učenika, 32% učitelja smatra da uglavnom poboljšava, 14% učitelja da uglavnom ne poboljšava i 9,33% učitelja smatra da ne poboljšava
- da 12,67% učitelja smatra da je nastava matematike u prirodi mnogo efikasnija u odnosu na tradicionalnu nastavu, 27,33% učitelja smatra da je djelimično efikasnija, 54,67% učitelja smatra da je isto efikasna, 5,33% učitelja smatra da je nastava u prirodi manje efikasna od tradicionalne nastave
- da 38,67% učitelja smatra da istraživanje geometrijskih oblika najefikasnije za usvajanje matematičkih pojmova u prirodi, 26,67% učitelja smatra da je to mjerenje dužine i visine objekta, 23,33% učitelja smatra da je to klasifikacija predmeta, 11,33% učitelja smatra da je to izračunavanje površine i zapremine
- da 34,67% učitelja smatra da nastava matematike u prirodi omogućava bolje razumijevanje apstraktnih matematičkih pojmova, 42% učitelja smatra da uglavnom omogućava, 9,33% učitelja smatra da uglavnom ne omogućava a 14% učitelja smatra da nastava matematike u prirodi ne omogućava bolje razumijevanje apstraktnih matematičkih pojmova
- da 31,33% učitelja smatra da nastava matematike u prirodi povećava motivaciju, 28% učitelja smatra da poboljšava koncentraciju, 25,33% učitelja smatra da nastava u prirodi povezuju teoriju i praksu, 15,33% učitelja smatra da nastava u prirodi razvija praktične vještine kod učenika
- da 8% učitelja smatra da je mnogo veća motivacija učenika kada se matematički sadržaji realizuju u prirodi, u odnosu na nastavu u učionici, 39,33% smatra da je veća motivacija učenika,

36,67% učitelja smatra da nema promjene dok 16% učenika smatra da je motivacija kod učenika manja.

- da 25,33% učitelja smatra da nastava matematike u prirodi pomaže učenicima da lakše povežu teorijske matematičke pojmove sa stvarnim životom, 48% učitelja uglavnom smatra, 7,33% učitelja uglavnom ne smatra, 19,33% učitelja ne smatra da nastava matematike u prirodi pomaže učenicima da lakše povežu teorijske matematičke pojmove sa stvarnim životom
- da 17,33% učitelja veoma često primijete da učenici postavljaju pitanja i pokazuju interesovanje za matematičke pojmove kada se nastava izvodi u prirodi, 44,67% učitelja često to primijeti, 26,67% učitelja ponekad primijeti, 11,33% učitelja rijetko primijeti
- da 42% učitelja u velikoj mjeri smatra da nastava matematike u prirodi doprinosi dugoročnom zadržavanju usvojenih matematičkih pojmova kod učenika, 36% učitelja smatra da je to umjereno, 10% učitelja smatra da nema značajnog uticaja, 12% učitelja smatra da uopšte nema uticaja.
- da 30,67% učitelja veoma pozitivno ocjenjuje uticaj nastave matematike u prirodi na sposobnost učenika da razvijaju kritičko mišljenje, 46% učitelja ocjenjuje pozitivno, 7,33% učitelja ima neutralan stav, 12% učitelja negativno ocjenjuje a 4% učitelja veoma negativno
- da 38% učitelja smatra da aktivnosti u prirodi pomažu učenicima u razvijanju sposobnosti rješavanja problema i donošenja odluka dok 45,33 učitelja smatra da uglavnom pomažu, 10% učitelja smatra da uopšte ne pomažu a 6,67% učitelja smatra da ne pomažu
- da 39,33% učitelja smatra da postoji veoma pozitivna povezanost između matematičkih aktivnosti u prirodi i unapređenja kognitivnih vještina kao što su pažnja, pamćenje i procesiranje informacija, 31,33% učitelja smatra da postoji pozitivna povezanost, 20% učitelja smatra da nema značajne povezanosti, 9,33% učitelja smatra da postoji negativna povezanost
- da 42,67% učitelja navelo je da učenici često postavljaju pitanja tokom ovakvih aktivnosti, dok 28% učitelja primjećuje povremeno postavljanje pitanja od strane učenika, 21,33% učitelja smatra da učenici rijetko postavljaju pitanja, dok 8% primjećuje da učenici gotovo nikada ne postavljaju pitanja
- da 52,67% učitelja smatra da su geometrijske teme najlakše razumljive kada se obrađuju kroz praktične aktivnosti na otvorenom, 30% učitelja smatra da su to mjerenja, a 17,33% učitelja smatra da su računske operacije

- 44,67% učitelja navodi da aktivnosti u prirodi koriste često, dok 24% smatra da to rade veoma često, 21,33% ispitanika povremeno koristi prirodu, dok 10% navodi da nikada ne uključuju aktivnosti u prirodi prilikom obrade geometrijskih oblika i mjerenja
- da 56% učitelja smatra da rad u prirodi doprinosi značajnom boljem razumijevanju apstraktnih matematičkih pojmova, kao što su površina, zapremina i razlomci, 34% učitelja odgovara da rad u prirodi doprinosi razumijevanju tih pojmova samo djelimično, 10% učitelja smatra da rad u prirodi ne doprinosi boljem razumijevanju apstraktnih pojmova u odnosu na tradicionalnu nastavu u učionici.

Kandidatkinja Slavica Gojačanin je u svom magistarskom radu uspješno obradila temu *Smisao i značaj realizacije nastave matematike u prirodi na mlađem školskom uzrastu*. Komisija konstatuje da magistarski rad kandidatkinje Slavice Gojačanin na temu *Smisao i značaj realizacije nastave matematike u prirodi na mlađem školskom uzrastu* ispunjava normative koji vaze za magistarske teze, te stoga predlaže Nastavno-naučnom vijeću Filozofskog fakulteta Univerziteta Crne Gore da odobri usmenu odbranu ovog rada.

Nikšić, 11. 12. 2024. god.

Komisija u sastavu:

Prof. dr Veselin Mićanović, mentor
Filozofski fakultet Nikšić



Prof. dr Marijan Marković, član
Prirodno matematički fakultet
Podgorica, član



Prof. dr Mirko Đukanović, član
Filozofski fakultet Nikšić



UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET

25. 12. 2024.	
01	4870

PREDLOG ODLUKE – Tačka 2/11

UNIVERZITET CRNE GORE

Filozofski fakultet

Broj:

Nikšić,

Na osnovu člana 28 stav 2 Pravila studiranja na postdiplomskim studijama Vijeće Filozofskog fakulteta je na sjednici 27. 12. 2024. godine donijelo

ODLUKU

I

Usvaja se Izvještaj Komisije za ocjenu magistarskog rada **Smisao i značaj realizacije nastave matematike u prirodi na mlađem školskom uzrastu** Slavice Gojačanin, studentkinje akademskih postiplomskih studija Studijskog programa za obrazovanje učitelja na Filozofskom fakultetu.

II

Komisija iz stava I ove Odluke će u skladu sa Pravilima studiranja na postdiplomskim studijama organizovati odbranu predmetnog master rada.

DEKANKA

Dostaviti:

- Članovima komisije
- Uz Zapisnik sa Vijeća Fakulteta
- a/a

Prof. dr Tatjana Novović

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET
VIJEĆU

Odlukom Vijeća Filozofskog fakulteta, 01-4126 od 24.11.2023.godine, imenovana je Komisija za ocjenu master rada, pod naslovom, ***Pomoć i podrška djeci sa tjelesnim invaliditetom u drugom i trećem ciklusu osnovne škole***, kandidatkinje **Milice Kostić**.

U skladu sa članom 16. stav I Pravila studiranja na postdiplomskim studijama, Komisija podnosi sledeći

IZVJEŠTAJ
O MASTER RADU

KRATKI PRIKAZ RADA

Master rad kandidatkinje, **Milice Kostić**, ***Pomoć i podrška djeci sa tjelesnim invaliditetom u drugom i trećem ciklusu osnovne škole***, napisan je na 75 strana, u *Times New Roman* fontu, prored 1.5. Rad je struktuiran u dvije tematske cjeline. U okviru prve tematske cjeline *Teorijski dio* detaljno je operacionalizovan koncept: Karakteristike djece sa tjelesnim invaliditetom, Proces pružanja pomoći i podrške djeci sa tjelesnim invaliditetom u drugom i trećem ciklusu osnovne škole. Prilagođavanje fizičkog okruženja sposobnostima i potrebama djece sa tjelesnim invaliditetima u drugom i trećem ciklusu osnovne škole, a druga tematska cjelina *Metodološki dio rada* ima razraden koncept: Problem i predmet istraživanja, Cilj i zadaci istraživanja, Istraživačke hipoteze, Metode, tehnike i instrumenti istraživanja, Uzorak ispitanika i Interpretacija rezultata istraživanja. Nakon objedinjavanja teorijskog i metodološkog dijela rada kandidatkinja Milica Kostić je opsežno analizirala empirijsku evidenciju u okviru ovog poglavlja, pod nazivom, Zaključak. Kandidatkinja Kostić je svoju teorijsku elaboraciju fokusirane problematike utemeljila u brojnim relevantnim izvorima i publikacijama (ukupno 38 jedinica) i primjereno odabranim i prikazanim elektronskim izvorima. Na kraju su prilozi, odnosno instrumenti, funkcionalno operacionalizovani i primijenjeni u ovom istraživanju.

U teorijskom dijelu rada kandidatkinja Milica Kostić navodi da pružanje pomoći i podrške djeci sa tjelesnim invaliditetom u drugom i trećem ciklusu osnovne škole veoma je značajno za njihov razvoj, integraciju i razvijanje samostalnosti u svakodnevnim aktivnostima. Vaspitno-obrazovne ustanove imaju važnu ulogu u kreiranju inkluzivnog ambijenta koji omogućava djeci sa tjelesnim invaliditetom da ostvare svoj puni potencijal. Sasvim je izvjesno da se djeca sa tjelesnim invaliditetom suočavaju sa brojnim izazovima, ali uz optimalnu pomoć, ona mogu ostvariti adekvatne rezultate u domenu učenja i socijalizacije. Pružanje pomoći i podrške djeci sa tjelesnim invaliditetom treba da bude utemeljeno na potrebama svakog učenika (Vinčić, 2016). Smatra se da proces pružanja pomoći i podrške djeci sa tjelesnim invaliditetom u drugom i trećem ciklusu osnovne škole podrazumijeva sljedeće (Taylor, Cotter, Johnson & Lalor, 2018): Prilagođavanje školskih kurikuluma potrebama i mogućnostima učenika sa tjelesnim invaliditetom je jedan od oblika podrške djeci sa tjelesnim invaliditetom. Učitelji i nastavnici, u saradnji sa stručnjacima, izrađuju individualizovani razvojno-obrazovni plan, koji se bazira na autentičnim potrebama djeteta. Zahvaljujući IROP-u, učitelji i nastavnici imaju mogućnost da realizuju aktivnosti koje najbolje odgovaraju potrebama učenika sa tjelesnim invaliditetom. Asistivne tehnologije pomažu učenicima sa invaliditetom da postignu svoj puni potencijal u akademskom uspjehu. Često ne shvatamo da su školske godine ključne za razvoj socijalnih vještina, samopouzdanja, samostalnosti i samosvijesti. Odgovarajuća asistivna tehnologija može zadovoljiti specifične potrebe učenika sa gotovo svim vrstama invaliditeta. Škole treba da posjeduju elemente pristupačnosti kako bi omogućile djeci sa tjelesnim invaliditetom punu participaciju u vaspitno-obrazovnom procesu. Djetetu sa tjelesnim invaliditetom može se dodijeliti asistent koji će mu pružati podršku prilikom nošenja školske torbe, kao i druge forme tehničke podrške. Stručni saradnici, takođe, treba da pruže podršku djeci sa tjelesnim invaliditetom. Analogno navedenom, učeniku sa tjelesnim invaliditetom treba podsticati interakciju sa vršnjacima kroz zajedničke igre, grupne aktivnosti i projekte. Emocionalna podrška djetetu sa tjelesnim invaliditetom može se sprovesti kroz kontinuirane razgovore sa pedagoško-psihološkom službom. Prilikom planiranja i realizacije vaspitno-obrazovnog procesa za djecu sa tjelesnim invaliditetom mora se voditi računa o prilagođavanju materijala. To može uključivati: Modifikaciju nastavnih

materijala i implementaciju asistivnih tehnologija. Kandidatkinja Kostić, navodi da je ključna karakteristika kvalitetnog programa, kurikulum utemeljen na razvojno primjerenoj praksi. Takav kurikulum fokusira se na karakteristike učenja djece na različitim razvojnim nivoima, dok istovremeno individualizuje sadržaj prema jedinstvenim interesovanjima, snagama i osobinama svakog djeteta. Kada su djeca s invaliditetom uključena u programe koji koriste razvojno primjeren pristup, prilagođavanja koja se već koriste za djecu bez invaliditeta samo se proširuju kako bi zadovoljila potrebe sve djece (Pakula, Braun & Yeargin-Allsopp, 2009).

U dijelu rada, pod nazivom *Metodološki dio rada*, kandidatkinja Milica Kostić, razvija metodološki koncept rada kroz cjelishodno projektovani cilj i zadatke, a potom i logično, detaljno operacionalizovane hipoteze. Predmet ovog istraživanja je pomoć i podrška djeci sa tjelesnim invaliditetom u drugom i trećem ciklusu osnovne škole. Cilj istraživanja je glasio:

☐ Utvrditi način na koji se u drugom i trećem ciklusu osnovne škole pruža pomoć i podrška djeci sa tjelesnim invaliditetom.

U skladu sa ciljem, istraživački zadaci su formulisani na sljedeći način:

☐ Utvrditi da li su u školama zastupljene arhitektonske barijere za djecu sa tjelesnim invaliditetom.

☐ Utvrditi da li su škole opremljene specifičnim didaktičkim sredstvima i pomagalicama u kontekstu pružanja pomoći i podrške djeci sa tjelesnim invaliditetom.

☒ Utvrditi da li učitelji i nastavnici prilagođavaju nastavne sadržaje sposobnostima djece sa tjelesnim invaliditetom.

☐ Utvrditi koje su dominantne strategije pružanja pomoći i podrške djeci sa tjelesnim invaliditetom u drugom i trećem ciklusu osnovne škole.

U skladu sa ciljem istraživanja, glavnu hipotezu kandidatkinja Kostić je definisala na sljedeći način:

☐ Pretpostavljamo da se u drugom i trećem ciklusu osnovne škole pruža pomoć i podrška djeci sa tjelesnim invaliditetom kroz prilagođavanje fizičkog okruženja, implementaciju individualnog rada i modifikaciju nastavnih sadržaja.

Na osnovu definisane glavne hipoteze formulisane su sporedne hipoteze:

☒ Pretpostavlja se da u školama nijesu zastupljene arhitektonske barijere za djecu sa

tjelesnim invaliditetom.

- ❑ Pretpostavlja se da su škole opremljene specifičnim didaktičkim sredstvima i pomagalicama u kontekstu pružanja pomoći i podrške djeci sa tjelesnim invaliditetom.
- ❑ Pretpostavlja se da učitelji i nastavnici prilagođavaju nastavne sadržaje sposobnostima djece sa tjelesnim invaliditetom.
- ❑ Pretpostavlja se da su diferencijacija nastavnih sadržaja i tehnička pomoć dominantne strategije pružanja podrške i pomoći djeci sa tjelesnim invaliditetom u drugom i trećem ciklusu osnovne škole.
- ❑ Pretpostavlja se da učitelji i nastavnici po potrebi primjenjuju individualni oblik rada u svrhu pružanja pomoći i podrške djeci sa tjelesnim invaliditetom u drugom i trećem ciklusu osnovne škole.

Istraživanje je sprovedeno na uzorku od 150 ispitanika. Kandidatkinja Milica Kostić istraživanjem je dobila sljedeće rezultate:

- ❑ U školama nijesu zastupljene arhitektonske barijere za djecu sa tjelesnim invaliditetom.
- ❑ Škole su opremljene specifičnim didaktičkim sredstvima i pomagalicama u kontekstu pružanja pomoći i podrške djeci sa tjelesnim invaliditetom.
- ❑ Učitelji i nastavnici prilagođavaju nastavne sadržaje sposobnostima djece sa tjelesnim invaliditetom.

❑ Diferencijacija nastavnih sadržaja i tehnička pomoć dominantne strategije pružanja podrške i pomoći djeci sa tjelesnim invaliditetom u drugom i trećem ciklusu osnovne škole.

❑ Učitelji i nastavnici po potrebi primjenjuju individualni oblik rada u svrhu pružanja pomoći i podrške djeci sa tjelesnim invaliditetom u drugom i trećem ciklusu osnovne škole.

U skladu sa navedenim, potvrđene su sporedne hipoteze, a u skladu s tim i glavna hipoteza, prema kojoj se pretpostavilo da se u drugom i trećem ciklusu osnovne škole pruža pomoć i podrška djeci sa tjelesnim invaliditetom kroz prilagođavanje fizičkog okruženja, implementacijom individualnog rada i modifikacijom nastavnih sadržaja.

ZAVRŠNA OCJENA RADA

Imajući u vidu navedenu argumentaciju koja svjedoči o kvalitetu, relevantnosti, svrsishodnosti, inovativnosti master rada kandidatkinje **Milice Kostić**, na temu koja je izuzetno aktuelna i značajna, Komisija je pozitivno ocijenila rad, te predlaže Vijeću Filozofskog fakulteta da usvoji Izvještaj i odobri javnu odbranu master teze, pod nazivom: **Pomoć i podrška djeci sa tjelesnim invaliditetom u drugom i trećem ciklusu osnovne škole.**

KOMISIJA

Prof.dr Biljana Maslovarić, predsjednik



Prof.dr Nada Šakotić, mentor



Doc.dr Milica Jelić, član



UNIVERZITET CRNE GORE			
FILOZOFSKI FAKULTET			
NIKŠIĆ			
25.12.2024.			
01	4889		

PREDLOG ODLUKE – Tačka 2/12

UNIVERZITET CRNE GORE

Filozofski fakultet

Broj:

Nikšić,

Na osnovu člana 22 stav 2 Pravila studiranja na master studijama Vijeće Filozofskog fakulteta je na sjednici 27. 12. 2024. godine donijelo

ODLUKU

I

Usvaja se Izvještaj Komisije za ocjenu master rada **Pomoć I podrška djeci sa tjelesnim invaliditetom u drugom I trećem ciklusu osnovne škole** Milice Kostić, studentkinje akademskih master studija Studijskog programa za inkluzivno obrazovanje na Filozofskom fakultetu.

II

Komisija iz stava I ove Odluke će u skladu sa Pravilima studiranja na master studijama organizovati odbranu predmetnog master rada.

DEKANKA

Dostaviti:

- Članovima komisije
- Uz Zapisnik sa Vijeća Fakulteta
- a/a

Prof. dr Tatjana Novović

UNIVERZITET CRNE GORE

FILOZOFSKI FAKULTET NIKŠIĆ

Studijski program za pedagogiju

Na osnovu člana 24 stav 1 Pravila studiranja na postdiplomskim studijama Vijeće Filozofskog fakulteta, na sjednici koja je održana 28. 12. 2022. godine donijelo je Odluku o imenovanju komisije za ocjenu podobnosti teme i kandidata master rada pod nazivom „Socijalna podrška djeci bez roditeljskog staranja u Dječijem domu „Mladost“ Bijela u sledećem sastavu : doc. dr Tatjana Vujović (mentor), Filozofski fakultet, Nikšić, Univerzitet Crne Gore, doc dr Jovana Marojević (član), Filozofski Fakultet, Nikšić, Univerzitet Crne Gore, doc dr. Milica Jelić (član) Filozofski Fakultet, Nikšić, Univerzitet Crne Gore. Na osnovu uvida u podnijetu dokumentaciju i rad kandidatkinje, komisija podnosi sledeći

IZVJEŠTAJ

Kandidatkinja Ivana Petrović rođena je 17.05.1995. u Nikšiću. Osnovnu i srednju školu je završila u Nikšiću, Filozofski fakultet u Nikšiću, odsjek pedagogija upisala je 2015. Osnovne studije završila je 2019.godine. Master studije upisala je na Filozofskom fakultetu, odsjek pedagogije, 2021.godine.

Podaci o radu

U radu se analizira socijalna podrška djeci bez roditeljskog staranja. Ova djeca često se suočavaju sa brojnim izazovima, uključujući emocionalne traume, nedostatak osnovnih potreba i ograničen pristup obrazovanju. Socijalna podrška može značajno ublažiti ove probleme i pružiti im šansu za bolju budućnost. Dobijeni rezultati ukazuju da postoji povezanost između socijalne podrške u institucijama i adaptacije mladih na samostalan život. Kvalitetna podrška tokom odrastanja, značajan je prediktor za djetetov kvalitetan i ispunjen samostalan život van okvira dječijeg doma. Istraživanjem je utvrđeno da pol ne igra ključnu ulogu u percepciji zadovoljstva socijalnom podrškom među djecom bez roditeljskog staranja koja žive u dječijem domu. Jedino na varijabli socijalna podrška vaspitača, dječaci percipiraju veću socijalnu podršku vaspitača u donošenju odluka.

Struktura rada

Master rad pod nazivom „Socijalna podrška djeci bez roditeljskog staranja u Dječijem domu „Mladost“ Bijela,“ sadrži 90 stranica podijeljenih u tri dijela, sa sažetcima na našem i engleskom jeziku. Prvi dio rada sadrži jedanaest poglavlja, drugi dio rada sadrži tri poglavlja, treći dio sadrži jedno poglavlje. Na kraju su data zaključna razmatranja. U uvodnom dijelu rada kandidatkinja iznosi idejnu osnovu koja je opredijelila za izbor ove teme. U prvom poglavlju daje se precizno određenje pojma djece bez roditeljskog staranja, Autorka navodi da prema Konvenciji o pravima djeteta, dijete bez roditeljskog staranja je ono koje je ostalo bez porodičnog okruženja i stoga ima pravo na posebnu zaštitu i podršku države. Ta zaštita može podrazumijevati smještaj u drugu porodicu, usvajanje, ili, u izuzetnim slučajevima, zbrinjavanje u odgovarajućoj instituciji. Porodični zakon i Zakon o socijalnoj i dječjoj zaštiti prepoznaju hraniteljstvo kao prioritetni oblik alternativne brige o djeci bez roditeljskog staranja. Država je uspostavila sistem obuke za hraniteljske porodice, u skladu s međunarodnim standardima i propisima. Zakon o socijalnoj i dječjoj zaštiti prati te propise kako bi osigurao kvalitetnu podršku djeci u hraniteljskim porodicama. U drugom poglavlju kandidatkinja razmatra uticaj porodičnih odnosa na dijete. Porodični odnosi imaju različite uticaje na djecu, a svako dijete će na svoj način doživjeti odnos svojih roditelja prema sebi, oblikujući tako sliku o svojoj porodici, sebi i svijetu oko sebe. Porodica je mjesto prvih socijalnih iskustava i spoznaja o svijetu, te je neophodno shvatiti njen značaj za razvoj svakog djeteta (Mihailović, 2014). Kada govorimo o socijalnom razvoju, postojeća klima unutar porodice ima uticaj na razvoj djetetove empatije, prosocijalnog ponašanja, kao i građenja odnosa sa vršnjacima i drugima. Kakva će biti klima unutar porodice, zavisi od toga koje vrijednosti njeguju i na koji način roditelji žele da ih prenesu djeci. Te vrijednosti roditelji prenose kroz tradiciju, odnose sa djecom i vaspitne stilove. Kandidatkinja ističe da pozitivni vaspitni stilovi podrazumijevaju, prije svega, prihvatanje, razumijevanje i osluškivanje djetetovih potreba, interesa i želja, pružanje emocionalne stabilnosti, te stvaraju saradnički i ravnopravan odnos, nasuprot negativnim, koji se mogu ogledati u postavljanju pretjeranih zahtjeva, zanemarivanja dječjih potreba, naglašavanju autoriteta, te neadekvatnoj brizi i nedostatku bliskosti sa djetetom. U trećem poglavlju razmatraju se karakteristike djece bez roditeljskog staranja. Djeca koja borave u domovima su ona koja ili nemaju roditelje, ili roditelji nijesu u stanju da im pruže adekvatnu brigu. To znači da su ta djeca bila zanemarena, zapostavljena ili zlostavljana, te ih zbog toga socijalne službe smještaju u ustanove namijenjene

zbrinjavanju djece bez roditeljskog staranja. Djeca koja borave u domovima spadaju u rizičnu populaciju, bilo da su bez roditelja, bilo da imaju neadekvatne roditelje. Ova djeca zapravo pripadaju grupi koja nije imala priliku da razvije sigurnu i zdravu privrženost. Mnoga su bila svjedoci teških i traumatičnih događaja unutar porodice u kojoj su živjela, što ih svrstava u izuzetno ranjivu grupu. Neke od karakteristika i osobina djece u dječijem domu su: nisko samopoštovanje – prisutnost ideje o tome da nijesu sa roditeljima, da su napušteni, da ih niko ne voli, te razvijaju negativnu sliku o sebi; nezreli odbrambeni mehanizmi – mehanizam podvajanja (nemogućnost sagledavanja činjenice da neko može biti dobar i loš u isto vrijeme, mehanizam projekcije (pripisivanje drugima svojih neprihvatljivih želja, misli i osjećanja), neurotski mehanizmi (negiranje bolnih iskustava), idealizacija roditelja (najčešće majke).

U četvrtom poglavlju kandidatkinja analizira istorijski razvoj zaštite djece. U srednjem vijeku porodica „nije prenosila vrijednosti, znanja ili, još opštije — nije socijalizovala dijete, niti kontrolisala pomenute procese. Ono se brzo odvajalo od svojih roditelja i učilo šta mu je potrebno zahvaljujući zajedničkom življenju s odraslima, pomažući im u poslovima koje su obavljali“ (Kamenov, 1999b, citirano kod Suzić, 2006). Dvadeseti vijek donosi stvaranje moderne porodice koja podrazumijeva cjelodnevni boravak, jaslice i obdaništa za djecu. Dnevni život u porodici je drugačiji, djeca su sve više prepuštena sebi, daljinskom upravljaču i televiziji ili kompjuteru, ulici i vršnjacima. Roditelji se sve više opredjeljuju za pomoć raznih savjetovališta, udruženja.

U petom poglavlju kandidatkinja daje pregled savremenih empirijskih istraživanja o kvalitetu podrške za djecu trajno smještenu u ustanovama. Navodeći istraživanje Čop i Svalina (2015) kandidatkinja naglašava da je dijete smještajem u instituciju zakinuto za roditeljske i rodbinske odnose, nema mrežu socijalne podrške koju imaju i ostvaruju djeca koja rastu u porodičnom okruženju (primarne, hraniteljske ili usvojiteljske porodice), te na taj način biva socijalno isključeno. Prema doktorskoj disertaciji Salihović (2017), zadatak staratelja treba da bude uspostavljanje prirodnog odnosa s djetetom, kako bi se stvorila pogodna atmosfera za podsticanje individualnosti djeteta, kao i da je kriterijum bliskosti i kontinuiteta jedan od kriterijuma uspješne zaštite, vaspitanja i obrazovanja djece bez roditeljskog staranja.

U šestom poglavlju kandidatkinja govori o socijalizaciji djece bez roditeljskog staranja. Socijalizacija je proces u kojem pojedinci usvajaju društveno korisne i poželjne obrasce i na taj

način postaju članovi jednog društva. Taj proces se ne može odvijati izvan međuljudskih odnosa, te je za djecu bez roditeljskog staranja važno da budu obuhvaćena procesima enkulturacije – proces čovjekovog urastanja u kulturu, te razvijanje sopstvenog kulturološkog identiteta. Kako djeca koja odrastaju bez roditeljskog staranja rastu izvan porodice, zajednica treba da se fokusira na njihovo odgovarajuće zbrinjavanje, vaspitanje i pripremu za samostalan život, kako bi se mogla uspješno integrisati u društvo. (Mihailović, 2014)

U sedmom poglavlju kandidatkinja analizira oblike zaštite djece bez roditeljskog staranja. Kandidatkinja naglašava da boravak u domovima koji pružaju djeci značajnu podršku, poput adekvatne hrane i kreativnih aktivnosti, ublažava negativne posljedice institucionalizacije na razvoj inteligencije. Međutim, i dalje ostaju problemi socijalne deprivacije zbog nemogućnosti stvaranja dubljih emocionalnih veza i razvoja privrženosti, što je posljedica čestih promjena vaspitača. Kašnjenja u razvoju koja se javljaju tokom boravka djece u institucijama, mogu se brzo nadoknaditi hraniteljstvom, odnosno smještanjem djece u porodice. Kandidatkinja ističe da se u Crnoj Gori godinama promoviše hraniteljstvo, kao jedno od boljih alternativnih oblika zbrinjavanja djece. Hraniteljstvo je privremeno rješenje, koje se najčešće primjenjuje radi pružanja podrške djetetu dok se njegova biološka porodica ne osnaži dovoljno za njegov povratak. Ova faza može trajati sve do osamostaljivanja djeteta ako se ne stvore uslovi za povratak u biološku porodicu. Srodnici djeteta mogu postati hranitelji, pod uslovom da ispunjavaju zakonske kriterijume. Kandidatkinja naglašava da je usvojenje najkvalitetniji i trajni vid zbrinjavanja djece bez roditeljskog staranja. Usvojiteljska porodica prema svojim karakteristikama slična je biološkoj porodici, razlika je u vidu odnosa roditelja-dijete koji se ne zasniva na krvnoj vezi. Iz usvojiteljske porodice proizilaze dvije osnovne potrebe: potreba djeteta za domom i porodičnom atmosferom koje će mu osigurati pravilan rast i razvoj i potreba odraslih da imaju dijete. (Arula, 2005/06) Kandidatkinja ističe da postoji stalna tendencija institucionalnog zbrinjavanja, a nedovoljno se ulaže u promovisanje oblika zaštite koji bi omogućili da djeca budu smještena u porodicama izvan svojih bioloških porodica, što bi bolje odgovaralo njihovim individualnim potrebama.

U osmom poglavlju kandidatkinja govori o socio-emocionalnom razvoju djece bez roditeljskog staranja. Socio-emocionalno kompetentno ponašanje oslanja se na dva ključna elementa. Prvi je socijalna kompetencija, koja se ogleda u uspješnim socijalnim interakcijama.

pri čemu je važno da pojedinac zadovolji svoje vlastite potrebe, dok održava pozitivne odnose s drugima. Drugi element je emocionalna kompetencija, koja se suštinskog značaja izražava kroz sposobnost adekvatnog izražavanja emocija, razumijevanja kako svojih tako i tuđih emocija, te efikasne regulacije emocija. Ove kompetencije su od za prilagodavanje pojedinca svom okruženju. (Vranjican i saradnici, 2019). Kandidatkinja stavlja naglasak na Bolbijeve teorije afektivne vezanosti, koja naglašava važnost ranih iskustava s nekoliko bliskih osoba koje pružaju toplinu, brigu i odgovarajuće socio-emocionalno okruženje, što je ključno za podsticanje daljeg socio-emocionalnog razvoja i očuvanje mentalnog zdravlja u kasnijim godinama. Dijete koje ne uspije da razvije privrženost prema roditeljima, kasnije može ispoljiti kompenzatorske osobine te privrženosti, poput pretjerane potrebe za pažnjom odraslih, prijateljskog ponašanja prema nepoznatim odraslim osobama i vršnjacima, kao i emocionalne i socijalne probleme. (Hasanagić, 2013)

U devetom poglavlju kandidatkinja govori o posljedicama odrastanja djece bez roditeljskog staranja u Dječijem domu „Mladost“. Dugotrajni smještaj djece u domovima ima negativan uticaj na njihovu dalju socijalizaciju i psiho-fizički razvoj, što je posljedica brojnih faktora koji postoje u životu institucije. Smatra se da trajne posljedice nastaju već nakon dva mjeseca boravka mlađeg djeteta u domu. Domsko okruženje ne poznaje individualizovanu brigu o djetetu, čime se ugrožava razvoj sigurne i stabilne privrženosti djeteta. Djeca koja razviju sigurnu privrženost su radoznala, socijalno kompetentnija, te bivaju nezavisnija i uspostavljaju povjerenje u svoje okruženje. Dok nesigurna privrženost utiče na djetetovo intelektualno, emocionalno i socijalno funkcionisanje. Kandidatkinja navodi istraživanje Franca i saradnika (Franc i saradnici, 2007) pokazuju da djeca koja odrastaju u domu često pate od različitih razvojnih poteškoća, uključujući probleme u socijalnim odnosima, kognitivne teškoće, te slabiju kontrolu impulsa i agresije.

U desetom poglavlju kandidatkinja analizira prava djece bez roditeljskog staranja. Ona ističe da prava moraju biti regulisana zakonima usklađenim s Konvencijom o pravima djeteta. Usvajanje zakona predstavlja samo prvi korak ka potpunom ostvarivanju dječijih prava. Ta prava treba da budu duboko ukorijenjena u svijest ljudi i podržana pozitivnim akcijama kako bi zaista zaživjela u svakodnevnom životu. (Šadić, 2005/06). Konvencija o pravima djeteta (1989) najpoznatiji je međunarodni pravni dokument koji se bavi djecom i zaštitom njihovih prava. Crna Gora je 2006. godine ratifikovala Konvenciju o pravima djeteta. Kandidatkinja navodi četiri

principa Konvencije o pravima djeteta i to: Princip nediskriminacije, Princip najboljeg interesa djeteta, Pravo na život, opstanak i razvoj, Pravo na participaciju.

Drugi empirijsko-istraživački dio sastoji se od tri poglavlja i to: predmet istraživanja, metodologija istraživanja i rezultati istraživanja i diskusija. Predmet istraživanja ovog rada jeste analiza socijalne podrške djece bez roditeljskog staranja u Dječijem domu „Mladost“ Bijela. Različiti su razlozi smještaja djece unutar ustanove, stoga je potrebno stvoriti uslove slične porodičnom okruženju kako bi se djetetu omogućio potpun i adekvatan razvoj. Djeca koja imaju mogućnost da razviju sigurnu privženost, radoznala su i imaju bolju socijalnu kompetenciju, pa njihov razvoj ide u smjeru uspostavljanja povjerenja sa vaspitačem i okolinom. (Franc i saradnici, 2007). Osnovni cilj istraživanja bio je da se ispita zadovoljstvo socijalnom podrškom djece bez roditeljskog staranja u Dječijem domu „Mladost“ Bijela. Razlog za ovo istraživanje je i dvogodišnje iskustvo koje je kandidatkinja stekla u radu sa djecom u Dječijem domu „Mladost“, te uvid u slabiji kvalitet socijalne podrške toj djeci.

Polazeći od definisanog cilja istraživanja, kandidatkinja definiše i sledeće istraživačke zadatke:

1. Utvrditi da li postoji razlika u odnosu na pol, kada su u pitanju percepcija zadovoljstva socijalnom podrškom djece bez roditeljskog staranja u Dječijem domu „Mladost“.
2. Utvrditi da li postoji statistički značajna povezanost između dužine boravka djece u Dječijem domu „Mladost“ i načina na koji percipiraju dobijenu socijalnu podršku.
3. Utvrditi da li postoji značajan uticaj institucija socijalne podrške na adaptaciju na samostalan život nakon napuštanja Dječijeg doma „Mladost“.

Uzorak istraživanja činili su ispitanici zbrinuti u Dječijem domu „Mladost“ u Bijeloj. U pitanju je namjerni uzorak. Istraživanjem je obuhvaćen uzorak od 40 ispitanika oba pola, uzrasta od 7 do 18 godina. U ovom istraživanju korišćena je metoda anketiranja. Instrument koji je primijenjen za realizaciju postavljenih ciljeva je nestandardizovani upitnik, konstruisan za potrebe ovog istraživanja. Upitnik je obuhvatio pitanja zatvorenog, otvorenog i kombinovanog tipa. Upitnik sadrži 38 pitanja. U radu su korišćene sljedeće statističke metode: prosta pravolinijska korelacija, tj. Pearsonov koeficijent proste pravolinijske korelacije i univarijantna analiza varijanse. Za ispitivanje razlike u percepciji socijalne podrške u odnosu na pol, primijenjena je univarijantna analiza varijanse (ANOVA). Za ispitivanje povezanosti između dužine boravka djece u dječijem domu i načina na koji percipiraju dobijenu socijalnu podršku,

korišćena je prosta pravolinijska korelacija, tj. Pirsonov koeficijent proste pravolinijske korelacije. Statistička obrada podataka izvršena je po programu IBM SPSS 29.0.1.0 (Statistic Packet for Social Science)

Polazeći od definisanog cilja istraživanja, definisani su i istraživački zadaci:

1. Utvrditi da li postoji razlika u odnosu na pol, kada su u pitanju percepcija zadovoljstva socijalnom podrškom djece bez roditeljskog staranja u Dječijem domu „Mladost“.
2. Utvrditi da li postoji statistički značajna povezanost između dužine boravka djece u Dječijem domu „Mladost“ i načina na koji percipiraju dobijenu socijalnu podršku.
3. Utvrditi da li postoji značajan uticaj institucija socijalne podrške na adaptaciju na samostalan život nakon napuštanja Dječijeg doma „Mladost“.

Prva hipoteza koja se odnosila se na očekivanje da postoji statistički značajna razlika u odnosu na pol, kada je u pitanju percepcija zadovoljstva socijalnom podrškom djece bez roditeljskog staranja u Dječijem domu „Mladost“ nije potvrđena. Rezultati Univarijantne analize varijanse (ANOVA) pokazali su da ne postoji značajna veza u odnosu na pol i percepciju zadovoljstva socijalnom podrškom. Jedino na varijabli socijalna podrška vaspitača, dječaci percipiraju veću socijalnu podršku vaspitača u donošenju odluka u odnosu na djevojčice. Pol ne igra ključnu ulogu u percepciji zadovoljstva socijalnom podrškom među djecom bez roditeljskog staranja koja žive u dječijem domu.

Druga hipoteza istraživanja prema kojoj se očekivalo da postoji statistički značajna povezanost između dužine boravka djece u Dječijem domu „Mladost“ i načina na koji percipiraju dobijenu socijalnu podršku nije naišla na potvrdu kroz analizu dobijenih rezultata.

Treća hipoteza istraživanja prema kojoj se očekivalo da postoji pozitivna povezanost između različitih izvora socijalne podrške i adaptacije djece prilikom izlaska iz Dječijeg doma „Mladost“ pokazala se tačnom. Rezultati proste pravolinijske korelacije govore da postoji visoka pozitivna povezanost između ispitivanih varijabli, tj. što je kvalitetnija socijalna podrška, bolja je adaptacija na samostalan život nakon izlaska iz Dječijeg doma „Mladost“.

U trećem dijelu rada kandidatkinja analizira reformu sistema socijalne i dječije zaštite u Crnoj Gori, koju Ministarstvo rada i socijalnog staranja sprovodi u saradnji sa Unicefom. Programom Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP) uz finansijsku podršku EU, započeta je 2011.

godine i temelji se na holističkom pristupu. Ciljevi reforme uključuju usklađivanje zakonskih i strateških okvira sa međunarodnim standardima, uvođenje standarda kvaliteta i mehanizama za praćenje njihove primjene, jačanje institucija i stručnog kadra u sistemu socijalne i dječje zaštite, promoviranje međusektorske saradnje, te transformaciju rezidencijalnih ustanova za djecu u korist razvoja usluga zasnovanih na porodici i zajednici, posebno za djecu i ranjive porodice. Kada je riječ o djeci i mladima bez roditeljske zaštite, jedan od glavnih principa reforme je prevencija institucionalizacije i pružanje usluga u najmanje restriktivnim okruženjima. Proces deinstitucionalizacije podrazumijeva stvaranje niza usluga za opštu populaciju, djecu i mlade u riziku, a koji treba da budu u funkciji prevencije da ne dođe do izdvajanja djeteta iz porodice. Zapravo, pružati podršku porodicama u riziku i na taj način smanjivanje mogućnosti izdvajanja djece iz istih. Kandidatkinja govori o prevenciji alternativnog zbrinjavanja djece i ističe tri osnovne politike prevencije alternativnog zbrinjavanja djece i to: Promovisanje roditeljskog staranja, Prevencija razdvajanja porodice i Reintegracija porodice. Prva faza predstavlja paradigmu tzv. „specijalizacije“, gdje je u centru pažnje problem djeteta, u cilju utvrđivanja njegovih potreba, te pružanja odgoja i tretmana u institucionalnom okruženju. Kada se radi o porodicama u kojima djeca odrastaju pod razvojnim rizicima, balansiraju se dva pristupa - model podrške porodici, koji je usmjeren na jačanje porodice kako bi preuzela svoje uloge u vaspitanju djece, i model spašavanja djece, odnosno njihovog izdvajanja iz rizičnog okruženja. Svaki od ovih pristupa ima svoje prednosti i nedostatke. Spašavanje djece često rezultira izdvajanjima mnoge djece iz porodice koje bi uz odgovarajuću stručnu podršku mogle brinuti o njima. S druge strane, oslanjanje na podršku porodice može dovesti do ponovljenog kratkotrajnog izdvajanja i vraćanja djece u porodicu, što može dodatno ugroziti njihovo mentalno zdravlje. Potrebno je uravnoteženo koristiti oba pristupa, vodeći računa o najboljem interesu djeteta u svakom pojedinačnom slučaju. Da bi se postigla ova ravnoteža, ključno je razvijati mehanizme pružanja stručne pomoći pri donošenju najučinkovitijih odluka, odnosno procjeni kada treba usmjeriti intervencije na podršku porodica, a kada zaštita djeteta zahtijeva izdvajanje iz porodice (Ajduković, 2007). Kandidatkinja navodi preporuke socijalne zaštite djece. Autorke Žegarac (Žegarac, 2014).

- 1. Razvoj zakona, procedura i obezbjeđenje sredstava za finansiranje usluga koje obezbjeđuju prava djeteta i podršku očuvanju porodice - razvoja mehanizama**

za prevenciju izdvajanja djeteta iz porodice, planiranje stalnosti i programa za očuvanje i reunifikaciju porodice.

2. **Snazna podrška razvoju usluga koje podržavaju srodničko hraniteljstvo** – utvrditi jasne kriterijume koji će doprinijeti očuvanju djetetovog najboljeg interesa u situacijama kada mu treba obezbijediti alternativni smještaj.
3. **Razvoj usluga za prevenciju ostavljanja djece (saradnja sa institucijama, rana identifikacija trudnica u riziku, materijala i psihosocijalna pomoć tokom trudnoće, nakon porođaja** – saradnja sa zdravstvenim i socijalnim službama, napraviti preventivne i interventne programe za identifikaciju trudnica kod kojih postoji rizik da će usljed različitih nepovoljnih životnih okolnosti ostaviti dijete nakon porođaja.
4. **Edukacija stručnih radnika i razvoj usluga za podršku održavanju kontakta roditelja i djece na smještaju** – stvaranje edukativnih „paketa“ koji bi pomogli stručnim radnicima da unaprijede vještine planiranja kontakta sa djecom i roditeljima, kao i resurse za održavanje tih kontakata.
5. **Stvaranje administrativnih, organizacionih i stručnih kapaciteta za uspostavljanje kulturno-kompetentne prakse u socijalnoj zaštiti djece** - razviti intervencije i pristupe koji podržavaju njegovanje identiteta i pozitivnog stava prema sopstvenoj etničkoj, vjerskoj ili drugoj kulturnoj pripadnosti kod djece na smještaju, (romskim porodicama potrebna je veća podrška).
6. **Dalji razvoj procedura i kompetencija za planiranje stalnosti djece na smještaju** – revidirati vrijednosne okvire, zakone i stručne procedure kako bi se smanjilo vrijeme provedeno u sistemu, a povećale mogućnosti za sticanje usvojiteljske porodice ili vraćanja djeteta u roditeljsku porodicu.
7. **Unapređenje sistema prikupljanja podataka, vještina dokumentovanja i pisanog izvještavanja kod stručnih radnika i monitoringa dokumentovanja u centrima za socijalni rad** - treba izgraditi adekvatnu institucionalnu strukturu koja izbjegava višestruko unošenje istovjetnih podataka, a pomoću koje se jednostavno uspostavlja veza između elektronske i papirne dokumentacije, unapređenje vještina dokumentovanja i pisanog izveštavanja kod stručnih radnika, unaprijediti i sistem

dokumentovanja o okolnostima koje su uticale na donošenje odluka o njihovom životu.

8. Unapređenje supervizijskog procesa, posebno u pogledu razmatranja vrijedonosnih i etničkih implikacija radi poboljšanja kompetencija stručnih radnika – stručni radnici koji će biti sposobni da donose odluke u skladu a najboljim interesom djeteta.
9. Ojačavanje resursa centra za socijalni rad u pogledu u pogledu broja radnika – raditi na zapošljavanju stručnih radnika koji će biti osposobljeni da rade sa ovom osjetljivom populacijom.

Mišljenje komisije

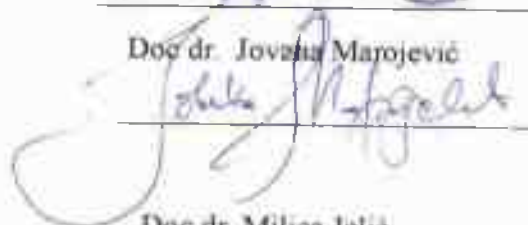
Na osnovu svega izesenog Komisija za pripremu izvještaja o master radu kandidatkinje Ivane Petrović, smatra da njena master tema „Socijalna podrška djeci bez roditeljskog staranja u Dječijem domu „Mladost“ Bijela,, , s obzirom na teorijski i praktični značaj teme, s obzirom na originalan naučni doprinos, teorijsko-metodološki okvir istraživanja zavređuje pozitivnu ocjenu, pa u skladu sa tim, Komisija sa posebnim zadovoljstvom predlaže da se kandidatkinji odobri odbrana master rada na Filozofskom fakultetu - Univerzitet Crne Gore.

Komisija u sastavu :

Doc dr. Tatjana Vujović



Doc dr. Jovana Marojević



Doc dr. Milica Jelić



UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET
Bijela

20.12.2024.

01	4856		
----	------	--	--

PREDLOG ODLUKE – Tačka 2/13

UNIVERZITET CRNE GORE

Filozofski fakultet

Broj:
Nikšić,

Na osnovu člana 22 stav 2 Pravila studiranja na master studijama Vijeće Filozofskog fakulteta je na sjednici 27. 12. 2024. godine donijelo

ODLUKU

I

Usvaja se Izvještaj Komisije za ocjenu master rada **Socijalna podrška djeci bez roditeljskog staranja u Dječijem domu „Mladost Bijela** Ivane Petrović, studentkinje akademskih master studija Studijskog programa za inkluzivno obrazovanje na Filozofskom fakultetu.

II

Komisija iz stava I ove Odluke će u skladu sa Pravilima studiranja na master studijama organizovati odbranu predmetnog master rada.

DEKANKA

Dostaviti:

- Članovima komisije
- Uz Zapisnik sa Vijeća Fakulteta
- a/a

Prof. dr Tatjana Novović

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET
VIJEĆU

Odlukom Vijeća Filozofskog fakulteta, 01-4125 od 24.11.2023.godine, imenovana je Komisija za ocjenu master rada, pod naslovom, **Stavovi nastavnika fizičkog vaspitanja prema inkluzivnom obrazovanju**, kandidata **Darka Miketića**.

U skladu sa članom 16, stav 1 Pravila studiranja na postdiplomskim studijama, Komisija podnosi sledeći

IZVJEŠTAJ
O MASTER RADU

KRATKI PRIKAZ RADA

Master rad kandidata, **Darka Miketića, Stavovi nastavnika fizičkog vaspitanja prema inkluzivnom obrazovanju**, napisan je na 70 strana, u *Times New Roman* fontu, prored 1,5. Rad je strukturiran u dvije tematske cjeline. U okviru prve tematske cjeline *Teorijski dio* detaljno je operacionalizovan koncept: Karakteristika inkluzivne obrazovne prakse u školskom kontekstu, Značaj adekvatne metodičke organizacije nastave fizičkog vaspitanja u inkluzivnom obrazovanju, Uloga nastavnika u realizaciji inkluzivnog fizičkog vaspitanja u osnovnoj školi, a druga tematska cjelina *Metodološki dio rada* ima razrađen koncept: Problem i predmet istraživanja, Cilj i zadaci istraživanja, Istraživačke hipoteze, Metode, tehnike i instrumenti istraživanja, Uzorak ispitanika i Interpretacija rezultata istraživanja. Nakon objedinjavanja teorijskog i metodološkog dijela rada kandidat Darko Miketić je opsežno analizirao empirijsku evidenciju u okviru ovog poglavlja, pod nazivom, *Zaključak*. Kandidat Miketić je svoju teorijsku elaboraciju fokusirane problematike utemeljio u brojnim relevantnim izvorima i publikacijama (ukupno 41 jedinica) i primjereno odabranim i prikazanim elektronskim izvorima. Na kraju su prilozi, odnosno instrumenti, funkcionalno operacionalizovani i primijenjeni u ovom istraživanju.

U teorijskom dijelu rada kandidat Darko Miketić, navodi da nastavnik koji podučava djecu sa posebnim obrazovnim potrebama mora biti psihološki pripremljen da stvori posebne uslove za takvu djecu unutar postojećeg obrazovnog sistema, kao i za razvoj i primjenu korekcionih i razvojnih tehnologija za njihovo obrazovanje (Mikas i Roudi, 2012). Nivo profesionalizma i znanja koji omogućava donošenje optimalnih odluka u određenoj pedagoškoj situaciji predstavljen je kroz tri grupe posebnih kompetencija: organizacione i upravljačke, obrazovne i metodološke. Svaka od ovih kompetencija uključuje listu profesionalno važnih osobina koje imaju značajan uticaj na efikasnost profesionalne pedagoške aktivnosti. Psihološka spremnost rezultat je profesionalnog osposobljavanja, kvaliteta ličnosti i, samim tim, djeluje kao regulator uspjeha profesionalne aktivnosti (Krampač-Grljušić, 2017). Za uspješan proces emocionalnog prihvatanja djece sa invaliditetom od strane nastavnika, potrebno je da nastavnici razviju empatiju prema takvim učenicima. Kako bi bili psihološki spremniji za sprovođenje inkluzivnog obrazovanja, važno je da nastavnici savladaju vještine empatičkog slušanja, čiji je cilj da učenici steknu osjećaj da su njihova osjećanja i iskustva prihvaćena, shvaćena i zanimljiva nastavniku (Igrić, 2015). Od pedagoškog uticaja zavisi koliko će dijete biti emocionalno ispunjeno, koliko će mu život u školi biti zanimljiv i uzbudljiv (Haegele & Zhu, 2017). Takođe, osnovna komponenta psihološke spremnosti za sprovođenje ideja inkluzivnog obrazovanja jeste motivaciona sfera nastavnika, koja određuje svrhovit i svestan karakter njegovih postupaka i definiše potencijal ličnosti. Motivaciona komponenta karakteriše se lično-pedagoškom orijentacijom i manifestuje se u motivaciono-vrednosnom odnosu prema procesu učenja.

Kandidat Darko Miketić navodi da je u nastavi fizičkog vaspitanja, od izuzetne važnosti uvažavanje individualnih specifičnosti djece sa smetnjama i teškoćama u razvoju kako bi se stvorili uslovi za njihovo uspješno uključivanje. To podrazumijeva sljedeće korake:

- **Procjena sposobnosti i potreba svakog djeteta** – Potrebno je da nastavnik analizira antropološki status učenika sa posebnim obrazovnim potrebama kako bi mogao da kreira odgovarajući plan aktivnosti.
- **Prilagođavanje sadržaja nastave** – Potrebno je da se aktivnosti prilagode u skladu sa trenutnim mogućnostima djeteta, pri čemu se posebno vodi računa

o ciljevima fizičke aktivnosti, kao što su razvoj koordinacije i drugih motoričkih sposobnosti.

- **Upotreba raznovrsnih pristupa u nastavi** – Nastavnici fizičkog vaspitanja mogu koristiti demonstraciju, vođene vježbe ili igre sa jednostavnijim pravilima kako bi djeca sa smetnjama u razvoju lakše savladala zadatke.
- **Upotreba adekvatne opreme** – Potrebno je koristiti sredstva poput lopti sa zvonom, traka za ravnotežu i drugih materijala kako bi se stvorili uslovi za učešće svih učenika u nastavi fizičkog vaspitanja.
- **Postavljanje realnih ciljeva** – Ciljevi treba da budu prilagođeni mogućnostima djeteta, postepeno povećavajući složenost u skladu sa njegovim napretkom.
- **Fleksibilnost u izvođenju aktivnosti** – Od nastavnika fizičkog vaspitanja se očekuje da bude fleksibilan i prilagodi trajanje, intenzitet i vrstu vježbi (Block & Zeman, 1996).

U dijelu rada, pod nazivom *Metodološki dio rada*, kandidat Miketić razvija metodološki koncept rada kroz cjelishodno projektovani cilj i zadatke, a potom i logično, detaljno operacionalizovane hipoteze. Problem istraživanja u ovom radu je bio sagledavanje i procjenjivanje stavova nastavnika fizičkog vaspitanja prema inkluzivnom obrazovanju u osnovnoj školi dok je predmet istraživanja, stavovi nastavnika fizičkog vaspitanja prema inkluzivnom obrazovanju u osnovnoj školi. Cilj istraživanja glasi: Utvrditi stavove nastavnika fizičkog vaspitanja prema inkluzivnom obrazovanju u osnovnoj školi. U skladu sa ciljem, istraživačke zadatke kandidat Miketić je formulisao na sljedeći način:

- Utvrditi način na koji nastavnici fizičkog vaspitanja planiraju aktivnosti u koje uključuju djecu sa smetnjama i teškoćama u razvoju.
- Utvrditi da li nastavnici fizičkog vaspitanja aktivnosti prilagođavaju sposobnostima djece sa smetnjama i teškoćama u razvoju.
- Utvrditi da li nastavnici fizičkog vaspitanja podstiču komunikaciju i socijalnu interakciju djece sa smetnjama i teškoćama u razvoju sa

njihovim vršnjacima tipičnog razvoja.

- Utvrditi stavove nastavnika fizičkog vaspitanja prema stručnom usavršavanju iz domena inkluzivnog obrazovanja.

U skladu sa ciljem istraživanja, glavna hipoteza je definisana na sljedeći način: Pretpostavlja se da nastavnici fizičkog vaspitanja imaju afirmativne stavove prema inkluzivnom obrazovanju u osnovnoj školi. Na osnovu definisane glavne hipoteze formulisane su sporedne hipoteze na sljedeći način:

- Pretpostavlja se da nastavnici fizičkog vaspitanja planiraju aktivnosti u koje uključuju djecu sa smetnjama i teškoćama u razvoju na način koji omogućava aktivnu participaciju ove djece u svim formama fizičke aktivnosti i to kroz visok stepen kooperativnih odnosa sa vršnjacima tipičnog razvoja.
- Pretpostavlja se da nastavnici fizičkog vaspitanja aktivnosti prilagođavaju sposobnostima djece sa smetnjama i teškoćama u razvoju.
- Pretpostavlja se da nastavnici fizičkog vaspitanja podstiču komunikaciju i socijalnu interakciju djece sa smetnjama i teškoćama u razvoju sa njihovim vršnjacima tipičnog razvoja.
- Pretpostavlja se da nastavnici fizičkog vaspitanja imaju afirmativne stavove prema stručnom usavršavanju iz domena inkluzivnog obrazovanja.

Istraživanje je realizovano na uzorku od 75 nastavnika fizičkog vaspitanja.

Rezultati istraživanja su pokazali sljedeće:

- Nastavnici fizičkog vaspitanja planiraju aktivnosti u koje uključuju djecu sa smetnjama i teškoćama u razvoju na način koji omogućava aktivnu participaciju ove djece u svim formama fizičke aktivnosti i to kroz visok stepen kooperativnih odnosa sa vršnjacima tipičnog razvoja.
- Nastavnici fizičkog vaspitanja aktivnosti prilagođavaju sposobnostima djece sa smetnjama i teškoćama u razvoju.
- Nastavnici fizičkog vaspitanja podstiču komunikaciju i socijalnu interakciju djece sa smetnjama i teškoćama u razvoju sa njihovim vršnjacima tipičnog razvoja.
- Nastavnici fizičkog vaspitanja imaju afirmativne stavove prema stručnom

usavršavanju iz domena inkluzivnog obrazovanja.

Kandidat Darko Miketić u navedenim rezultatima, potvrđuje sporedne, a time i glavnu hipotezu prema kojoj se pretpostavilo da nastavnici fizičkog vaspitanja imaju afirmativne stavove prema inkluzivnom obrazovanju u osnovnoj školi.

ZAVRŠNA OCJENA RADA

Imajući u vidu navedenu argumentaciju koja svjedoči o kvalitetu, relevantnosti, svrsishodnosti, inovativnosti master rada kandidata Darka Miketića, na temu koja je izuzetno aktuelna i značajna, Komisija je pozitivno ocijenila rad, te predlaže Vijeću Filozofskog fakulteta da usvoji Izvještaj i odobri javnu odbranu master teze, pod nazivom: **Stavovi nastavnika fizičkog vaspitanja prema inkluzivnom obrazovanju**

KOMISIJA

Prof.dr Biljana Maslovarić, predsjednik

Prof.dr Nada Šakotić, mentor

Doc.dr Milica Jelić, član

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET
NITASI

23.12.2024.	
01	4881

PREDLOG ODLUKE – Tačka 2/14

UNIVERZITET CRNE GORE

Filozofski fakultet

Broj:

Nikšić,

Na osnovu člana 22 stav 2 Pravila studiranja na master studijama Vijeće Filozofskog fakulteta je na sjednici 27. 12. 2024. godine donijelo

O D L U K U

I

Usvaja se Izvještaj Komisije za ocjenu master rada **Stavovi nastavnika fizičkog vaspitanja prema inkluzivnom obrazovanju** Darka Mikićića, studenta akademskih master studija Studijskog programa za inkluzivno obrazovanje na Filozofskom fakultetu.

II

Komisija iz stava I ove Odluke će u skladu sa Pravilima studiranja na master studijama organizovati odbranu predmetnog master rada.

DEKANKA

Dostaviti:

- Članovima komisije
- Uz Zapisnik sa Vijeća Fakulteta
- a/a

Prof. dr Tatjana Novović

UNIVERZITET CRNE GORE

FILOZOFSKI FAKULTET

VIJEĆU

Odlukom Filozofskog fakulteta, br. 01-838 imenovana je Komisija za ocjenu master rada pod naslovom „*Vrednovanje predjela u opštini Andrijevica u svrhu razvoja rekreativnog turizma*“ kandidata Marka Mijuškovića.

U skladu sa članom, Član 22, stav 1. Pravilnika studiranja na master studijama Univerziteta Crne Gore, Komisija podnosi sljedeći

IZVJEŠTAJ

Marko Mijušković, student master studija Studijskog programa za Geografiju, na Filozofskom fakultetu, Univerziteta Crne Gore, uradio je master rad na temu „*Vrednovanje predjela u opštini Andrijevica u svrhu razvoja rekreativnog turizma*“ pod mentorstvom prof. dr Miroslava Doderovića. Tema ovog rada je odobrena 13.03.2022. na sjednici Nastavno-naučnog vijeća Filozofskog fakulteta i odabrana komisija za njegovu ocjenu u sastavu (po odluci br. 01-838): prof. dr Miroslav Doderović, prof. dr Dragan Burić i doc. dr Dragoslav Banjak.

Master rad Marka Mijuškovića, napisan je na 60 strana prema uputstvima Pravila studiranja na master studijama Univerziteta Crne Gore. Nakon stranica koje su uobičajne za svaki master rad (naslovna strana, stranica sa podacima o studentu i master radu, izjava o autorstvu, predgovor, sažetak na crnogorskom i engleskom jeziku, ključne riječi i sadržaj), nalazi se tekst master rada. Poglavlja su podijeljena na više osnova nižeg hijerarhijskog nivoa kako bi tekst master rada bio pregledniji i razumljiviji svakom čitaocu.

U prvom poglavlju navodi se istorijski razvoj geoekologije, počevši od njemačkog geografa Karla Trolla, koji je 1939. godine uveo pojam "geoekologija" i definisao ga kao proučavanje prirodno-geografskih elemenata i njihovih veza u okviru različitih sfera Zemljine površine (litosfere, pedosfere, hidrosfere, atmosfere i biosfere). Takođe, pojašnjava se da planovi prostornog uređenja imaju uticaj na predjele, a neadekvatno upravljanje može dovesti do smanjenja kvaliteta turističkih destinacija. Poglavlje se posebno fokusira na važnost održivog upravljanja predjelima, naročito u kontekstu turizma i potrebu za kvalitetnim planiranjem kako bi se sačuvali prirodni resursi. Ističe se metodološki pristup vrednovanja predjela za projekte rekreativnog turizma kao što su planinarenje, biciklizam i kampovanje. Na kraju, tekst kritikuje nedovoljno adekvatno planiranje razvoja u Crnoj Gori, posebno u manjoj opštini Andrijevica, gdje turizam nije dovoljno prepoznat kao izvor prihoda i razvoja zbog nedostatka kapaciteta i svijesti lokalnih aktera.

U drugom poglavlju istraživanja, autor se fokusira na vrednovanje prirodnih predjela opštine Andrijevica za razvoj rekreativnog turizma koristeći geoekološki pristup. Geoprostor se definiše kao geografska jedinica koja obuhvata prirodne i antropogene elemente, dok se landscape opisuje kao prirodna cjelina nastala interakcijom prirodnih procesa. Glavni cilj istraživanja je identifikacija prirodnih resursa, poput planina Komovi, Visitora i rijeke Lim, koji mogu doprineti turističkoj ponudi. Istraživanje koristi metodu V-Wert za vrednovanje predjela, analizirajući prirodne komponente prostora pomoću GIS-a. Tri postavljene hipoteze uključuju da će većina teritorije Andrijevice biti povoljna za turizam, da su šumska planinska područja sa vodenim tijelima izuzetno povoljna, i da je metoda V-Wert prikladna za vrednovanje. Autor navodi da specifična istraživanja o prirodnim vrijednostima Andrijevice gotovo da ne postoje, osim onih u

okviru prostorno-planske dokumentacije. Istaknuta je primjena geokološkog pristupa u Jugoistočnoj Evropi, posebno u turizmu. Vrednovanje predjela je ključno za održivi razvoj turizma i upravljanje resursima. Takođe, ističe se značaj interdisciplinarnosti geokologije u prostornom planiranju. Poglavlje pruža teorijske osnove za praktičnu primjenu geokološkog pristupa u Andrijevići.

Treće poglavlje istraživanja bavi se geografskim karakteristikama opštine Andrijevića, pružajući detaljan uvid u različite aspekte njenog prostora. Početno se analizira geografski položaj opštine, koji je ključan za razumijevanje njenog prirodnog okruženja i turističkog potencijala. Zatim se razmatraju reljefne i geološke karakteristike koje oblikuju predio, uključujući planinske sisteme i geološke formacije. Klima opštine Andrijevića također se istražuje, jer utiče na turističke aktivnosti i ekološke uslove. Hidrografske karakteristike, kao što su rijeke i vodotoci, predstavljaju važnu komponentu za razvoj turizma, naročito rekreativnog. Pedološke karakteristike, koje se odnose na tipove tla, također imaju uticaj na biološke resurse i poljoprivredu. Flora i fauna opštine Andrijevića istražuju se u kontekstu biološke raznolikosti i očuvanja ekosistema. Demografske karakteristike stanovništva predstavljaju osnovu za analizu ljudskih resursa i turističke potražnje. Razvoj saobraćajne infrastrukture i njen uticaj na demografski razvoj analizirani su kao faktori koji mogu stimulisati ili ograničiti turistički razvoj. Sve ove komponente zajedno pružaju osnovu za dalju analizu potencijala opštine za održivi turistički razvoj.

Četvrti poglavlje istražuje turističku ponudu opštine Andrijevića, koja posjeduje značajan potencijal za razvoj turizma zahvaljujući očuvanim prirodnim ljepotama poput planina Komovi, Bjelasica i Prokletije. Opština nudi mogućnosti za planinski, sportsko-rekreativni, katunski i ruralni turizam. Smještajni kapaciteti uključuju hotel „Komovi“, Eko katun „Štavna“, Eko Turs Komovi i planinarski dom „Krivi do“, dok je broj turističkih objekata još uvijek ograničen. Andrijević ima više od 100 km markiranih pješačkih staza, uključujući planinarsku stazu CT-I i vrhove poput Vasojevićkog Koma i Kučkog Koma. Statistika o turističkim posjetama pokazuje varijacije u broju dolazaka i noćenja, ali su podaci ograničeni zbog nedovoljnog prijavljivanja turista. Dvije zaštićene zone, Nacionalni park „Biogradska Gora“ i Regionalni park prirode „Komovi“, predstavljaju dodatne atrakcije, kao i dodatne motive turističkih kretanja prema ovom kraju. Razvoj agro turizma i promocija tradicionalne gastronomije i običaja mogu dodatno unaprijediti turističku ponudu. Sportsko-rekreativni turizam, uključujući mušičarenje i rafting na rijeci Lim, takođe ima veliki potencijal. Andrijević je bogata kulturno-istorijskim spomenicima koji doprinose razvoju kulturnog turizma. Lokalni klubovi i manifestacije, poput Limske regate, dodatno obogaćuju turističku ponudu opštine.

Peto poglavlje bavi se vrednovanjem predjela opštine Andrijevića u svrhu razvoja rekreativnog turizma korišćenjem metode kvantitativne raznolikosti, poznate kao V-Wert metoda. Ova metoda omogućava analizu i vrednovanje brdsko-planinskog terena kako bi se utvrdila povoljnost područja za rekreaciju. Korišćeni su različiti kriterijumi, uključujući dužinu ivica šuma, dužinu ivica vode, energiju reljefa, način korišćenja prostora i klimatske uslove. Dužina ivica šuma i voda povećava turističku vrijednost, jer pružaju prirodne atrakcije za posetioce. Energija reljefa, koja se računa na osnovu visinskih razlika, takođe igra ključnu ulogu u atraktivnosti terena za turizam. U analizi korišćena su i prostorna obilježja zemljišnog pokrivača, koja su procijenjena sa težinskim faktorima prema vrsti zemljišta (npr. šume, livade, rijeke). Klimatski kriterijum je prilagođen uslovima Crne Gore, jer su originalne vrijednosti bile zasnovane na klimatskim uslovima u Nemačkoj. Korišćenjem softverskog alata QGIS i kartografske algebre, dobijeni su rezultati koji su klasifikovani u četiri kategorije diverziteta, od „nepovoljnog“ do „veoma povoljnog“ za razvoj rekreativnog turizma. Ovi rezultati su

predstavljeni putem tematskih karata koje pokazuju oblasti s najboljim potencijalima za razvoj turizma.

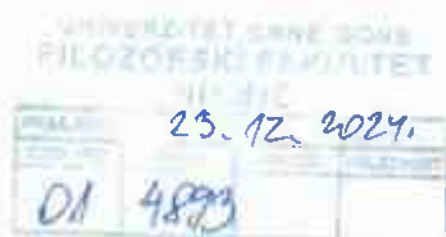
Šesto poglavlje analizira rezultate vrednovanja opštine Andrijevića za razvoj rekreativnog turizma, koristeći V-Wert metodu. Istraživanje je pokazalo da je 65.58% površine povoljno, 28.64% veoma povoljno, a 5.78% uslovno povoljno za turizam, dok nepovoljnih površina nema. Veoma povoljni predjeli su koncentrisani uz dolinu Lima i centralni dio opštine, dok su uslovno povoljni prostori uglavnom na sjeveru. Prirodni resursi, uključujući planinske masive Komova i Bjelasice, nude veliki potencijal za avanturistički i katunski turizam. Depopulacija i migracije predstavljaju izazov, ali opština ima osnovu za razvoj turizma uz adekvatne mjere i ulaganja. Regionalni park „Komovi“ i blizina nacionalnih parkova „Prokletije“ i „Biogradska gora“ doprinose atraktivnosti područja. Poboljšanje infrastrukture, posebno sa planiranim autoputem Mateševo-Andrijevića, može dodatno podstaći turizam. Seoski turizam i promocija lokalnih proizvoda predstavljaju značajnu priliku za ekonomski razvoj. Ključna je saradnja lokalne vlasti, stanovništva i državnih institucija za implementaciju održivog turizma. Zaključeno je da opština ima potencijal za sveobuhvatan razvoj turizma, uz pravilno planiranje i promociju.

Sedmo poglavlje rada donosi zaključke i preporuke proizašle iz istraživanja, fokusirajući se na održivi razvoj rekreativnog turizma u opštini Andrijevića. Na osnovu analiziranih podataka i metoda vrednovanja, potvrđeno je da područje opštine ima značajan potencijal za razvoj turizma tokom cijele godine. Preporuke uključuju unapređenje infrastrukture, promociju turističke ponude i bolju integraciju lokalne zajednice u turističke aktivnosti.

ZAVRŠNA OCJENA RADA

Uzimajući u obzir izložene argumente koji potvrđuju kvalitet, relevantnost i značaj master rada kandidata Marka Mijuškovića na aktuelnu temu, Komisija je pozitivno ocijenila rad. Stoga predlaže Vijeću Filozofskog fakulteta da usvoji Izvještaj i odobri javnu odbranu master teze pod nazivom „Vrednovanje predjela u opštini Andrijeviću u svrhu razvoja rekreativnog turizma“.

KOMISIJA



prof. dr Miroslav Doderović, mentor

prof. dr Dragan Burić, član

doc. dr Dragoslav Banjak, član

PREDLOG ODLUKE – Tačka 2/15

UNIVERZITET CRNE GORE

Filozofski fakultet

Broj:

Nikšić,

Na osnovu člana 22 stav 2 Pravila studiranja na master studijama Vijeće Filozofskog fakulteta je na sjednici 27. 12. 2024. godine donijelo

ODLUKU

I

Usvaja se Izvještaj Komisije za ocjenu master rada **Vrednovanje predjela u opštini Andrijevice u svrhu razvoja rekreativnog turizma** Marka Mijuškovića, studenta akademskih master studija Studijskog programa za geografiju na Filozofskom fakultetu.

II

Komisija iz stava I ove Odluke će u skladu sa Pravilima studiranja na master studijama organizovati odbranu predmetnog master rada.

DEKANKA

Dostaviti:

- ☒ Članovima komisije
- ☒ Uz Zapisnik sa Vijeća Fakulteta
- ☒ a/a

Prof. dr Tatjana Novović

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET
VIJEĆU

Odlukom Vijeća Filozofskog fakulteta, 01-4117 od 24.11.2023.godine, imenovana je Komisija za ocjenu master rada, pod naslovom, **Uloga učitelja u procesu podsticanja socijalne interakcije djece iz spektra autizma sa vršnjacima tipičnog razvoja u I i II ciklusu osnovne škole**, kandidatkinje **Marijane Đuković**.

U skladu sa članom 16, stav 1 Pravila studiranja na postdiplomskim studijama, Komisija podnosi sledeći

IZVJEŠTAJ
O MASTER RADU

KRATKI PRIKAZ RADA

Master rad kandidata, **Marijane Đuković**, **Uloga učitelja u procesu podsticanja socijalne interakcije djece iz spektra autizma sa vršnjacima tipičnog razvoja u I i II ciklusu osnovne škole**, napisan je na 74 strane, u *Times New Roman* fontu, prored 1,5. Rad je struktuiran u dvije tematske cjeline. U okviru prve tematske cjeline *Teorijski dio* detaljno je operacionalizovan koncept: Autističnog spektra poremećaja, Uloga učitelja u radu sa djecom iz spektra autizma u prvom i drugom ciklusu osnovne škole, Uloga učitelja u implementaciji raznovrsnih strategija za podsticanje socijalne interakcije djece iz spektra autizma sa vršnjacima tipičnog razvoja u prvom i drugom ciklusu osnovne škole a druga tematska cjelina *Metodološki dio rada* ima razrađen koncept: Problem i predmet istraživanja, Cilj i zadaci istraživanja, Istraživačke hipoteze, Metode, tehnike i instrumenti istraživanja, Uzorak ispitanika i Interpretacija rezultata istraživanja. Nakon objedinjavanja teorijskog i metodološkog dijela rada kandidatkinja **Marijana Đuković** je opsežno analizirala empirijsku evidenciju u okviru ovog poglavlja, pod nazivom, **Zaključak**. Kandidatkinja **Đuković** je svoju teorijsku elaboraciju fokusirane problematike utemeljila u brojnim relevantnim izvorima i publikacijama (ukupno 40 jedinica) i

primjereno odabranim i prikazanim elektronskim izvorima. Na kraju su prilozi, odnosno instrumenti, funkcionalno operacionalizovani i primijenjeni u ovom istraživanju.

U teorijskom dijelu rada kandidatkinja Marijana Đuković, navodi da faktori koji utiču na to da nastavnici posjeduju znanje o poremećajima iz spektra autizma korisni su za pružanje adekvatnog socijalnog i obrazovnog okruženja u kojem su učenici iz spektra autizma. Stručnjaci posebno naglašavaju da nastavnici koji rade s učenicima iz spektra autizma treba da imaju znanje o etiologiji, specifičnim karakteristikama, procjeni i dijagnozi, individualnim razlikama u učenju koje se javljaju kod ovih učenika, socijalnim interakcijama, tretmanima, kao i određenim strategijama za ranu inkluziju u redovne sredine (Howlett & Richman, 2011). Individualni oblik rada sa djecom iz spektra autizma veoma je važan za njihov razvoj, jer svako dijete ima jedinstvene potrebe i mogućnosti. Prilikom primjene individualnog oblika rada, potrebno je koristiti specifične strategije i tehnike kako bi se djeci pružila podrška u razvoju socijalnih, komunikacionih i drugih vještina. Poremećaj iz autističnog spektra je stanje koje značajno utiče na komunikaciju, socijalnu interakciju, ponašanje, interese, sposobnosti u učenju i percepciju kod djece. Simptomi i sposobnosti razlikuju se među pojedincima, što može uticati na razvoj socijalnih vještina i izgradnju pozitivnih odnosa s vršnjacima. Kada se uče socijalne vještine djeci iz spektra autizma, uobičajene metode uključuju korišćenje vizuelnih pomagala, strukturisanu igru koja prikazuje odgovarajuće ponašanje i podsticanje pozitivnih interakcija (Hurley i saradnici, 2006). U dijelu rada, pod nazivom *Metodološki dio rada*, kandidatkinja Đuković razvija metodološki koncept rada kroz cjelishodno projektovani cilj i zadatke, a potom i logično, detaljno operacionalizovane hipoteze. Problem istraživanja u ovom radu je bio sagledavanje i procjenjivanje uloge učitelja u procesu podsticanja socijalne interakcije djece iz spektra autizma sa vršnjacima tipičnog razvoja u prvom i drugom ciklusu osnovne škole. Predmet istraživanja je uloga učitelja u procesu podsticanja socijalne interakcije djece iz spektra autizma sa vršnjacima tipičnog razvoja u prvom i drugom ciklusu osnovne škole. Cilj istraživanja u ovom master radu glasi:

- Utvrditi da li učitelji implementiraju raznovrsne strategije (kooperativno učenje, vršnjačka edukacija) u kontekstu podsticanja socijalne interakcije djece iz spektra autizma sa vršnjacima tipičnog razvoja u prvom i drugom

ciklusu osnovne škole.

U skladu sa ciljem, kandidatkinja Đuković, je istraživačke zadatke formulisala na sljedeći način:

- Utvrditi da li učitelji planiraju implementaciju strategija kooperativnog učenja u cilju podsticanja socijalne interakcije djece iz spektra autizma sa vršnjacima tipičnog razvoja u prvom i drugom ciklusu osnovne škole.
- Utvrditi da li učitelji implementiraju vršnjačko podučavanje kao strategiju za podsticanje socijalne interakcije djece iz spektra autizma sa vršnjacima tipičnog razvoja u prvom i drugom ciklusu osnovne škole.
- Utvrditi da li učitelji planiraju implementaciju igara i sličnih formi aktivnosti u cilju podsticanja socijalne interakcije spektra autizma sa vršnjacima tipičnog razvoja u prvom i drugom ciklusu osnovne škole.
- Utvrditi stavove djece tipičnog razvoja prema ostvarivanju socijalne interakcije sa djecom iz spektra autizma u prvom i drugom ciklusu osnovne škole.

U skladu sa ciljem istraživanja, glavnu hipotezu definisala je na sljedeći način: Pretpostavlja se da učitelji implementiraju raznovrsne strategije (kooperativno učenje, vršnjačka edukacija) u kontekstu podsticanja socijalne interakcije djece iz spektra autizma sa vršnjacima tipičnog razvoja u prvom i drugom ciklusu osnovne škole.

Na osnovu definisane glavne hipoteze formulisne su i sporedne hipoteze:

- Pretpostavlja se da učitelji planiraju implementaciju strategija kooperativnog učenja u cilju podsticanja socijalne interakcije djece iz spektra autizma sa vršnjacima tipičnog razvoja u prvom i drugom ciklusu osnovne škole.
- Pretpostavlja se da učitelji implementiraju vršnjačko podučavanje kao strategiju za podsticanje socijalne interakcije djece iz spektra autizma sa vršnjacima tipičnog razvoja u prvom i drugom ciklusu osnovne škole.
- Pretpostavlja učitelji planiraju implementaciju igara i sličnih formi aktivnosti u cilju podsticanja socijalne interakcije spektra autizma sa vršnjacima tipičnog razvoja u prvom i drugom ciklusu osnovne škole.
- Pretpostavlja se djeca tipičnog razvoja imaju pozitivne stavove prema ostvarivanju socijalne interakcije sa djecom iz spektra autizma u prvom i

drugom ciklusu osnovne škole.

Istraživanje je sprovedeno na uzorku od 120 učitelja koji nastavni proces izvode u osnovnim školama u Nikšiću, Podgorici, Tivtu i Kotoru. Uzorak je činilo 24 učenika.

Rezultati ovog istraživanja pokazuju sljedeće:

- Učitelji planiraju implementaciju strategija kooperativnog učenja u cilju podsticanja socijalne interakcije djece iz spektra autizma sa vršnjacima tipičnog razvoja u prvom i drugom ciklusu osnovne škole.
- Učitelji implementiraju vršnjačko podučavanje kao strategiju za podsticanje socijalne interakcije djece iz spektra autizma sa vršnjacima tipičnog razvoja u prvom i drugom ciklusu osnovne škole.
- Učitelji planiraju implementaciju igara i sličnih formi aktivnosti u cilju podsticanja socijalne interakcije spektra autizma sa vršnjacima tipičnog razvoja u prvom i drugom ciklusu osnovne škole.
- Djeca tipičnog razvoja imaju pozitivne stavove prema ostvarivanju socijalne interakcije sa djecom iz spektra autizma u prvom i drugom ciklusu osnovne škole.

U skladu sa navedenim rezultatima, potvrđene su sporedne, a time i glavna hipoteza prema kojoj se pretpostavilo da učitelji implementiraju raznovrsne strategije (kooperativno učenje, vršnjačka edukacija) u kontekstu podsticanja socijalne interakcije djece iz spektra autizma sa vršnjacima tipičnog razvoja u prvom i drugom ciklusu osnovne škole.

ZAVRŠNA OCJENA RADA

Imajući u vidu navedenu argumentaciju koja svjedoči o kvalitetu, relevantnosti, svrsishodnosti, inovativnosti master rada kandidata **Marijana Đuković**, na temu koja je izuzetno aktuelna i značajna, Komisija je pozitivno ocijenila rad, te predlaže Vijeću Filozofskog fakulteta da usvoji Izvještaj i odobri javnu odbranu master teze, pod nazivom: **Uloga učitelja u procesu podsticanja socijalne interakcije djece iz spektra autizma sa vršnjacima tipičnog razvoja u I i II ciklusu osnovne škole**

KOMISIJA

Prof.dr Biljana Maslovarić, predsjednik

Biljana Maslovarić

Prof.dr Nađa Šakotić, mentor

Nađa Šakotić

Prof.dr Tatjana Novović, član

Tatjana Novović

UNIVERZITET SARAJEVO
FILOZOFSKI FAKULTET
BEOGRAD

23.12.2024.	
01	4898

PREDLOG ODLUKE – Tačka 2/16

UNIVERZITET CRNE GORE

Filozofski fakultet

Broj:

Nikšić,

Na osnovu člana 22 stav 2 Pravila studiranja na master studijama Vijeće Filozofskog fakulteta je na sjednici 27. 12. 2024. godine donijelo

ODLUKU

I

Usvaja se Izvještaj Komisije za ocjenu master rada **Uloga učitelja u procesu podsticaja socijalne interakcije djece iz spektra autizma sa vršnjacima tipičnog razvoja u I i II ciklusa osnovne škole** Marijane Đukanović studentkinje akademskih master studija Studijskog programa za inkluzivno obrazovanje na Filozofskom fakultetu.

II

Komisija iz stava I ove Odluke će u skladu sa Pravilima studiranja na master studijama organizovati odbranu predmetnog master rada.

DEKANKA

Dostaviti:

- ☐ Članovima komisije
- ☐ Uz Zapisnik sa Vijeća Fakulteta
- ☐ a/a

Prof. dr Tatjana Novović

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET – NIKŠIĆ

VIJEĆU FILOZOFSKOG FAKULTETA

Odlukom Vijeća Filozofskog fakulteta, br. 01-4695 od 30.04.2024. godine, imenovana je Komisija za ocjenu master rada, pod naslovom *Izbor didaktičkih igara u formiranju pojma skupa na predškolskom uzrastu* kandidatkinje Slađane Manojlović

U skladu sa članom 22, stav 1, Pravila studiranja na postdiplomskim studijama, Komisija podnosi sljedeći

IZVJEŠTAJ

Slađana Manojlović, studentkinja master studija Studijskog programa za predškolsko vaspitanje i obrazovanje na Filozofskom fakultetu u Nikšiću, uradila je master rad na temu *Izbor didaktičkih igara u formiranju pojma skupa na predškolskom uzrastu*.

Tema ovog rada je odobrena 22.12.2023. godine na sjednici Nastavno-naučnog vijeća Filozofskog fakulteta i odobrena je komisija za njegovu ocjenu, u sastavu: prof. dr Veselin Mićanović, Filozofski fakultet – Nikšić, prof. dr Biljana Maslovarić, Filozofski fakultet – Nikšić, prof. dr Nada Šakotić, Filozofski fakultet– Nikšić.

Master rad kandidatkinje Slađane Manojlović *Izbor didaktičkih igara u formiranju pojma skupa na predškolskom uzrastu* napisan je na 72 stranice.

Rad je organizovan u dvije ključne i međusobno povezane cjeline: teorijski i istraživački dio, koji su detaljno razrađeni kroz specifične tematske jedinice. Svaka cjelina metodološki obrađuje suštinske aspekte istraživnog problema, omogućavajući sveobuhvatnu i preciznu analizu. Ovakva struktura doprinosi dubljem razumijevanju i integraciji značajnih faktora relevantnih za predmet istraživanja.

Istraživački segment rada zasnovan je na jasno definisanom i pažljivo osmišljenom metodološkom pristupu, koji omogućava temeljno ispitivanje postavljenih istraživačkih pitanja. Prikaz rezultata uključuje sistematsku deskriptivnu analizu podataka, obogaćenu tabelarnim i grafičkim prikazima radi lakšeg sagledavanja i vizualizacije informacija. Na osnovu detaljne analize svih elemenata istraživanja, kandidatkinja je u zaključku pružila dublji pregled nalaza studije, ističući njihov značaj za vaspitno-obrazovnu praksu. Na kraju

rada priloženi su relevantni dodaci, koji dodatno upotpunjuju i zaokružuju cjelinu istraživačkog rada.

U uvodnom dijelu rada, kandidatkinja Slađana Manojlović se fokusira na značaj didaktičkih igara u predškolskom obrazovanju kao efikasnom metodu za razvoj kognitivnih i socijalnih vještina kod djece. Ističe se da se igra prirodno uklapa u proces učenja, omogućavajući djeci da kroz zabavu i praktične aktivnosti usvajaju osnovne pojmove, poput matematičkog pojma skupa. Didaktičke igre posebno su korisne za intuitivno uvođenje apstraktnih pojmova na način prilagođen predškolskom uzrastu, što doprinosi razvoju logičkog razmišljanja.

Prilikom izbora igara, važna je njihova usklađenost sa razvojnim fazama i interesovanjima djece, uz podsticanje saradnje, komunikacije i aktivnog učešća. Igre bi trebalo da budu izazovne, ali ne previše zahtjevne, kako bi se djeci omogućilo istraživanje i pronalaženje rješenja kroz igru. Posebna pažnja posvećuje se ulozi vaspitača, koji prilagođavaju aktivnosti specifičnim potrebama djece i stvaraju podsticajno okruženje za učenje.

Kandidatkinja Manojlović zaključuje da pažljivo odabrane didaktičke igre ne samo da razvijaju osnovne matematičke pojmove, već i jačaju djetetovu samostalnost, motivaciju i samopouzdanje, obezbjeđujući temelje za budući obrazovni napredak.

U prvoj tematskoj cjelini kandidatkinja Manojlović ističe značaj formiranja pojma skupa kod djece predškolskog uzrasta, povezujući prirodne sposobnosti djece da opažaju sličnosti i razlike među predmetima sa vođenim aktivnostima i svakodnevnim situacijama. Ovaj proces doprinosi razvoju matematičkog mišljenja, logičkog zaključivanja i sposobnosti klasifikacije, uz podršku vaspitača i roditelja kroz praktične igre i zadatke.

U drugoj tematskoj cjelini, kandidatkinja Slađana Manojlović naglašava značaj didaktičkih igara kao ključnog alata u obrazovanju predškolske djece, ističući da one omogućavaju usvajanje osnovnih matematičkih pojmova poput formiranja pojma skupa, pripadnosti elemenata skupu, te razumijevanja razlika i odnosa među skupovima.

Posebno je istaknuto da didaktičke igre razvijaju sposobnosti kao što su klasifikacija, logičko razmišljanje i brojanje, dok istovremeno podstiču socijalni razvoj, komunikaciju i timsku saradnju. Kroz igru, djeca spontano i prirodno usvajaju složene koncepte, uz istovremeni razvoj kreativnosti i samostalnosti u učenju. Takođe, kandidatkinja ukazuje na fleksibilnost i prilagodljivost didaktičkih igara, što omogućava da se one koriste u različitim obrazovnim kontekstima i prilagode individualnim potrebama djece.

U trećoj tematskoj cjelini, kandidatkinja Slađana Manojlović je analizirala razvoj dramske igre kod djece uzrasta od dvije godine. Ova tema obuhvata ključne aktivnosti koje podstiču maštu, kreativnost i socijalne vještine kod djece kroz igru i interakciju. Pored toga, pažnja je posvećena individualnim potrebama i interesovanjima djece, čime se osigurava njihovo aktivno učešće i osjećaj uspjeha. Kandidatkinja je kroz ovu cjelinu naglasila važnost prilagođavanja aktivnosti razvojnim mogućnostima djece.

U drugom poglavlju svog rada, kandidatkinja precizno definiše istraživački problem, postavljajući ga kao centralnu osovinu analize, uz naglašavanje njegove važnosti i aktuelnosti u kontekstu savremenog predškolskog obrazovanja. Problematika je detaljno razložena kroz identifikaciju specifičnih aspekata koji zahtijevaju dublje istraživanje, pri čemu se jasno oslikava složenost i značaj ovog pitanja unutar postojećih pedagoških praksi. Kroz precizno određivanje predmeta istraživanja, kandidatkinja fokus stavlja na ključne dimenzije fenomena koje će biti predmet sistematskog empirijskog proučavanja, čime doprinosi teorijskom i praktičnom razumijevanju problema.

Cilj istraživanja je precizno formulisan, čime se jasno definiše osnovna svrha rada, usmjerena na istraživanje stavova vaspitača u vezi sa izborom didaktičkih igara za razvoj pojma skupa kod djece predškolskog uzrasta.

Kroz postavljanje istraživačkih hipoteza, kandidatkinja formuliše hipoteze koje će biti predmet empirijskog ispitivanja, čime se obezbjeđuje čvrsta metodološka osnova za dalja istraživanja. Uzorak ispitanika je pažljivo odabran, uz detaljno obrazloženje kriterijuma selekcije, čime se garantuje validnost i relevantnost dobijenih rezultata.

Cilj istraživanja glasi: Utvrditi iskustvene stavove vaspitača prema izboru didaktičkih igara za formiranje pojma skupa na predškolskom uzrastu.

Na osnovu definisanog cilja istraživanja postavljeni su istraživački zadaci.

Kandidatkinja je sprovela istraživanje na uzorku od 120 vaspitača iz predškolskih ustanova u Nikšiću i Podgorici. Ovaj odabrani uzorak omogućava sveobuhvatan uvid u različite pedagoške pristupe i specifične izazove sa kojima se vaspitači susreću u svakodnevnom radu, čime se stvara čvrsta osnova za analizu.

Za prikupljanje podataka, kandidatkinja je primijenila kombinovane kvantitativne i kvalitativne metode, uključujući anketne upitnike i intervjue. Intervjui su sprovedeni u tri fokus grupe, svaka sa po deset ispitanika, što je omogućilo dublje razumijevanje iskustava vaspitača i njihovih stavova prema izboru didaktičkih igara za razvoj pojma skupa kod predškolaca.

Kandidatkinja Slađana Manojlović je pomoću anketnog upitnika došla do rezultata koji ukazuju na različite pristupe vaspitača u procesu formiranja pojma skupa kod djece predškolskog uzrasta. Najveći broj vaspitača koristi igre sa igračkama i predmetima, što je najefikasniji način za predstavljanje skupa, jer omogućava djeci da praktično upotrijebe predmete za grupisanje. Slike se takođe često koriste, jer olakšavaju povezivanje objekata unutar skupa, dok su posteri nešto manje primijenjivani, ali pružaju dodatnu vizuelnu pomoć.

Klasifikacija objekata po boji, veličini i obliku je najefikasnija didaktička aktivnost za formiranje pojma skupa, jer djeca kroz ovu igru uče o grupama i kategorijama. Grupisanje igračaka u kutije po kategorijama takođe se smatra veoma korisnim, dok se igra praćenja uputstava i formiranja grupa koristi manje, ali isto tako doprinosi razvoju apstraktnih sposobnosti. Za prilagođavanje aktivnosti prema različitim fazama razvoja, najčešće se koriste igračke prilagođene uzrastu, dok starija djeca mogu biti podsticana na samostalno klasifikovanje objekata. Takođe, korišćenje taktilnih materijala pomaže u razumijevanju skupa, posebno kod djece koja teže apstraktnom mišljenju.

Verbalizacija procesa grupisanja objekata je ključna, jer 34,17% vaspitača podstiče djecu da objašnjavaju svoje odluke, što im pomaže u razvijanju jezičkih i kognitivnih vještina. Takođe, izbor igara za formiranje skupa najčešće zavisi od uzrasta i sposobnosti djece, sa 55,83% vaspitača koji naglašavaju razvojne faze kao najvažniji faktor. Manje zastupljeni faktori kao što su vrsta materijala ili vrijeme trajanja igre takođe imaju ulogu u odabiru.

Prilagođavanje igara interesovanjima i preferencijama djece temelji se na upotrebi poznatih i interesantnih materijala, dok se 32,5% vaspitača oslanja na mišljenja i prijedloge djece. Većina vaspitača smatra da igre značajno doprinose razvoju kognitivnih sposobnosti poput pažnje, pamćenja i rješavanja problema, a najviše se ističe razvoj kreativnosti i maštovitosti. Kroz didaktičke igre, djeca uče prepoznavanje i klasifikaciju objekata prema karakteristikama, a 45,83% vaspitača smatra da igre imaju značajan uticaj na ovu sposobnost. Ovi rezultati potvrđuju efikasnost didaktičkih igara u podršci razvoju osnovnih kognitivnih i jezičkih vještina kod djece predškolskog uzrasta.

Kandidatkinja Slađana Manojlović je pomoću fokus grupnog intervjua sa četiri grupe po deset vaspitača došla do sljedećih ključnih rezultata: najvažniji faktor u izboru didaktičkih igara je uzrast i individualne sposobnosti djece (37.5%), dok su svrha igre i njena povezanost sa razvojnim ciljevima drugi ključni faktor (30%), a raspoloživost materijala i resursa rangirana je kao treći faktor (22.5%), dok interesovanja i motivacija djece imaju manju važnost u odabiru igara (7.5%), a vrijeme za pripremu i realizaciju igre je najmanje važan

faktor (2,5%); ključna stavka pri procjeni prikladnosti igre je prilagođenost uzrastu i sposobnostima djece (40%), a jasno definisanje pojma skupa unutar igre je drugi važan faktor (30%), dok interaktivnost i angažovanost djece takode imaju važnu ulogu (15%); vaspitači često koriste smjernice iz prakse i usklađuju izbor igara sa kolegama (30%), a igra prema uzrastu i interesovanjima djece pomaže u prepoznavanju sličnosti i razlika (35%), dok igre koje podstiču fizičko angažovanje olakšavaju razumijevanje apstraktnih pojmova (22,5%), a igre koje razvijaju pažnju i koncentraciju najviše doprinose kognitivnim vještinama djece (45%).

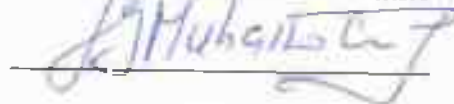
Kandidatkinja Sladana Manojlović je u svom master radu uspješno obradila temu *Izbor didaktičkih igara u formiranju pojma skupa na predškolskom uzrastu*. Komisija konstatuje da master rad kandidatkinje Sladane Manojlović, na temu *Izbor didaktičkih igara u formiranju pojma skupa na predškolskom uzrastu*, ispunjava normative koji važe za master teze, te stoga predlaže Nastavno-naučnom vijeću Filozofskog fakulteta Univerziteta Crne Gore da odobri usmenu odbranu ovog rada.

Nikšić, 16.12. 2024. godine

Komisija u sastavu:

Prof. dr Veselin Mićanović, mentor

Filozofski fakultet - Nikšić



Prof. dr Biljana Maslovarić, član

Filozofski fakultet - Nikšić



Prof. dr Nada Šakotić, član

Filozofski fakultet - Nikšić



UNIVERZITET CRNE GORE
FLOZOFSKI FAKULTET
NİKŠIĆ

23.12.2024.	
01	4901

PREDLOG ODLUKE – Tačka 2/18

UNIVERZITET CRNE GORE

Filozofski fakultet

Broj:

Nikšić,

Na osnovu člana 22 stav 2 Pravila studiranja na master studijama Vijeće Filozofskog fakulteta je na sjednici 27. 12. 2024. godine donijelo

ODLUKU

I

Usvaja se Izvještaj Komisija za ocjenu master rada **Izbor didaktičkih igara u formiranju pojma skupa na predškolskom uzrastu** Slađane Manojlović, studentkinje akademskih master studija Studijskog programa za predškolsko vaspitanje na Filozofskom fakultetu.

II

Komisija iz stava I ove Odluke će u skladu sa Pravilima studiranja na master studijama organizovati odbranu predmetnog master rada.

DEKANKA

Dostaviti:

- Članovima komisije
- Uz Zapisnik sa Vijeća Fakulteta
- a/a

Prof. dr Tatjana Novović

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET – NIKŠIĆ

VIJEĆU FILOZOFSKOG FAKULTETA

Odlukom Vijeća Filozofskog fakulteta, br. 01-4690 od 26.12.2023. godine, imenovana je Komisija za ocjenu master rada, pod naslovom *Važnost slikovnice u razvoju početnih matematičkih pojmova kod djece predškolskog uzrasta* kandidatkinje Milice Zejak.

U skladu sa članom 22, stav 1. Pravila studiranja na postdiplomskim studijama, Komisija podnosi sljedeći

IZVJEŠTAJ

Milica Zejak student master studija Studijskog programa za predškolsko vaspitanje i obrazovanje na Filozofskom fakultetu u Nikšiću, uradila je master rad na temu *Važnost slikovnice u Razvoju početnih matematičkih pojmova kod djece predškolskog uzrasta*. Tema ovog rada je odobrena 22.12.2023. godine na sjednici Nastavno-naučnog vijeća Filozofskog fakulteta i odabrana je komisija za njegovu ocjenu, u sastavu: prof. dr Veselin Mićanović, Filozofski fakultet – Nikšić, prof. dr Dijana Vučković, Filozofski fakultet – Nikšić, prof. dr Nada Šakotić, Filozofski fakultet – Nikšić.

Master rad kandidatkinje Milice Zejak *Važnost slikovnice u razvoju početnih matematičkih pojmova kod djece predškolskog uzrasta* napisan je na 67 strana.

Rad je strukturiran u dvije međusobno povezane, ali ključne cjeline: teorijski i empirijski segment, pri čemu je svaki segment temeljno razrađen kroz jasno definisane tematske jedinice. Svaka od ovih cjelina metodološki obrađuje ključne aspekte istraživanog problema, omogućujući dubinsku i detaljnu analizu. Ovakav pristup organizaciji rada omogućava preciznu sintezu i integraciju relevantnih faktora, koji su od suštinskog značaja za predmet istraživanja.

Empirijski dio rada bazira se na pažljivo osmišljenom metodološkom okviru, koji omogućava sistematsko ispitivanje postavljenih istraživačkih pitanja. Rezultati istraživanja predstavljeni su kroz deskriptivnu analizu podataka, uz dodatne vizualizacije u formi histograma, što olakšava interpretaciju i omogućava jasno sagledavanje ključnih nalaza.

U uvodnom dijelu rada, kandidatkinja Milica Zejak detaljno razmatra osnovne smjernice istraživanja, usmjeravajući pažnju na ključne aspekte tematskog područja.

Kandidatkinja naglašava značaj i relevantnost teme u kontekstu savremenog obrazovnog sistema. Pomoću jasno definisanih ciljeva istraživanja, kandidatkinja postavlja temelj za dalju analizu i interpretaciju podataka. Kandidatkinja ističe da će se rezultati istraživanja koristiti za produbljivanje postojećeg znanja u određenom području.

U prvoj tematskoj cjelini, kandidatkinja Milica Zejak razmatra značaj slikovnica u matematičkom obrazovanju djece predškolskog uzrasta. Ona ističe kako slikovnice predstavljaju važan alat za integraciju osnovnih matematičkih pojmova u svakodnevne aktivnosti djece. Slikovnice pomažu djeci da kroz priče i ilustracije prepoznaju matematičke koncepte poput brojeva, oblika, veličina i prostorne orijentacije. Zejak se oslanja na istraživanja koja pokazuju kako slikovnice, kroz interakciju i igru, razvijaju dječju intuiciju za matematiku. Ona naglašava važnost uloge vaspitača u odabiru prikladnih slikovnica i vođenju aktivnosti koje omogućavaju djeci da aktivno istražuju matematičke pojmove. Kroz slikovnice, djeca ne samo da stiču osnovna matematička znanja, već i razvijaju kritičko mišljenje i analitičke vještine. Ove aktivnosti takođe pomažu u razvoju pozitivnog stava prema učenju matematike. Kandidatkinja Milica Zejak posebno ističe kako slikovnice povezuju matematičke pojmove sa svakodnevnim životom, što olakšava njihovo razumijevanje i primjenu. Osim edukativnog, slikovnice imaju i emocionalni značaj, jer djeca kroz njih razvijaju maštu i socijalne vještine.

U drugoj tematskoj cjelini kandidatkinja Zejak se fokusira na značaj primjene slikovnica u razvoju osnovnih matematičkih pojmova kod djece predškolskog uzrasta. Slikovnice se koriste za predstavljanje apstraktnih matematičkih ideja na zabavan i konkretan način, omogućavajući djeci da kroz slike i priče steknu osnovno razumijevanje brojeva, skupa, veličine i odnosa među objektima. Kroz vizuelno atraktivne sadržaje, djeca se uče brojanju, klasifikaciji objekata i prepoznavanju zajedničkih osobina predmeta, što doprinosi razvoju njihovih kognitivnih i matematičkih vještina. Interaktivni elementi slikovnica, poput zadataka i pitanja, podstiču djecu na aktivno učenje i razmišljanje, čineći proces učenja dinamičnim.

Kandidatkinja Zejak u trećoj tematskoj cjelini ističe važnost uloge vaspitača u primjeni slikovnica za razvoj matematičkih pojmova kod djece predškolskog uzrasta. Naglašava kako vaspitači imaju ključnu ulogu u oblikovanju obrazovnog iskustva djeteta, jer slikovnice služe kao izuzetno efikasan alat za uvod u osnovne matematičke koncepte poput brojeva, oblika, veličina, prostornog odnosa i osnovnih matematičkih operacija.

Vaspitači, kako ističe kandidatkinja Zejak, moraju biti svjesni obrazovne vrijednosti slikovnica, pažljivo ih odabrati i osmisliti aktivnosti koje djeci omogućuju povezivanje matematičkih pojmova sa svakodnevnim životom. Takođe, ključni aspekt njihove uloge je

aktivno usmjeravanje djece u procesu učenja, postavljanjem pitanja koja podstiču kritičko razmišljanje i povezivanje apstraktnih pojmova sa stvarnim svijetom.

U drugom poglavlju svog istraživačkog rada, kandidatkinja precizno definiše istraživački problem, postavljajući ga kao ključnu osnovu za duboko analitičko razmatranje, s posebnim naglaskom na njegovu značajnost u okviru savremenih pedagoških pristupa u predškolskom vaspitanju i obrazovanju. Problematika je temeljno razrađena kroz identifikaciju ključnih aspekata koji zahtijevaju detaljno istraživanje, čime se ukazuje na složenost i važnost ovog pitanja unutar savremenih pedagoških praksi. Jasnim oblikovanjem predmeta istraživanja, kandidatkinja precizno osvjetljava ključne dimenzije fenomena koji će biti predmet dubinske empirijske analize.

Cilj istraživanja je jasno i precizno definisan, s posebnim fokusom na dubinsko ispitivanje stavova vaspitača prema značaju slikovnice u razvoju osnovnih matematičkih pojmova kod djece predškolskog uzrasta. Ovaj cilj u potpunosti odražava primarnu svrhu istraživanja, usmjeravajući ga ka detaljnom razumijevanju ključnih faktora pedagoške prakse u ovom kontekstu.

Kroz temeljno formulisanje istraživačkih hipoteza, kandidatkinja uspostavlja teorijske pretpostavke koje će biti podvrgnute empirijskom testiranju, čime se stvara čvrst metodološki okvir za sprovođenje istraživanja.

Istraživanje je sprovedeno na uzorku od 120 vaspitača zaposlenih u predškolskim ustanovama u Nikšiću i Podgorici. Za prikupljanje podataka korišćen je anketni upitnik osmišljen specifično za vaspitače, što je omogućilo strukturirano i sistematično istraživanje njihovih stavova, percepcija i iskustava.

Na temelju analize odgovora vaspitača kroz anketu, kandidatkinja je došla do saznanja da većina vaspitača smatra da slikovnice imaju značajnu ulogu u razvoju matematičkih pojmova kod djece predškolskog uzrasta, jer omogućavaju djeci da kroz slikovnu podršku shvate osnovne matematičke koncepte. Iako manji broj ispitanika smatra da slikovnice imaju umjerenu važnost u tom kontekstu, većina je saglasna u stavu da slikovnice imaju veliku vrijednost u matematičkom obrazovanju.

Takođe, većina vaspitača vjeruje da slikovnice mogu značajno pomoći djeci u razumijevanju osnovnih matematičkih pojmova poput brojeva, oblika i veličina. Međutim, manji broj vaspitača smatra da slikovnice nijesu efikasne u tom smislu, ukazujući na potrebu za korišćenjem drugih metoda i resursa. Što se tiče razvijanja interesa za matematiku, 65,83% ispitanika smatra da slikovnice značajno doprinose stvaranju početne radoznalosti kod djece prema matematičkim pojmovima.

Kada je u pitanju učestalost korišćenja slikovnica, 70.83% vaspitača izjavilo je da vrlo često koristi slikovnice kao alat za razvoj matematičkih pojmova u svakodnevnom radu sa djecom, dok manji broj njih koristi slikovnice povremeno. Više od polovine vaspitača preferira slikovnice koje su specifične za matematičke pojmove kao što su brojevi, oblici i veličine, dok manji broj vaspitača koristi slikovnice sa širim temama koje mogu imati indirektan uticaj na razvoj matematičkih vještina. Kada je u pitanju odabir slikovnica, 40% vaspitača izjavilo je da uvijek bira slikovnice u skladu sa specifičnim matematičkim ciljevima i potrebama grupe, što ukazuje na visok nivo pedagoške stručnosti. Manji broj vaspitača naglašava da ponekad bira slikovnice zavisno od situacije, čime pokazuje fleksibilnost u svom pedagoškom pristupu.

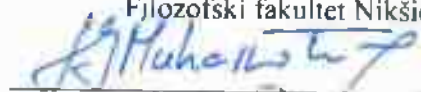
Mnoge slikovnice nisu dovoljno interaktivne, što znači da ne pozivaju djecu da aktivno učestvuju u učenju matematičkih pojmova. Interaktivni elementi, kao što su zadaci za rješavanje ili igre koje prate matematičke koncepte, mogu biti korisni, ali nijesu uvijek prisutni.

Kandidatkinja Milica Zejak je u svom master radu uspješno obradila temu *Važnost slikovnice u razvoju početnih matematičkih pojmova kod djece predškolskog uzrasta*. Komisija konstatuje da master rad kandidatkinje Milice Zejak na *Važnost slikovnice u razvoju početnih matematičkih pojmova kod djece predškolskog uzrasta*, ispunjava normative koji važe za master teze, te stoga predlaže Nastavno-naučnom vijeću Filozofskog fakulteta Univerziteta Crne Gore da odobri usmenu odbranu ovog rada.

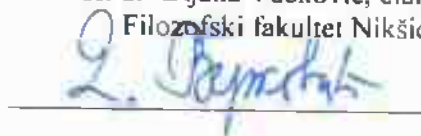
Nikšić, 20.12. 2024. god.

Komisija u sastavu:

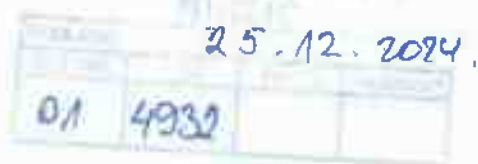
Prof. dr Veselin Mićanović, mentor
Filozofski fakultet Nikšić



Prof. dr Dijana Vučković, član
Filozofski fakultet Nikšić



Prof. dr Nada Šakotić, član
Filozofski fakultet Nikšić



PREDLOG ODLUKE – Tačka 2/20

UNIVERZITET CRNE GORE

Filozofski fakultet

Broj:

Nikšić,

Na osnovu člana 22 stav 2 Pravila studiranja na master studijama Vijeće Filozofskog fakulteta je na sjednici 27. 12. 2024. godine donijelo

ODLUKU

I

Usvaja se Izvještaj Komisije za ocjenu master rada **Važnost slikovnice u razvoju početnih matematičkih pojmova kod djece predškolskog uzrasta**, Milice Zejak, studentkinje akademskih master studija Studijskog programa za predškolsko vaspitanje na Filozofskom fakultetu.

II

Komisija iz stava I ove Odluke će u skladu sa Pravilima studiranja na master studijama organizovati odbranu predmetnog master rada.

DEKANKA

Dostaviti:

- Članovima komisije
- Uz Zapisnik sa Vijeća Fakulteta
- a/a

Prof. dr Tatjana Novović

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET – NIKŠIĆ

VIJEĆU FILOZOFSKOG FAKULTETA

Odlukom Vijeća Filozofskog fakulteta, br. 01-4689 od 26.12. 2023. godine, imenovana je Komisija za ocjenu master rada, pod naslovom *Upotreba i izbor didaktičkih igara u formiranju pojma brojeva od 1 do 5* kandidatkinje Tamare Đukanović

U skladu sa članom 22. stav 1. Pravila studiranja na postdiplomskim studijama, Komisija podnosi sljedeći

IZVJEŠTAJ

Tamara Đukanović, student master studija Studijskog programa za Predškolsko vaspitanje i obrazovanje, uradila je master rad na temu *Upotreba i izbor didaktičkih igara u formiranju pojma brojeva od 1 do 5*. Tema ovog rada je odobrena 22.12.2023. godine na sjednici Nastavno-naučnog vijeća Filozofskog fakulteta i odabrana je komisija za njegovu ocjenu, u sastavu: prof. dr Veselin Mićanović, Filozofski fakultet – Nikšić, prof. dr Dijana Vučković, Filozofski fakultet – Nikšić, prof. dr Tatjana Novović, Filozofski fakultet – Nikšić.

Master rad kandidatkinje Tamare Đukanović *Upotreba i izbor didaktičkih igara u formiranju pojma brojeva od 1 do 5* napisan je na 70 strana.

Rad je strukturiran u dvije ključne i međusobno povezane cjeline: teorijski i istraživački dio, koji su detaljno razrađeni kroz specifične tematske jedinice. Svaka od ovih cjelina metodološki obrađuje suštinske aspekte istraživnog problema, omogućavajući sveobuhvatnu i preciznu analizu. Ovakva organizacija pruža koherentan okvir za razumijevanje i integraciju ključnih faktora značajnih za predmet istraživanja.

Istraživački dio rada zasnovan je na pažljivo planiranom i jasno definisanom metodološkom pristupu, koji omogućava temeljno ispitivanje postavljenih istraživačkih pitanja. Rezultati su prikazani putem deskriptivne analize podataka, uz podršku grafičkih prikaza koji doprinose preglednosti i boljoj interpretaciji informacija. U zaključnom dijelu rada, kandidatkinja je ponudila sveobuhvatan uvid u nalaze studije, posebno ističući njihov značaj za unapređenje vaspitno-obrazovne prakse. Kao dodatak, rad uključuje relevantne priloge koji dopunjuju i zaokružuju cjelinu istraživanja, pružajući dodatnu dubinu i podršku iznesenim zaključcima.

U uvodnom dijelu rada kandidatkinja Tamara Đukanović ističe značaj ranog usvajanja brojeva kod djece predškolskog uzrasta, naglašavajući da je ovaj proces ključan za razvoj matematičkog razumijevanja. Ističe da se u vrtićima usvajanje brojeva od 1 do 5 sprovodi kroz didaktičke igre koje su prilagođene razvojnim potrebama i interesovanjima djece. Ove igre omogućavaju djeci da spontano i kroz zabavu savladaju osnovne numeričke pojmove, pri čemu igra zauzima centralno mjesto u procesu učenja.

Đukanović posebno naglašava ulogu vaspitača, koji kroz pažljivo planirane aktivnosti pružaju podršku djeci, podstičući njihovu kreativnost, istraživački duh i rješavanje problema. Kroz primjenu igre kao metode učenja, vaspitači stvaraju stimulativno okruženje u kojem djeca razvijaju ne samo numeričke vještine, već i šire kognitivne i socijalne sposobnosti. Takođe, ukazuje na važnost uključivanja svakodnevnih situacija u aktivnosti, čime se matematički pojmovi povezuju s realnim životom, olakšavajući djeci razumijevanje i motivaciju za učenje. Kandidatkinja zaključuje da vaspitači, uvažavajući individualne razlike među djecom, imaju ključnu ulogu u oblikovanju aktivnosti koje su istovremeno efikasne i prilagođene potrebama svakog djeteta.

U prvoj tematskoj cjelini, kandidatkinja Tamara Đukanović detaljno razmatra specifičnosti usvajanja pojma broja kod djece predškolskog uzrasta. Ona naglašava da matematičke igre igraju ključnu ulogu u razvijanju osnovnih numeričkih pojmova, uz poseban akcenat na plansku i sistematičnu primjenu tih igara. Istraživanja pokazuju da didaktičke i heurističke igre podstiču razumijevanje brojeva i razvijaju ikonografsko razmišljanje kod djece. Kandidatkinja Đukanović ističe da su djeca predškolskog uzrasta prirodno osjetljiva na usvajanje brojeva kroz konkretne aktivnosti, ali da je ključna uloga vaspitača u njihovom vođenju i prilagođavanju zadataka individualnim potrebama djece. Istraživanja ukazuju na važnost uključivanja roditelja i primjene realističkog matematičkog obrazovanja. Kandidatkinja zaključuje da integrisani pristup, koji uključuje igre, priče i vizualne materijale, obezbjeđuje kvalitetno usvajanje pojmova broja i stvara osnovu za kasniji uspjeh u matematici.

U drugoj tematskoj cjelini, Tamara Đukanović govori o kriterijumima za izbor didaktičkih igara za formiranje pojma brojeva od 1 do 5 kod predškolske djece. Ističe važnost prilagođavanja igara uzrastu i razvojnim mogućnostima djece, uključujući jasnoću pravila i podsticanje osnovnih matematičkih vještina poput brojanja i prepoznavanja brojeva. Kandidatkinja Đukanović naglašava značaj upotrebe konkretnih materijala, kao što su kocke i blokovi, koji omogućavaju povezivanje apstraktnih brojeva s realnim količinama. Posebnu pažnju posvećuje potrebama i interesovanjima djece, ukazujući na to da igre trebaju biti zabavne i prilagodljive kako bi motivisale djecu na aktivno učešće. Đukanović takođe analizira

primjerenost sadržaja igara, insistirajući na povezivanju sa svakodnevnim iskustvima djece i rješavanju problema kroz igru.

U trećoj tematskoj cjelini kandidatkinja Tamara Đukanović fokusira se na upotrebu didaktičkih igara za formiranje pojmova brojeva od 1 do 5 kod predškolskog uzrasta, pri čemu se aktivnosti razrađuju u skladu sa svakim brojem pojedinačno, omogućavajući djeci da kroz manipulaciju objektima, igru i svakodnevne situacije razvijaju osnovne matematičke pojmove. Kandidatkinja ističe kako ovakav pristup podstiče ne samo razumijevanje brojeva već i razvoj kognitivnih, motoričkih i socijalnih vještina, naglašavajući važnost igre kao centralnog metoda učenja u ovom uzrastu.

U drugom poglavlju svog rada, kandidatkinja precizno definiše istraživački problem, pozicionirajući ga kao centralni element analize, uz naglašavanje njegove važnosti i aktuelnosti u savremenom obrazovnom kontekstu. Fokus istraživanja usmjeren je na sagledavanje i procjenjivanje stavova vaspitača o upotrebi i izboru didaktičkih igara u formiranju pojma brojeva od 1 do 5.

Kandidatkinja postavlja istraživačke hipoteze koje jasno definišu smjer empirijskog ispitivanja, uspostavljajući time čvrstu metodološku osnovu za dalju analizu. Uzorak ispitanika pažljivo je odabran kako bi se osigurala visoka validnost i relevantnost rezultata, čime se omogućava donošenje pouzdanih zaključaka i preporuka za unapređenje vaspitno-obrazovne prakse.

Cilj istraživanja, Tamara Đukanović definiše na sljedeći način: Utvrditi iskustvene stavove vaspitača prema upotrebi i izboru didaktičkih igara u formiranju pojma brojeva od 1 do 5.

U skladu sa ciljem definisani su i istraživački zadaci.

Istraživanje je sprovedeno na uzorku od 120 vaspitača iz Nikšića i Podgorice. Podaci su prikupljeni pomoću pažljivo osmišljenog anketnog upitnika namijenjenog vaspitačima. Upitnik je obuhvatao pitanja različitih tipova — zatvorenih, kombinovanih i otvorenih — što je omogućilo prikupljanje raznovrsnih i sveobuhvatnih informacija od značaja za istraživanje.

Rezultati pokazuju da većina vaspitača (65%) koristi didaktičke igre nekoliko puta nedjeljno, dok njih 9,16% koristi svakodnevno, što ukazuje na važnu ulogu ovih igara u obrazovnim aktivnostima. Većina ispitanika (64,16%) ima veoma pozitivan stav prema upotrebi didaktičkih igara, a samo 2,5% izražava negativan stav, što potvrđuje široko prihvatanje ove metode. Najveći broj vaspitača (56,67%) smatra da igre u potpunosti pomažu djeci u učenju brojeva, dok 29,16% smatra da su djelimično korisne, ukazujući na potrebu za daljim unapređenjem njihove primjene. Čak 73,33% vaspitača vidi didaktičke igre kao ključne

za razvoj matematičkih vještina, dok 9,16% smatra suprotno. Među vrstama igara, matematičke igre su najzastupljenije (26,67%), slijede likovne (22,5%), jezičke (20%) i motoričke igre (18,33%). Prilikom odabira igara, najvažniji faktori su uzrast djece (34,16%) i tematika igre (31,67%). Većina vaspitača (61,67%) uvijek uzima u obzir individualne potrebe djece, dok ih manji procenat to radi povremeno ili rijetko. Savjete stručnjaka ili literaturu uvijek koristi 42,5% vaspitača, dok ih 29,16% to čini povremeno. Pravila igre smatra veoma važnim 74,16% ispitanika, što naglašava njihovu ulogu u strukturisanju obrazovnih aktivnosti. Ovi rezultati ukazuju na visok stepen prepoznavanja značaja didaktičkih igara za razvoj osnovnih matematičkih vještina kod djece.

Rezultati istraživanja pokazuju da većina vaspitača koristi materijale prilagođene samostalnoj upotrebi djece, što doprinosi razvoju njihove autonomije i istraživačkih vještina. Ovaj pristup omogućava djeci da slobodno istražuju i stiču nova znanja kroz igru, uz minimalnu intervenciju odraslih. Istovremeno, značajan broj vaspitača kombinuje materijale za samostalnu upotrebu s onima koje je potrebno prethodno pripremiti, čime se postiže ravnoteža između podrške odraslih i dječje nezavisnosti. Ovaj kombinovani pristup omogućava personalizaciju aktivnosti prema potrebama i interesovanjima djece.

Kandidatkinja Tamara Đukanović je u svom master radu uspješno obradila temu *Upotreba i izbor didaktičkih igara u formiranju pojma brojeva od 1 do 5*. Komisija konstatuje da master rad kandidatkinje Tamare Đukanović na temu *Upotreba i izbor didaktičkih igara u formiranju pojma brojeva od 1 do 5*, ispunjava normative koji važe za master teze, te stoga predlaže Nastavno-naučnom vijeću Filozofskog fakulteta Univerziteta Crne Gore da odobri usmenu odbranu ovog rada.

Nikšić, 19.12. 2024. god.

Komisija u sastavu:

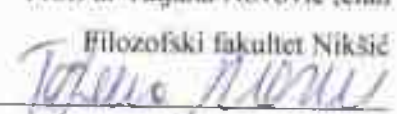
Prof. dr Veselin Mićanović, mentor

Filozofski fakultet Nikšić


Prof. dr Dijana Vučković, član

Filozofski fakultet Nikšić


Prof. dr Tatjana Novović, član

Filozofski fakultet Nikšić




PREDLOG ODLUKE – Tačka 2/21

UNIVERZITET CRNE GORE

Filozofski fakultet

Broj:

Nikšić,

Na osnovu člana 22 stav 2 Pravila studiranja na master studijama Vijeće Filozofskog fakulteta je na sjednici 27. 12. 2024. godine donijelo

ODLUKU

I

Usvaja se Izvještaj Komisije za ocjenu master rada **Upotreba i izbor didaktičkih igara u formiranju pojma brojeva od 1 do 5** Tamare Đukanović studentkinje akademskih master studija Studijskog programa za predškolsko vaspitanje na Filozofskom fakultetu.

II

Komisija iz stava I ove Odluke će u skladu sa Pravilima studiranja na master studijama organizovati odbranu predmetnog master rada.

DEKANKA

Dostaviti:

- Članovima komisije
- Uz Zapisnik sa Vijeća Fakulteta
- a/a

Prof. dr Tatjana Novović

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET NIKŠIĆ
VIJEĆU FILOZOFSKOG FAKULTETA

Odlukom Vijeća Filozofskog fakulteta, br. 01 – 4696 od 26. 12. 2023. godine, imenovana je Komisija za ocjenu master rada, pod nazivom *Metodski postupci na razvijanju geomterijskih oblika kod djece srednjeg predškolskog uzrasta* kandidatkinje Marije Bajić.

U skladu sa članom 22. stav 1, Pravila studiranja na postdiplomskim studijama, Komisija podnosi sljedeći

IZVJEŠTAJ

Marija Bajić, student master studija Studijskog programa za predškolsko vaspitanje i obrazovanje na Filozofskom fakultetu u Nikšiću, uradila je master rad na temu *Metodski postupci na razvijanju geomterijskih oblika kod djece srednjeg predškolskog uzrasta*.

Tema ovog rada je odobrena 22.12.2023. godine na sjednici Nastavno – naučnog vijeća Filozofskog fakulteta i odobrena je komisija za njegovu ocjenu, u sastavu: prof. dr Veselin Mićanović, Filozofski fakultet – Nikšić; prof. dr Dijana Vučković, Filozofski fakultet – Nikšić; prof. dr Nada Šakotić, Filozofski fakultet – Nikšić.

Master rad kandidatkinje Marije Bajić metodski postupci na razvijanju geomterijskih oblika kod djece srednjeg predškolskog uzrasta napisan je na 78 strana. Rad je organizovan u dvije međusobno povezane cjeline – teorijsku, istraživačku, koje su dalje razrađene kroz tematski specifične oblasti. Svaka od ovih cjelina obrađuje relevantne aspekte istraživačkog problema, omogućavajući sveobuhvatnu i preciznu analizu.

Nakon uvodnih razmatranja, teorijski dio rada strukturisan je u tri tematske cjeline: Matematika i predškolsko dijete, Geometrija u predškolskom obrazovanju, Uloga vaspitača u usvajanju geometrijskih oblika kod djece srednjeg predškolskog uzrasta. Ovaj teorijski okvir postavlja čvrstu osnovu za detaljnu analizu istraživačkih nalaza, omogućavajući preciznije sagledavanje važnosti upotrebe metodskih postupaka prilikom usvajanja znanja o geometrijskim oblicima kod djece srednjeg predškolskog uzrasta.

U drugom dijelu rada, koji obuhvata istraživačku komponentu, precizno je definisan i detaljno razrađen metodološki okvir istraživanja, a zatim tekstualno prikazani rezultati istraživanja. Na osnovu funkcionalne integracije svih djelova rada, kandidatkinja je u zaključku iznijela temeljnu analizu istraživačkih nalaza. Nakon zaključka, prezentovani su svi korišćeni prilozi.

U uvodnom dijelu rada, kandidatkinja Marija Bajić ističe značaj matematike za djecu predškolskog uzrasta. Veoma je značajno kod djece predškolskog uzrasta razvijati početne matematičke pojmove, jer su višestruko korisni: razvijaju se kognitivne sposobnosti djeteta, socijalne i praktične vještine, koje su od značaja za djetetov dalji razvoj i učenje. Rano poznavanje matematike, osim što omogućava kasniji uspjeh u oblasti matematike, ono predviđa i kasnije učenje same vještine čitanja. Matematička znanja omogućavaju djeci da rješavaju probleme sa kojima se suočavaju u svakodnevnim životnim situacijama.

Kandidatkinja Bajić u daljem radu govori o osnovnim karakteristikama učenja predškolskog djeteta. Učenje u predškolskom uzrastu je jako bitno, zato se njime formiraju sposobnosti i stiču se praktična iskustva. Kvalitet učenja djeteta u velikoj mjeri zavisi od uslova života u predškolskoj ustanovi i u porodičnom okruženju. Svakodnevne aktivnosti sa kojima se dijete susreće u svojoj neposrednoj okolini, u velikoj mjeri utiču na njegov cjelokupni razvoj.

U drugoj tematskoj cjelini, kandidatkinja govori o geometriji u predškolskom obrazovanju. Djeca predškolskog uzrasta se najbolje snalaze u okruženju koje ih okružuje, stoga je opravdano da nastava matematike započne geometrijskim sadržajima, poput oblika u prostoru ili geometrijskih tijela. Djeca srednjeg predškolskog uzrasta mogu usvojiti znanja o geometrijskim oblicima na različite načine: komunikacijom između vaspitača i djece, šetnjom, igrom, i slično.

Kandidatkinja Marija Bajić, takođe, ističe značaj usvajanja geometrijskih sadržaja za razvoj predškolskog djeteta. Kroz upoznavanje geometrijskih oblika, djeca razvijaju osnovno razumijevanje prostora, oblika i odnosa među predmetima iz njihove okoline. Geometrijski sadržaji imaju ključnu ulogu u razvoju djece predškolskog uzrasta, jer doprinose različitim aspektima kognitivnog, motoričkog i saznavnog razvoja. Glavni cilj obrazovno – vaspitnog rada sa geometrijskim sadržajima je usmjeren ka tome da djeca nauče da prepoznaju i imenuju geometrijske oblike, kao i da prepoznaju te oblike u svom neposrednom okruženju u kojem svakodnevno borave.

U trećoj tematskoj cjelini, kandidatkinja Marija Bajić ističe ulogu vaspitača u usvajanju geometrijskih oblika kod djece srednjeg predškolskog uzrasta. Kandidatkinja ističe aktivnosti koje podstiču geometrijsko mišljenje kod djece srednjeg predškolskog uzrasta. Takođe, fokusira se na izbor i korišćenje metodskih postupaka kod usvajanja geometrijskih oblika kod djece srednjeg predškolskog uzrasta.

Na kraju, kandidatkinja navodi i upotrebu radnih listova kao korisnog postupka za usvajanje geometrijskih oblika kod djece srednjeg predškolskog uzrasta. Radni listovi predstavljaju koristan postupak kojim djeca mogu usvojiti geometrijske oblike. Oni mogu predstavljati vrlo korisnu pripremu za školu i školski rad, ali samo u slučaju da ih vaspitač primjenjuje bez strogosti i procjene uspjeha i ako postepeno privikava dijete da bude samostalno i istrajno.

U drugom poglavlju rada, kandidatkinja precizno definiše ključne komponente istraživanja, uključujući problem, predmet, cilj, zadatke, hipoteze i uzorak ispitanika.

Istraživački cilj kandidatkinja Bajić definiše na sledeći način: *Sagledavanje metodskih postupaka koje vaspitači koriste u usvajanju geometrijskih oblika kod djeca srednjeg predškolskog uzrasta.*

Kandidatkinja je sprovedla istraživanje na uzorku od 105 vaspitača iz predškolskih ustanova u tri grada: Pljevlja, Nikšić i Podgorica. Ovaj uzorak obuhvata vaspitače iz različitih ustanova, što omogućava raznovrsnost u prikupljanju podataka i jača validnost istraživanja. Uključivanjem vaspitača iz više opština, kandidatkinja je stekla širu perspektivu o njihovim stavovima i praksama vezanim za korišćenje metodskih postupaka u svom radu, čime je doprinijela dubljem razumijevanju predmetne problematike.

Za prikupljanje podataka, sproveden je grupni intervju sa vaspitačima, čime je omogućena dublja analiza problema kroz pet ključnih tema. Sprovedeni intervju je omogućio uvid u raznovrsnost pristupa, učestalost korišćenja raznovrsnih metoda, kao i efikasnost različitih aktivnosti koje se primjenjuju u svakodnevnom radu sa djecom srednjeg predškolskog uzrasta.

Rezultati istraživanja, utemeljenog na intervjuima sa vaspitačima, otkrivaju raznovrsnost metodskih postupaka, ističu upotrebu radnih listova, uticaj igre na usvajanje znanja i uticaj okruženja vrtića na usvajanje geometrijskih oblika kod djece srednjeg predškolskog uzrasta. U svim ispitivanim grupama, vaspitači su se izjasnili u vezi sa korišćenjem raznovrsnih metodskih postupaka u usvajanju geometrijskih oblika kod djece srednjeg predškolskog uzrasta. Većina

vaspitača je odgovorila da koriste raznovrsne metode u procesu usvajanja geometrijskih oblika kod djece srednjeg predškolskog uzrasta.

Vaspitači su se složili da upotreba vizuelnih pomagala i radnih listova pozitivno utiče na motivaciju djece srednjeg predškolskog uzrasta za usvajanje geometrijskih sadržaja. Kroz analizu dobijenih odgovora vaspitača o načinu pripremanja radnih listova i vizuelnih pomagala, primjećujemo da je proces njihove pripreme raznovrsan. Veliki broj vaspitača se izjasnio da samostalno izrađuju radne listove, koje prilagođavaju potrebama djece.

Vaspitači, takođe, naglašavaju i uticaj okruženja vrtića na usvajanje geometrijskih oblika kod djece srednjeg predškolskog uzrasta. Većina vaspitača se složila da će djeca lakše usvojiti geometrijske oblike u vrtiću koje pruža bogato i interaktivno obrazovno okruženje.

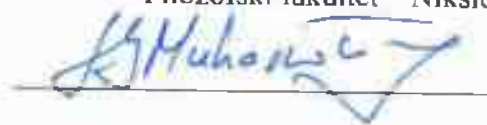
Kandidatkinja Marija Bajić je u svom master radu obradila temu *Metodski postupci na razvijanju geometrijskih oblika kod djece srednjeg predškolskog uzrasta*. Komisija je u svom pregledu rada utvrdila da rad ispunjava normative koji važe za master teze, te stoga predlaže Nastavno-naučnom vijeću Filozofskog fakulteta Univerziteta Crne Gore da odobri usmenu odbranu ovog rada.

Nikšić, 20. 12. 2024. god.

Komisija u sastavu:

Prof. dr Veselin Mićanović

Filozofski fakultet – Nikšić



Prof. dr Dijana Vučković

Filozofski fakultet – Nikšić



Prof. dr Nada Šakotić

Filozofski fakultet Nikšić



PREDLOG ODLUKE – Tačka 2/22

UNIVERZITET CRNE GORE

Filozofski fakultet

Broj:

Nikšić,

Na osnovu člana 22 stav 2 Pravila studiranja na master studijama Vijeće Filozofskog fakulteta je na sjednici 27. 12. 2024. godine donijelo

ODLUKU

I

Usvaja se Izvještaj Komisije za ocjenu master rada **Metodski postupci na razvijanju geometrijskih oblika kod djece srednjeg predškolskog uzrasta** Marije Bajić studentkinje akademskih master studija Studijskog programa za predškolsko vaspitanje na Filozofskom fakultetu.

II

Komisija iz stava I ove Odluke će u skladu sa Pravilima studiranja na master studijama organizovati odbranu predmetnog master rada.

DEKANKA

Dostaviti:

- Članovima komisije
- Uz Zapisnik sa Vijeća Fakulteta
- a/a

Prof. dr Tatjana Novović

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET – NIKŠIĆ

VIJEĆU FILOZOFSKOG FAKULTETA

Odlukom Vijeća Filozofskog fakulteta, br. 01-4759 od 29.12.2023. godine, imenovana je Komisija za ocjenu master rada, pod naslovom *Razvijanje logičkih vještina kroz djetinjstvo* kandidatkinje Klaudije Vučetić

U skladu sa članom 22, stav 1. Pravila studiranja na postdiplomskim studijama, Komisija podnosi sljedeći

IZVJEŠTAJ

Klaudija Vučetić student master studija Studijskog programa za predškolsko vaspitanje i obrazovanje na Filozofskom fakultetu u Nikšiću, uradila je master rad na temu *Razvijanje logičkih vještina kroz djetinjstvo*. Tema ovog rada je odobrena 28.12.2023. godine na sjednici Nastavno-naučnog vijeća Filozofskog fakulteta i imenovana je komisija za njegovu ocjenu, u sastavu: prof. dr Veselin Mićanović, Filozofski fakultet – Nikšić, prof. dr Biljana Maslovarić, Filozofski fakultet – Nikšić, prof. dr Tatjana Novović, Filozofski fakultet – Nikšić.

Master rad kandidatkinje Klaudije Vučetić *Razvijanje logičkih vještina kroz djetinjstvo* napisan je na 64 strane.

Rad je strukturisan u dvije međusobno povezane i ključne cjeline: teorijski i istraživački segment, koji su temeljno razrađeni kroz jasno definisane tematske jedinice. Svaka od cjelina metodološki obrađuje ključne aspekte istraživanog problema, omogućavajući sveobuhvatnu i detaljnu analizu. Ovakva organizacija doprinosi dubljoj sintezi i integraciji relevantnih faktora značajnih za predmet istraživanja.

Istraživački dio rada temelji se na osmišljenom i precizno definisanom metodološkom okviru, koji omogućava sistematsko i temeljno ispitivanje postavljenih istraživačkih pitanja. Rezultati istraživanja su predstavljeni kroz deskriptivnu analizu podataka, uz vizualne prikaze u formi tabela, čime se olakšava interpretacija i sagledavanje ključnih nalaza. Zaključni dio rada sintetizuje rezultate istraživanja, pružajući produbljen uvid u njihove implikacije za vaspitno-obrazovnu praksu.

U uvodnom dijelu rada, kandidatkinja Klaudija Vučetić se fokusira na značaj razvoja logičkih vještina u ranom djetinjstvu kao ključne komponente kognitivnog razvoja. Ona ističe da ovaj period predstavlja temelj za kasniji intelektualni rast, jer su djeca, uz adekvatnu stimulaciju, sposobna da razvijaju osnovne logičke procese već od najranijeg uzrasta. Kroz interakciju sa okruženjem i strukturisane aktivnosti, djeca razvijaju razumijevanje uzročno-posljedičnih veza, sposobnost donošenja zaključaka i rješavanja problema.

Kandidatkinja naglašava važnost igre kao osnovnog sredstva za podsticanje logičkog razmišljanja, ukazujući da kroz igru djeca manipulišu informacijama, testiraju hipoteze i grade mentalne modele. Klaudija Vučetić poseban akcenat stavlja na ulogu vaspitača u predškolskim ustanovama, koji kroz strukturisane aktivnosti i metakognitivne strategije doprinose razvoju viših nivoa mišljenja kod djece.

U radu se takode analizira uticaj socio-ekonomskih i kulturnih faktora na razvoj logičkih vještina, pri čemu se ističe da stimulativno okruženje obogaćeno resursima značajno doprinosi kognitivnom razvoju. Kandidatkinja se oslanja na teorijske okvire Pijažea i savremene istraživače, naglašavajući važnost socijalnih interakcija i kulturnih aspekata u oblikovanju apstraktnog i deduktivnog mišljenja kod djece.

U prvoj tematskoj cjelini kandidatkinja Vučetić govori o značaju razvijanja logičkih vještina u ranom djetinjstvu, ističući njihov ključni uticaj na cjelokupan kognitivni razvoj djece. Naglašava kako logičko mišljenje omogućava prepoznavanje uzročno-posljedičnih veza, povezivanje ideja i rješavanje problema, što doprinosi razvoju analitičkog i kritičkog razmišljanja. Osnovni koncepti logičkog mišljenja usvajaju se kroz svakodnevne aktivnosti i igre, koje igraju značajnu ulogu u ovom procesu.

U drugoj tematskoj cjelini, kandidatkinja Vučetić naglašava važnost razvoja logičkih vještina kod djece u ranom djetinjstvu kao temelja kognitivnog razvoja. Ona ističe da se ove vještine stiču kroz interakciju s okolinom, razne igre i aktivnosti koje djeci omogućavaju razumijevanje uzročno-posljedičnih veza i donošenje zaključaka. Kroz igru, kao ključni alat, djeca razvijaju maštu, analitičke sposobnosti, te apstraktno i deduktivno mišljenje. Takođe, kandidatkinja ukazuje na značaj uloge vaspitača, koji kroz strukturirane aktivnosti poput slaganja i sortiranja podstiču razvoj analize i sinteze. Ističe se i važnost metakognitivnih strategija za razvoj viših nivoa mišljenja. Kandidatkinja ukazuje da socio-ekonomski i kulturni faktori igraju važnu ulogu u ovom procesu. Istraživanja pokazuju da djeca iz stimulativnih sredina imaju bolje šanse za razvoj logičkih vještina. Pored toga, značaj socijalne interakcije kroz igru sa vršnjacima posebno je naglašen. Ove aktivnosti pripremaju djecu za složenije zadatke u kasnijem životu, osiguravajući bolje akademske i životne rezultate.

Kandidatkinja Klaudija Vučetić u svojoj tematskoj cjelini "Uloga vaspitača u razvijanju logičkih vještina kod djece" naglašava važnost logičkog mišljenja kao ključne komponente kognitivnog razvoja kod djece predškolskog uzrasta. Kandidatkinja ističe da vaspitači imaju ključnu ulogu u planiranju i realizaciji aktivnosti koje pomažu djeci u razvoju sposobnosti poput prepoznavanja obrazaca, donošenja zaključaka i rješavanja problema. Klaudija ukazuje na značaj prilagođavanja aktivnosti individualnim sposobnostima djece, kako bi zadaci bili stimulativni, ali ne preteški. Aktivnosti poput slaganja puzzli, razvrstavanja objekata i društvenih igara igraju važnu ulogu u razvoju kategorizacije i apstraktnog mišljenja.

U drugom poglavlju svog rada, kandidatkinja definiše istraživački problem, postavljajući ga kao temeljnu osovinu analitičkog promišljanja, uz posebno isticanje njegove relevantnosti u kontekstu savremenog predškolskog obrazovanja. Problematika je temeljno artikulirana kroz identifikaciju ključnih dimenzija koje zahtijevaju dublje istraživanje, čime se reflektuje kompleksnost i značaj ovog pitanja u okvirima aktuelnih pedagoških praksi. Jasnom formulacijom predmeta istraživanja, kandidatkinja precizno mapira suštinske aspekte fenomena koji će biti predmet sveobuhvatne empirijske analize. Na ovaj način, njen rad ne samo da doprinosi obogaćivanju teorijskog diskursa već pruža i konkretne uvide koji mogu unaprijediti praktične pristupe unutar pedagoške profesije.

Cilj istraživanja jasno je i precizno artikulisan, pri čemu se fokus stavlja na temeljno ispitivanje stavova vaspitača o implementaciji vaspitno-obrazovnih aktivnosti usmjerenih na razvoj logičkih vještina u ranom djetinjstvu. Ovakva formulacija cilja jasno naglašava primarnu svrhu rada i njegovo usmjerenje ka razumijevanju ključnih aspekata pedagoške prakse u ovom domenu.

Kroz pažljivo oblikovanje istraživačkih hipoteza, kandidatkinja postavlja teorijske pretpostavke koje će biti predmet empirijskog testiranja, čime se osigurava robustan metodološki okvir za realizaciju istraživanja.

Istraživanje je realizovano na uzorku od 110 vaspitača zaposlenih u predškolskim ustanovama u Nikšiću i Podgorici. Za potrebe prikupljanja podataka korišćen je anketni upitnik namijenjen vaspitačima, čime je omogućeno strukturisano i sistematično istraživanje njihovih stavova i iskustava.

Kandidatkinja je analizom rezultata anketnog upitnika utvrdila da većina vaspitača (72.7%) smatra kako njihove vaspitno-obrazovne aktivnosti značajno doprinose razvoju logičkog razmišljanja kod djece, dok 77.3% potvrđuje pozitivan uticaj logičkih igara na ovaj aspekt razvoja. Uočeno je da 68.2% vaspitača smatra kako aktivnosti kojima se bave podstiču rezonovanje i zaključivanje kod djece, a sličan procenat (63.6%) navodi da koristi razvojno

podsticajne materijale poput didaktičkih igara. Većina ispitanika (77.3%) vjeruje da logičke igre, kao što su puzzle i igre uparivanja, značajno poboljšavaju sposobnost rješavanja problema kod djece.

Istraživanje je pokazalo da 63.6% vaspitača vidi ulogu logičkih igara i u razvoju socijalnih vještina, dok 81.8% ističe povezanost razvoja logičkih vještina u ranom uzrastu s kasnijim akademskim uspjehom djece. Takođe, 72.7% vaspitača koristi specifične metodološke pristupe za razvijanje logičkog razmišljanja, dok većina (86.4%) smatra da je ključno uključiti roditelje u ovaj proces.

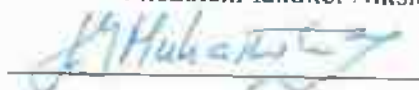
Rezultati su pokazali da više od polovine ispitanika (54.5%) koristi specifične metode za praćenje napretka djece u razvoju logičkog razmišljanja, a gotovo svi (90.9%) ističu potrebu za obukom u ovoj oblasti. Osim toga, 77.3% vaspitača vjeruje da logičke igre doprinose emocionalnom razvoju djece, dok 63.6% smatra da su sredstva koja trenutno koriste u radu adekvatna za razvijanje logičkih vještina. Ovi nalazi ukazuju na visok stepen svjesnosti među vaspitačima o značaju razvoja logičkog mišljenja i na potencijalne potrebe za dodatnim resursima i edukacijom.

Kandidatkinja Klaudija Vučetić je u svom master radu uspješno obradila temu *Razvijanje logičkih vještina kroz djetinjstvo*. Komisija konstatuje da master rad kandidatkinje Klaudije Vučetić na temu *Razvijanje logičkih vještina kroz djetinjstvo*, ispunjava normative koji važe za master teze, te stoga predlaže Nastavno-naučnom vijeću Filozofskog fakulteta Univerziteta Crne Gore da odobri usmenu odbranu ovog rada.

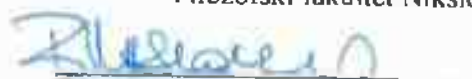
Nikšić, 20. 12. 2024. god.

Komisija u sastavu:

Prof. dr Veselin Mićanović, mentor
Filozofski fakultet Nikšić



Prof. dr Biljana Maslovarić, član
Filozofski fakultet Nikšić



Prof. dr Dijana Vučković, član
Filozofski fakultet Nikšić



UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET
NIKŠIĆ

29.12.2024.

IME	PREZIME	POSREDOVAO	POSREDOVANJE
01	4330		

PREDLOG ODLUKE – Tačka 2/23

UNIVERZITET CRNE GORE

Filozofski fakultet

Broj:

Nikšić,

Na osnovu člana 22 stav 2 Pravila studiranja na master studijama Vijeće Filozofskog fakulteta je na sjednici 27. 12. 2024. godine donijelo

ODLUKU

I

Usvaja se Izvještaj Komisije za ocjenu master rada **Razvijanje logičkih vještina kroz djetinjstvo** Klaudije Vučetić studentkinje akademskih master studija Studijskog programa za predškolsko vaspitanje na Filozofskom fakultetu.

II

Komisija iz stava I ove Odluke će u skladu sa Pravilima studiranja na master studijama organizovati odbranu predmetnog master rada.

DEKANKA

Dostaviti:

- Članovima komisije
- Uz Zapisnik sa Vijeća Fakulteta
- a/a

Prof. dr Tatjana Novović

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET – NIKŠIĆ

VIJEĆU FILOZOFSKOG FAKULTETA

Komisija za ocjenu master rada Andrijane Tajić

I Z V J E Š T A J

Studentkinja interdisciplinarnog master Studijskog programa za inkluzivno obrazovanje na Filozofskom fakultetu u Nikšiću, Andrijana Tajić, uradila je završni rad na temu **Pedagoške strategije vaspitača u radu sa djecom sa smetnjama iz spektra autizma**. Tema ovog rada je odobrena na sjednici Vijeća Filozofskog fakulteta (22.12.2021.) i odabrana komisija za njegovu ocjenu, u sastavu: Prof. dr Tatjana Novović, prof. dr Nada Šakotić i prof. dr Dijana Vučković.

Kandidatkinja Tajić je uspješno položila ispite predviđene nastavnim planom i programom interdisciplinarnog Studijskog programa za inkluzivno obrazovanje. Nakon temeljnog pregleda rada, Komisija Vijeću podnosi slijedeći izvještaj.

U uvodnom dijelu rada, kandidatkinja opsežno i argumentovano razmatra temeljne pretpostavke inkluzivnog modela, ukazujući na distinkciju između medicinskog i socijalnog koncepta, kao referentnim okvirima za afirmaciju najboljih interesa djece sa posebnim obrazovnim potrebama. Pozivajući se na relevantne naučne postulate fenomenološkog pristupa K.Rodžersa, socio-kulturnog koncepta L. Vigotskog o dječjim razvojnim kapacitetima, ali i značaju sociokulturnih determinanti u inkluzivnom procesu, kandidatkinja Tajić obrazlaže značaj blagovremenog, stručnog i individualizovanog pristupa djeci i učenicima sa posebnim potrebama u redovnom obrazovnom sistemu. Budući da je tema rada problematika djece sa smetnjama iz spektra autizma, kandidatkinja Tajić detaljno i ubjedljivo obrazlaže teorijsko-naučne i empirijske nalaze i zaključke naučnika i stručnjaka o razlozima, manifestacijama i mogućim pretpostavkama funkcionalnije inkluzije djece/učenika sa pomenutim teškoćama u ponašanju. U posebnoj tematskoj cjelini posvećenoj konkretnijem sagledavanju problematike autizma, kandidatkinja Tajić ukazuje na neurobiološku osnovu ove smetnje pozivajući se na naučne priloge u savremenim studijama, u kojima se na temelju podataka dobijenih skeniranjem mozga identifikuju određeni neurohemijski

mehanizmi koji ukazuju na uzroke autizma (Journal of Autism and Developmental Disorders, 2002). Noviji istraživački podaci, ističe kandidatkinja, ukazuju na visoku procentualnu zastupljenost djece s ovako kompleksnim smetnjama u opštoj populaciji (na 69-oro djece, jedno dijete s autizmom), dok muškarci imaju četiri puta veću šansu da budu „pogođeni“ nego ženski dio populacije (CDC, 2014). Opisujući manifestne dimenzije djece/osoba sa smetnjama iz spektra autizma, kandidatkinja Tajić ukazuje na različite tipove smetnji iz domena autističnih ponašanja, poput Savant sindroma. Za sve smetnje iz ovog spektra, Tajić mapira njihove nedostajuće komunikacijske sposobnosti i poteškoće u socijalnoj interakciji, te prisustvo stereotipnih ponašanja, interesovanja i aktivnosti. Kao prvi korak u ranoj intervenciji, pozivajući se na relevantne izvore, Tajićeva podcrtava prepoznavanje simptoma, kao prvi nivo podrške usmjerene na dijete, već i za cijelu porodicu. Preduslov za ostvarivanje lične i socijalne samostalnosti osobe jeste adaptivno ponašanje koje čini skup praktičnih, konceptualnih i socijalnih vještina, pa u tom smislu kandidatkinja razmatra odgovarajuće metodičke pristupe, koji su efikasniji u radu sa autističnom djecom. Navodi i objašnjava komunikacione sisteme za razmjenu slika (PECS), primijenjenu analizu ponašanja (ABA), TEACCH (uslužni program za djecu sa autizmom i drugim smetnjama u razvoju), SPEPP (strukturiranje, pozitivni pristupi i očekivanja, empatija, adaptacija i povezanost), PECS, ili komunikacioni sistem za razmjenu slika za komunikaciju. Konačno, Tajić apostrofira značaj nastavnikove kompetentnosti i pozitivne implicitne pedagogije, budući da se kvalitet podrške iz perspektive djeteta očituje kroz doživljaj sigurnosti, kontinuiteta, brige, podrške i podsticaja od strane odraslih. Iz perspektive odraslih, kvalitetan odnos podrazumijeva osjetljivost prema individualnim potrebama djeteta, sposobnost sagledavanja situacije iz djetetove tačke gledišta (usklađenost), kao i refleksivno-kritički pristup praksi i uvažavanje djeteta, uz pružanje adekvatne podrške (Pavlović Breneselović, 2012).

U polazištu metodološkog koncepta, A.Tajić definiše vodeći istraživački cilj: utvrditi koje su dominantne strategije (bihejvioralni pristup, vizuelno prikazivanje) koje vaspitači koriste u radu sa djecom sa smetnjama iz spektra autizma u okviru predškolskih ustanova, tj. na koji način djeca sa smetnjama iz spektra autizma dobijaju potporu u svim razvojnim aspektima u prvom ciklusu osnovne škole.

Glavnu hipotezu, usklađenu sa istaknutim ciljem, Tajić operacionalizuje kroz pet podhipoteza. U metodološkom kvalitativno-kvantitativnom istraživačkom okviru, kandidatkinja definiše metode i tehnike, a potom i istraživačke instrumente, pomoću kojih testira projektovane hipoteze. U

istraživanju se učestvovali vaspitači i roditelji iz tri predškolske ustanove naše sjeverne regije. Primijenjene su metoda teorijske analize i deskriptivna metoda. Primjenjujući tehnike skaliranja i intervjuisanja, kandidatkinja je ispitivala vaspitače i roditelje o efikasnosti primjene metodskih strategija u radu sa djecom sa smetnjama iz autističnog spectra, o nivou kompetentnosti nastavnika i rezultatima rada u praksi. Na osnovu prikupljene empirijske evidencije, Tajić konstatuje da je ključna istraživačka hipoteza prihvaćana, detaljno obrazlaže i argumentuje sve podhipoteze, a u zaključku jasno markira i preporuke za unapređenje socijalnog statusa učenika sa smetnjama iz autističnog spektra u crnogorskom školskom sistemu. Ističe da se vaspitači oslanjaju na bihejvioralni pristup, smatrajući da nagrade i ohrabrenja efikasno motivišu djecu da ponavljaju željena ponašanja. Takođe, značajan broj vaspitača više koristi vizuelna pomagala slike i vizuelne prikaze u radu sa djecom. Takođe, kandidatkinja argumentuje potvrđenu hipotezu istraživačkim nalazima koji pokazuju da stručni saradnici i učitelji redovno oblikuju IROP za djecu sa smetnjama iz spektra autizma, da kontinuirano prate rad i postignuća djece u skladu sa njihovim mogućnostima, te da su roditelji djece sa smetnjama iz spektra autizma zadovoljni zalaganjem i pružanjem podrške stručnih saradnika, nastavnika i škole koju njihova djeca pohađaju. Ipak stručni saradnici ističu da im je potrebno efikasnije inicijalno obrazovanje iz ove oblasti, kao i cjelishodniji profesionalni razvoj usmjeren na rad sa djecom sa smetnjama iz spektra autizma, u vidu funkcionalnijih obuka.

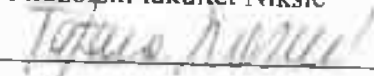
Na osnovu navedenog, Komisija sa zadovoljstvom konstatuje da master rad kandidatkinje Andrijane Tajić, na temu: **Pedagoške strategije vaspitača u radu sa djecom sa smetnjama iz spektra autizma**, ispunjava normative koji važe za master radove, te stoga predlaže Vijeću Filozofskog fakulteta Univerziteta Crne Gore da odobri usmenu odbranu ovog rada.

Nikšić, decembar, 2024.god.

Komisija, u sastavu:

prof. dr Tatjana Novović

Filozofski fakultet Nikšić



Prof. dr Nada Šakotić

Filozofski fakultet Nikšić

Nada Šakotić

Prof. dr Dijana Vučković

Filozofski fakultet Nikšić

D. Vučković

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET
NIKŠIĆ

25.12.2024.			
OPREDELJENJE	POSREDOVANJE	POSREDOVANJE	POSREDOVANJE
01	4935		

PREDLOG ODLUKE – Tačka 2/24

UNIVERZITET CRNE GORE

Filozofski fakultet

Broj:

Nikšić,

Na osnovu člana 22 stav 2 Pravila studiranja na master studijama Vijeće Filozofskog fakulteta je na sjednici 27. 12. 2024. godine donijelo

ODLUKU

I

Usvaja se Izvještaj Komisije za ocjenu master rada **Razvijanje logičkih vještina kroz djetinjstvo** Andrijane Tajić studentkinje akademskih master studija Studijskog programa za inklizivno obrazovanje na Filozofskom fakultetu.

II

Komisija iz stava I ove Odluke će u skladu sa Pravilima studiranja na master studijama organizovati odbranu predmetnog master rada.

DEKANKA

Dostaviti:

- Članovima komisije
- Uz Zapisnik sa Vijeća Fakulteta
- a/a

Prof. dr Tatjana Novović

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET – NIKŠIĆ

VIJEĆU FILOZOFSKOG FAKULTETA

Komisija za ocjenu master rada Kristine Božović

I Z V J E Š T A J

Kristina Božović, studentkinja interdisciplinarnih Studija za inkluzivno obrazovanje na Filozofskom fakultetu u Nikšiću, uradila je master rad na temu **Socijalizacija djece s teškoćama u razvoju u predškolskim ustanovama**.

Tema ovog rada je odobrena na sjednici Vijeća Filozofskog fakulteta, od 6.12.2023.god. i odabrana komisija za njegovu ocjenu, u sastavu: Prof. dr Tatjana Novović, mentorka, prof. dr Biljana Maslovarić, prof. dr Nada Šakotić.

Kandidatkinja je uspješno položila ispite predviđene nastavnim planom i programom Studijskog programa za inkluzivno obrazovanje. Nakon temeljnog pregleda rada, Komisija Vijeću podnosi slijedeći izvještaj.

U uvodnom dijelu rada, kandidatkinja Božović razmatra i analizira detaljno teorijsko-naučne principe, koji predstavljaju ključne postulate za afirmaciju inkluzivnog koncepta, poput: poštovanja ljudskih prava i socijalni model pristupa osobama s teškoćama kao temelj inkluzivnog obrazovanja; promjenu vaspitno-obrazovnog sistema, a ne djeteta, dinamičnost procesa koji se neprekidno razvija i prilagođava okolini. Ona ističe da o cjelovitoj inkluzivnoj praksi možemo govoriti ukoliko u atmosferi povjerenja i kontinuirane, obavezujuće razmjene značajnih informacija između svih sudionika, kreiramo funkcionalno organizovanu potporu djeci/učenicima. Da bi se djeca sa posebnim obrazovnim potrebama na adekvatniji način uključila u redovni vaspitno-obrazovni proces, neophodno je upotrebljavati određene didaktičko-metodičke postupke koji su usklađeni sa učenikovim očuvanim potencijalima, ističe kandidatkinja Božović.

Ukoliko se pojave određeni problemi u ponašanju i učenju kod djece, blagovremenim i cjelishodno planiranim strategijama za unapređivanje postignuća moguće je efikasno prevazići aktuelne poteškoće, ukoliko su nastavnici i roditelji posvećeni i usaglašeni.

U teorijskoj elaboraciji ključnih pojmova iz korpusa datog predmeta proučavanja, kandidatkinja Kristina Božović podcrtava značaj blagovremenog identifikovanja, praćenja i razuslovljavanja problematičnih ponašanja kod djece. Pozivajući se na relevantne izvore u pedagoško-psihološkoj literaturi, Božović ističe značaj poznavanja specifičnosti posebnih razvojnih teškoća, kao i nivoa kompetentnosti i profesionalne spremnosti vaspitača u radu sa djecom i roditeljima. Posebno i temeljno obrazlaže ključne karakteristike u ponašanju djece sa pojedinim smetnjama, prema jednoj od novijih klasifikacija (Opić i saradnici, 2015): djeca s oštećenjem vida, djeca s oštećenjem sluha, djeca s poremećajima govora, jezika i glasa, djeca s intelektualnim smetnjama, djeca sa poremećajem iz spektra autizma, djeca s motoričkim poremećajima i hroničnim bolestima, djeca s poremećajem pažnje uz hiperaktivnost, djeca sa specifičnim teškoćama u učenju.

U okviru socijlizacije djece na predškolskom uzrastu od vaspitača se najprije očekuje da prepoznaju i razumiju potrebe svakog djeteta, da pružaju kontinuiranu podršku i pomognu djeci da razvijaju socijalne kompetencije. Takođe, kandidatkinja posebno podcrtava ulogu i značaj preventivnih aktivnosti koje se planiraju i sprovode u aktuelnoj predškolskoj praksi. Pomak sa tradicionalnog modela, ka individualizovanom učenju kao odgovor na heterogene uslove i mogućnosti učesnika, nudi polaznu tačku za obrazovnu jednakost u predškolskom kontekstu (Bondie, Dahnke & Zusho 2019). Vaspitači, kao važni akteri u procesu vaspitanja i obrazovanja, suočavaju se sa izazovima koji zahtijevaju visok nivo kreativnosti, inovativnosti i posvećenosti kako bi adekvatno odgovorili na potrebe svakog djeteta, uključujući i one sa posebnim obrazovnim potrebama, konstatuje Božović. Didaktički pristup vaspitača u implementaciji IROP-a zavisi od individualnih zahjeva i potreba pojedine djece (Strobel et al. 2007; Tomlinson 2014), ističe K.Božović. Pritom, zajedništvo vaspitača, roditelja i asistenta koji sarađuju i timski planiraju rad, treba da doprinese funkcionalnom i primjerenom razuslovljavanju poteškoća u dječjem ponašanju i učenju. Redefinisanje postojećih problema kao zajedničkih i postavljanje jasnih ciljeva i zaduženja svakom od aktera u procesu

partnerstva, omogućava da roditelj osjeti razumijevanje, podršku i povjerenje (Hansen, Kaufmann, Walsh, 2001).

U polazištu metodološkog okvira istraživanja, kandidatkinja Kristina Božović definiše vodeći cilj, fokusiran na sagledavanje kvaliteta socijalizacije djece s teškoćama u razvoju, u aktuelnom institucionalnom ambijentu predškolskih ustanova.

Glavna hipoteza je u potpunosti usklađena sa istaknutim istraživačkim ciljem i operacionalizovana kroz odgovarajućih šest podhipoteza. Istraživačke pretpostavke su testirane putem odgovarajućih metodološki pouzdanih metoda i tehnika i shodno tome, pažljivo kreiranih instrumenata. Istraživanje je realizovano na uzorku od 120 vaspitača i 30 stručnih saradnika iz 12 predškolskih ustanova. Od istraživačkih instrumenata, kandidatkinja Božović je primijenila polustrukturirani intervju i skalu stavova.

Rezultati istraživanja pokazuju da vaspitači planiraju aktivnosti koje doprinose funkcionalnoj integraciji i socijalizaciji djece s teškoćama u razvoju, omogućavajući im punu participaciju u vršnjačkoj zajednici. Kooperativne aktivnosti vaspitači biraju kao dominantnu strategiju za podsticanje socijalizacije djece s teškoćama u razvoju u predškolskim ustanovama.

Shodno potvrđenim sporednim hipotezama, Božović zaključuje da vaspitači pokazuju otvorenost i afirmativan odnos prema inkluzivnom konceptu, uključujući roditelje u cjeloviti pedagoški proces, te da se kontinuirano stručno usavršavaju, kako bi efikasnije odgovorili individualnim potrebama i osobenostima sve djece.

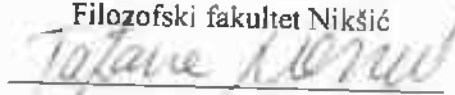
Na osnovu navedenog, Komisija sa zadovoljstvom konstatuje da master rad kandidatkinje Kristine Božović, na temu: **Socijalizacija djece s teškoćama u razvoju u predškolskim ustanovama**, ispunjava normative koji važe za master radove, te stoga predlaže Vijeću Filozofskog fakulteta Univerziteta Crne Gore da odobri usmenu odbranu ovog rada.

Nikšić, decembar 2024.god.

Komisija, u sastavu:

prof. dr Tatjana Novović

Filozofski fakultet Nikšić



Prof. dr Biljana Maslovarić

Filozofski fakultet Nikšić

Biljana Maslovarić

Prof. dr Nada Šakotić

Filozofski fakultet Nikšić

Nada Šakotić

UNIVERZITET
FILIZOP

25.12.2019.

01 4936

1001

PREDLOG ODLUKE – Tačka 2/25

UNIVERZITET CRNE GORE

Filozofski fakultet

Broj:

Nikšić,

Na osnovu člana 22 stav 2 Pravila studiranja na master studijama Vijeće Filozofskog fakulteta je na sjednici 27. 12. 2024. godine donijelo

ODLUKU

I

Usvaja se Izvještaj Komisije za ocjenu master rada **Socijalizacija djece s teškoćama u razvoju u predškolskim ustanovama** Kristine Božović studentkinje akademskih master studija Studijskog programa za inkluzivno obrazovanje na Filozofskom fakultetu.

II

Komisija iz stava I ove Odluke će u skladu sa Pravilima studiranja na master studijama organizovati odbranu predmetnog master rada.

DEKANKA

Dostaviti:

- Članovima komisije
- Uz Zapisnik sa Vijeća Fakulteta
- a/a

Prof. dr Tatjana Novović

Izvještaj

Vildana Lolloviq, studentkinja Studijskog programa za pripremu nastavnika na albanskom jeziku, Filozofski fakultet u Nikšiću, pripremila je magistarski rad na temu "Nastavne aktivnosti u pomoć čitanju i pisanju".

Tema ovog rada odobrena je 26.11. 2024 godine, sa brojem 01.6-1-6-488/5 na sjednici Savjeta Filozofskog fakulteta, i formiran je komisija za njeno ocjenjivanje, koju čine: prof. dr. Artan Haxhi, Univerzitet u Skadar "Luigj Gurakuqi", Fakultet društvenih nauka u Skadar, prof. dr. Fatmir Vadohej, Univerzitet u Skadar "Luigj Gurakuqi", Fakultet obrazovnih nauka u Skadar i prof. dr. Mimoza Priku, Univerzitet u Skadar "Luigj Gurakuqi", Fakultet društvenih nauka u Skadar. Nakon detaljne evaluacije sadržaja rada, Komisija iznosi sledeći izvještaj.

Vildana Lolloviq predstavila je temu magistarskog rada "Nastavne aktivnosti u pomoć čitanju i pisanju", rad koji je napisan u formatu Times New Roman 12, sa razmakom 1.5 i ima 70 stranica.

Tema magistarskog rada "Nastavne aktivnosti u pomoć čitanju i pisanju" studentkinje Vildane Lolloviq izgrađena je na tri poglavlja: "Pregled literature", "Metodologija rada", "Prezentacija rezultata", koja su usklađena i povezana međusobno. Kroz ovu temu kandidatkinja želi istražiti ulogu učitelja u procesu čitanja i pisanja, aktivnosti koje podstiču ovaj proces. Naš cilj je da identifikujemo najučinkovitije aktivnosti tokom čitanja i pisanja.

U prvom poglavlju "Pregled literature", kandidatkinja postavlja nekoliko istraživačkih pitanja, kao što su: Koji je uticaj različitih aktivnosti na učenike tokom čitanja i pisanja? Da li ove aktivnosti pomažu učenicima? Koje nastavne aktivnosti možemo razviti kako bi bile efikasnije za učenike tokom čitanja i pisanja? itd. Na osnovu tih pitanja postavlja hipoteze. Kandidatkinja razmatra važna pitanja, kao što su značaj čitanja, kompleksnost procesa čitanja, rane sposobnosti čitanja kao temelj za razvoj novih veština. Zatim se fokusira na metodologiju nastave čitanja i nekoliko njenih komponenti, kao što su stimulativna okruženja, individualizovano učenje, rima kao razvojni element ilustrovan primerima i pratećim aktivnostima, kao što su pronalaženje rima, kreiranje pesama od strane učenika itd. Pitanje je posvećeno i jezičkim igrama koje pomažu u razvoju čitanja. Referišući se na literaturu, razmatra igre poput igara sa rečima, zagonetki, ponavljanja reči, anagrama itd. Druge metode koje su razmatrane odnose se na fonološke procese uključene u čitanje, alfabetičko čitanje, obogaćivanje rečnika učenika kroz čitanje. U ovom aspektu značajnu vrednost ima ilustrovanje tema i vežbi kroz tekstove.

Jedan od značajnih elemenata za jezički razvoj dece, koji je razmatrala kandidatkinja, jeste i proces pisanja. Kandidatkinja je posvetila značajnu pažnju razvoju kritičkog mišljenja tokom čitanja. Zatim je analizirala različite vrste vežbi koje razvijaju sposobnosti pisanja, sa naglaskom na ulogu učitelja i roditelja u ovom procesu.

U poglavlju "Metodologija rada", kandidatkinja je predstavila šest istraživačkih pitanja i dve postavljene hipoteze. Kao instrument za prikupljanje podataka koristila je upitnik. Podaci su prikupljeni u školama "Marshall Tito", "Marko Nukulović", "Bedri Elezaga", "Mahmut Lekić". Glavna istraživačka grupa se sastoji od 120 učenika, 66 ženskog i 54 muškog pola, koji pohađaju

treći i četvrti razred. Kandidatkinja je koristila kvantitativni instrument za proučavanje uticaja čitanja i pisanja, vrste aktivnosti vezane za ove procese, kako bi došla do određenih rezultata. Za obradu podataka koristi se SPSS program (Statistički paket za društvene nauke). Kroz grafičke prikaze, tabelarne podatke, kandidatkinja je analizirala rezultate prikupljene putem upitnika. Na osnovu prikupljenih podataka, kandidatkinja dolazi do nekoliko zaključaka, koji se odnose na vrste aktivnosti koje pomažu deci u procesima čitanja i pisanja. Smatra da je učitelj ključan u ovom procesu. Zatim daje nekoliko preporuka za učitelje vezanih za čitanje knjiga, organizovanje jezičkih igara itd.

Na kraju rada, V. Lolloviq je predstavila bibliografiju i dodatak, u kojem su uključeni upitnici korišćeni za istraživanje.

Uzimajući u obzir date argumente, koji ukazuju na kvalitet, značaj, adekvatnost i relevantnost magistarskog rada kandidatkinje Vildane Lolloviq, na temu koja je aktuelna i vrlo značajna, Komisija je pozitivno ocijenila rad i predlaže Savjetu Filozofskog fakulteta da usvoji Izvještaj i odobri javnu odbranu magistarskog rada pod nazivom: "Nastavne aktivnosti u pomoć čitanju i pisanju" studentkinje Vildane Lolloviq.

Komisija: Prof. dr. Artan Haxhi - Univerzitet u Skadar "Luigj Gurakuqi", Fakultet društvenih nauka Potpis [potpis] Prof. dr. Fatmir Vadohej - Univerzitet u Skadar "Luigj Gurakuqi", Fakultet obrazovnih nauka Potpis [potpis] Prof. dr. Mimoza Priku - Univerzitet u Skadar "Luigj Gurakuqi", Fakultet društvenih nauka Potpis [potpis]

UNIVERSITET DANI ÇONE
FILOZOFSKI FAKULTET
DOKUMENT
PRILAZI 25.12.2024.
01 4939

PREDLOG ODLUKE – Tačka 2/26

UNIVERZITET CRNE GORE

Filozofski fakultet

Broj:

Nikšić,

Na osnovu člana 22 stav 2 Pravila studiranja na master studijama Vijeće Filozofskog fakulteta je na sjednici 27. 12. 2024. godine donijelo

O D L U K U

I

Usvaja se izvještaj Komisije za ocjenu master rada **Nastavne aktivnosti u pomoć čitanju i pisanju** Vildane Lololloviq studentkinje akademskih integrisanih studija Studijskog programa za obrazovanje učitelja na albanskom jeziku na Filozofskom fakultetu.

II

Komisija iz stava I ove Odluke će u skladu sa Pravilima studiranja na master studijama organizovati odbranu predmetnog master rada.

DEKANKA

Dostaviti:

- ☐ Članovima komisije
- ☐ Uz Zapisnik sa Vijeća Fakulteta
- ☐ a/a

Prof. dr Tatjana Novović

UNIVERZITET CRNE GORE

FILOZOFSKI FAKULTET – NIKŠIĆ

VIJEĆU FILOZOFSKOG FAKULTETA

Komisija za ocjenu master rada Jele Popović

„Govorno-jezičke smetnje kod djece predškolskog uzrasta”

I Z V J E Š T A J

Jela Popović, studentkinja master studija pedagogije na Filozofskom fakultetu uradila je master rad na temu „**Govorno-jezičke smetnje kod djece predškolskog uzrasta**”. Tema ovog rada je prijavljena 12.12.2023. godine, a kasnije i odobrena na sjednicama Vijeća Filozofskog fakulteta i odabrana komisija za njegovu ocjenu, u sastavu: prof. dr Saša Milić (mentor), prof. dr Tatjana Novović i dr Katarina Todorović. Kandidatkinja je položila sve ispite predviđene nastavnim planom i programom master studija pedagogije. Nakon temeljnog pregleda rada, Komisija ima zadovoljstvo da vijeću podnese sljedeći izvještaj.

Istraživanje ove teme je realizovano sa ciljem da se utvrdi koje su to govorno-jezičke smetnje najviše zastupljene kod djece predškolskog uzrasta. Dobijeni rezultati mogu pružiti stvarnu sliku o zastupljenosti djece sa govorno-jezičkim smetnjama, njihovim uticajem na cjelokupan život djece kao i strategije rada vaspitača, a mogu biti i dobra osnova za dalja istraživanja.

Master teza kandidatkinje Jele Popović napisana je na 67 stranica teksta (sa proredom 1.5) standardnog formata A4. Iz perspektive tehnike i metodologije naučnog rada, teza zadovoljava neophodne akademske standarde u pogledu strukturnog i kompozicionog uobličenja osnovnog sadržaja. Rad je adekvatno koncipiran i strukturisan, a napisan je uz poštovanje relevantnih naučno-metodoloških načela. Kandidatov odnos prema raznorodnoj literaturi je uspješan i dinamičan.

Rad je struktuiran kroz sljedeće kompozicione cjeline:

- 1) Izvod rada, (str.1-2) Apstrakt (na engleskom jeziku), 3) Uvod (str. 5-6), 4) Teorijski pristup (str. 7-32), 5) Metodološki dio (str. 33-37), 6) Rezultati istraživanja (str.38-52), 7) Zaključak (str. 57-59), 8) Literatura (str. 60-62)...

U izvodu rada kandidatkinja daje koncizan pregled ukupne materije koja čini njegov sadržaj, i time nas ukratko bliže upoznaje sa koracima koji su preduzimani prilikom izrade same master teze. Definisanjem osnovnih pojmova: govor – dijete – govorno-jezičke smetnje – Podgorica - dat je referentni okvir za kasnije praćenje ukupnog sadržaja rada. U Uvodu rada kandidatkinja se ukratko osvrće na značaj predškolskog perioda za cjelokupni razvoj djeteta a naročito na govorno-jezički razvoj. Takođe, ističe učestalost govorno-jezičkih smetnji kod djece na predškolskom periodu i deficit stručnog kadra, logopeda, na nivou predškolskih ustanova.

Teorijski pristup rada razrađen je kroz šest ključnih cjelina i to:

1. Neurološke osnove govora i jezika;
2. Razvoj govora, jezika i komunikacije;
3. Sredstva za podsticanje govora, jezika i komunikacije;
4. Razvojni poremećaji i vrste poremećaja govora i jezik;
5. Govorno-jezičke smetnje kod djece sa tjelesnim oštećenjima;
6. Govorno-jezičke smetnje kod djece sa neurološkim oštećenjima.

U prvom dijelu teorijske razrade teme upoznajemo se sa karakteristikama centralnog nervnog sistema i njegovim uticajem na razvoj govora. Popović ukazuje na činjenicu da je lijeva hemisfera dominantnija za razvoj govora u odnosu na desnu hemisferu. pri čemu se kod djece sa govorno-jezičkim smetnjama primjećuju nepravilnosti, jer je lijeva hemisfera ostala iste veličine a desna se naglo razvila i postala dominantnija.

Master teza kandidatkinje Jele Popović napisana je na 67 stranica teksta (sa proredom 1.5) standardnog formata A4. Iz perspektive tehnike i metodologije naučnog rada, teza zadovoljava neophodne akademske standarde u pogledu strukturnog i kompozicionog uobličenja osnovnog sadržaja. Rad je adekvatno koncipiran i strukturisan, a napisan je uz poštovanje relevantnih naučno-metodoloških načela, Kandidatov odnos prema raznorodnoj literaturi je uspješan i dinamičan.

Rad je struktuiran kroz sljedeće kompozicione cjeline:

- 1) Izvod rada, (str.1-2) Apstrakt (na engleskom jeziku), 3) Uvod (str. 5-6), 4) Teorijski pristup (str. 7-32), 5) Metodološki dio (str. 33-37), 6) Rezultati istraživanja (str.38-52), 7) Zaključak (str. 57-59), 8) Literatura (str. 60-62)...

U izvodu rada kandidatkinja daje koncizan pregled ukupne materije koja čini njegov sadržaj, i time nas ukratko bliže upoznaje sa koracima koji su preduzimani prilikom izrade same master teze. Definisanjem osnovnih pojmova: govor – dijete – govorno-jezičke smetnje – Podgorica - dat je referentni okvir za kasnije praćenje ukupnog sadržaja rada. U Uvodu rada kandidatkinja se ukratko osvrće na značaj predškolskog perioda za cjelokupni razvoj djeteta a naročito na govorno-jezički razvoj. Takođe, ističe učestalost govorno-jezičkih smetnji kod djece na predškolskom periodu i deficit stručnog kadra, logopeda, na nivou predškolskih ustanova.

Teorijski pristup rada razrađen je kroz šest ključnih cjelina i to:

1. Neurološke osnove govora i jezika;
2. Razvoj govora, jezika i komunikacije;
3. Sredstva za podsticanje govora, jezika i komunikacije;
4. Razvojni poremećaji i vrste poremećaja govora i jezik;
5. Govorno-jezičke smetnje kod djece sa tjelesnim oštećenjima;
6. Govorno-jezičke smetnje kod djece sa neurološkim oštećenjima.

U prvom dijelu teorijske razrade teme upoznajemo se sa karakteristikama centralnog nervnog sistema i njegovim uticajem na razvoj govora. Popović ukazuje na činjenicu da je lijeva hemisfera dominantnija za razvoj govora u odnosu na desnu hemisferu, pri čemu se kod djece sa govorno-jezičkim smetnjama primjećuju nepravilnosti, jer je lijeva hemisfera ostala iste veličine a desna se naglo razvila i postala dominantnija.

U drugom dijelu, Popović govori o samom procesu razvoja govora, jezika i komunikacije pri čemu se posebno osvrće na predškolski uzrast djeteta.

U trećem dijelu teorijske osnove rada, Popović govori o sredstvima za podsticanje govora, jezika i komunikacije. Ističe i govori šta je važno da se koristi u radu sa djecom kako bi se što bolje govorno-jezički razvili, i na koji način treba koristiti sredstva za podsticanje govora, jezika i komunikacije.

U četvrtom dijelu se govori o razvojnim poremećajima i vrsti poremećaja govora i jezika koji se javljaju kod djece predškolskog uzrasta. Popović navodi koje su to najčešće govorno-jezičke smetnje kod djece i kako ih prepoznati. Veoma je važno da se govorno-jezičke smetnje otkriju što ranije kako bi rad sa djetetom počeo što prije, a samim tim i rezultati će biti bolji.

U petom dijelu, Popović govori o govorno-jezičkim smetnjama kod djece sa tjelesnim oštećenjima pri čemu posebni osvrt pravi na djecu kod kojih su govorno-jezičke smetnje povezane sa oštećenjem vida i sluha.

U šestom dijelu teorijske osnove rada, Popović ukazuje na govorno-jezičke smetnje kod djece sa neurološkim oštećenjima. Govorno-jezičke smetnje na predškolskom uzrastu najčešće su povezane sa djecom koja imaju intelektualne smetnje i autizam.

U metodološkom okviru rada, precizno je definisana sva aparatura jednog istraživačkog projekta: problem i predmet, cilj i zadaci, istraživačke hipoteze, te karakter i značaj samog istraživanja. Precizira se populacija i uzorak, upotrijebljene metode, tehnike i instrumenti, kao i način obrade podataka. Na temelju dosadašnjih rezultata srodnih istraživanja kao glavna hipoteza postavlja se činjenica da su najčešće govorno-jezičke smetnje kod djece predškolskog uzrasta dislalija (nepravilan izgovor pojedinih glasova) i mucanje.

U četvrtom dijelu rada – Rezultati istraživanja - detaljno su prikazani rezultati obrade prikupljenih podataka.

Poglavlje Zaključak predstavlja svojevrsnu sintezu teorijskih postavki i istraživačkih nalaza rada. Kandidatkinja se osvrće na saradnju roditelja, vaspitača, pedagoga, psihologa, logopeda i defektologa kako bi pomogli djeci u otklanjanju ili ublažavaju govorno-jezičkih smetnji.

Master rad Jele Popović odlikuje nesumnjivom naučnom novinom i originalnošću, ukazujući na zastupljenost govorno-jezičkih smetnji kod djece predškolskog uzrasta i deficit stručnog kadra. Kandidatkinja zaključuje da su disalija i mucanje veoma prisutne kod djece na predškolskom uzrastu, i ukoliko se na vrijeme ne počne raditi sa djecom mogu ostaviti posledice na njihov cjelokupni život, pri čemu je neophodno obezbijediti veći broj logopeda u vaspitno-obrazovnim institucijama.

Istraživanje preduzeto u okviru master rada i na njemu zasnovana diskusija, ukazuju na duboko promišljanje kandidatkinje na temu „**Govorno-jezičke smetnje kod djece predškolskog uzrasta**“. Na osnovu iznijetog, Komisija sa zadovoljstvom konstatuje da master rad Jele Popović pod naslovom „Govorno-jezičke smetnje kod djece predškolskog uzrasta“ ispunjava naučne normative koji važe za master teze, te stoga predlaže Vijeću Filozofskog fakulteta Univerziteta Crne Gore da odobri usmenu odbranu ovog rada.

Nikšić, 5. decembar 2024. g.

KOMISIJA

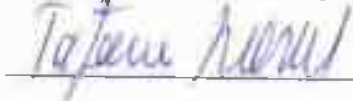
Prof. Dr Saša Milić, mentor

Filozofski fakultet Nikšić



Prof. Dr Tatjana Novović

Filozofski fakultet Nikšić



Dr Katarina Todorović

Filozofski fakultet Nikšić



UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET
NIKŠIĆ

23.12.2024.	
01	4899

PREDLOG ODLUKE – Tačka 2/27

UNIVERZITET CRNE GORE

Filozofski fakultet

Broj:

Nikšić,

Na osnovu člana 22 stav 2 Pravila studiranja na master studijama Vijeće Filozofskog fakulteta je na sjednici 27. 12. 2024. godine donijelo

ODLUKU

I

Usvaja se Izvještaj Komisije za ocjenu master rada **Govorno-jezične smetnje kod djece predškolskog uzrasta** Jele Popović studentkinje akademskih integrisanih studija Studijskog programa za obrazovanje učitelja na albanskom jeziku na Filozofskom fakultetu.

II

Komisija iz stava I ove Odluke će u skladu sa Pravilima studiranja na master studijama organizovati odbranu predmetnog master rada.

DEKANKA

Dostaviti:

- Članovima komisije
- Uz Zapisnik sa Vijeća Fakulteta
- a/a

Prof. dr Tatjana Novović

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET – NIKŠIĆ

VIJEĆU FILOZOFSKOG FAKULTETA

Odlukom Vijeća Filozofskog fakulteta, od 27.12.2023. godine, imenovana je Komisija za ocjenu master rada, pod naslovom *Podsticaj razvoja matematičkih sposobnosti kroz izradu domaćih zadataka u trećem razredu osnovne škole* kandidatkinje Biljane Gušić. U skladu sa članom 22, stav 1, Pravila studiranja na master studijama, Komisija podnosi sljedeći

IZVJEŠTAJ

Biljana Gušić, student master studija Studijskog programa za Obrazovanje učitelja na Filozofskom fakultetu u Nikšiću, uradila je master rad na temu *Podsticaj razvoja matematičkih sposobnosti kroz izradu domaćih zadataka u trećem razredu osnovne škole*.

Tema ovog rada je odobrena 27.12.2023. godine na sjednici Nastavno-naučnog vijeća Filozofskog fakulteta i imenovana komisija za njegovu ocjenu, u sastavu: prof. dr Veselin Mićanović, Filozofski fakultet – Nikšić, prof. dr Tatjana Novović, Filozofski fakultet – Nikšić, prof. dr Marijan Marković, Prirodno matematički fakultet– Podgorica.

Master rad kandidatkinje Biljane Gušić *Podsticaj razvoja matematičkih sposobnosti kroz izradu domaćih zadataka u trećem razredu osnovne škole* napisan je na 68 strana. Rad je strukturiran u dvije temeljne i međusobno povezane cjeline: teorijski i istraživački dio, koji su detaljno elaborirani kroz specifične tematske jedinice. Svaka od cjelina metodološki obrađuje ključne aspekte istraživnog problema, omogućavajući dubinsku i preciznu analizu. Ovakva organizacija doprinosi cjelovitom razumijevanju i integraciji faktora koji su od esencijalne važnosti za predmet istraživanja.

Istraživački segment rada temelji se na jasno definisanom i pažljivo osmišljenom metodološkom pristupu, koji omogućava rigorozno ispitivanje postavljenih istraživačkih pitanja. Prikaz rezultata uključuje deskriptivnu analizu podataka, obogaćenu grafičkim prikazima, što olakšava preglednost i vizuelizaciju informacija. Na temelju detaljne analize svih elemenata istraživanja, kandidatkinja je u zaključnom dijelu rada ponudila dublji uvid u nalaze studije, naglašavajući njihov značaj za vaspitno-obrazovnu praksu. Na kraju rada priloženi su relevantni dodaci, koji dodatno obogaćuju i zaokružuju cjelokupni istraživački rad, pružajući dodatnu dubinu i potporu osnovnim nalazima.

U uvodnom dijelu rada, kandidatkinja Biljana Gušić analizira značaj razvoja samostalnosti učenika u procesu sticanja matematičkog znanja kroz domaće zadatke. Ona naglašava da moderni pristupi obrazovanju traže od učenika da postanu aktivni učesnici u procesu učenja, što podrazumijeva primjenu različitih metoda i aktivnosti koje podstiču samostalan rad. Gušić ističe da samostalni rad, posebno kroz zadavanje domaćih zadataka, treba biti integralni dio nastave, jer doprinosi postizanju dubljeg razumijevanja i trajnog učenja.

Kandidatkinja Gušić takođe raspravlja o različitim stavovima društva prema domaćim zadacima, naglašavajući da iako se često izražava otpor prema njima, njihov značaj u vaspitno-obrazovnom procesu ostaje neupitan. Gušić konstatuje da domaći zadaci predstavljaju ključnu komponentu u ostvarivanju savremenih obrazovnih ciljeva, jer omogućavaju učenicima da aktivno učestvuju u svom obrazovanju i preuzmu odgovornost za svoj napredak.

U prvoj tematskoj cjelini, Biljana Gušić analizira značaj domaćih zadataka u nastavi matematike, naglašavajući njihovu ključnu ulogu u procesu učenja. Domaći zadaci omogućavaju učenicima da kroz samostalan rad učvrste znanje stečeno na časovima, pomažući im da primijene naučeno u novim situacijama.

U drugoj tematskoj cjelini rada, kandidatkinja Biljana Gušić se bavi analizom specifičnih pristupa procjeni razvoja i vaspitanja djece predškolskog uzrasta. Na osnovu teorijskog okvira i relevantnih istraživanja, kandidatkinja razmatra različite aspekte metodologije procjene, koja obuhvata kako kvantitativne, tako i kvalitativne metode. Gušić ističe značaj holističkog pristupa u procjeni, koji ne samo da obuhvata akademske i kognitivne sposobnosti, nego i socijalne, emocionalne i motoričke aspekte razvoja djeteta.

Gušić se posebno fokusira na važnost procjene koja nije samo instrument za mjerenje, nego i alat za podršku u vaspitno-obrazovnom procesu. Ona navodi kako pravilno izvedene procjene mogu doprinositi ne samo boljem razumijevanju dječijih potreba i potencijala, nego i unaprijeđenju strategija i metoda učitelja. Takođe, u drugoj tematskoj cjelini, Gušić obrađuje različite oblike procjene, uključujući standardizovane testove, ali i neformalnu, svakodnevnu procjenu koja se vrši tokom interakcije sa djecom.

U trećoj tematskoj cjelini kandidatkinja Gušić analizira ulogu učitelja u pripremi, davanju uputstava i vrednovanju domaćih zadataka. Posebnu pažnju posvećuje pripremi učenika za samostalno rješavanje zadataka, naglašavajući važnost jasnih i prilagođenih uputstava koja omogućavaju učenicima da razvijaju odgovornost i samopouzdanje. Učitelj treba da jasno objasni ciljeve zadatka, povezuje ih sa realnim životnim situacijama, i pruži odgovarajuće tehnike za efikasno rješavanje problema. Takođe, vrsni učitelj mora pratiti napredak učenika, identifikovati njihove teškoće i pružiti konstruktivne povratne informacije

koje podstiču dalji razvoj. Vrednovanje domaćih zadataka ne smije biti strogo samo prema rezultatima, već treba obuhvatiti i proces rešavanja problema, naglašavajući inicijativu, kreativnost i napor učenika.

U drugom poglavlju svog rada, kandidatkinja precizno definiše istraživački problem, postavljajući ga kao ključnu osovinu analize, uz naglašavanje njegove značajnosti i relevantnosti u kontekstu savremenog obrazovanja, s posebnim fokusom na razvoj matematičkih sposobnosti učenika trećeg razreda osnovne škole. Problematika je detaljno razrađena kroz identifikaciju specifičnih elemenata koji zahtevaju dublje istraživanje, pri čemu se jasno ukazuje na složenost i značaj ovog pitanja unutar postojećih pedagoških praksi. Kroz precizno određivanje predmeta istraživanja, kandidatkinja stavlja akcenat na ključne dimenzije fenomena, kao što su metode izrade i primjene domaćih zadataka, adaptacija zadatka prema različitim sposobnostima učenika, kao i uloga učitelja u procesu razvoja matematičkih sposobnosti. Ovaj pristup omogućava sistematsko empirijsko proučavanje navedenih dimenzija, što doprinosi dubljem teorijskom i praktičnom razumevanju problema, a samim tim i unapređenju pedagoških praksi u vezi sa podsticanjem razvoja matematičkih sposobnosti.

Kroz postavljanje istraživačkih hipoteza, kandidatkinja formuliše hipoteze koje će biti predmet sistematskog empirijskog ispitivanja, čime se uspostavlja čvrsta metodološka osnova za dalja istraživanja. Uzorak ispitanika je pažljivo selektovan, čime se osigurava visoka validnost i relevantnost dobijenih rezultata.

Cilj istraživanja glasi: Utvrditi iskustvene stavove učitelja prema podsticanju razvoja matematičkih sposobnosti kroz izradu domaćih zadataka u trećem razredu osnovne škole.

U skladu sa postavljenim ciljem, definisani su istraživački zadaci.

Istraživanje je sprovedeno na uzorku od 150 učitelja koji realizuju nastavni proces u osnovnim školama na teritoriji Nikšića i Podgorice. Za prikupljanje podataka korišćen je pažljivo osmišljen anketni upitnik namijenjen učiteljima. Upitnik je sadržao pitanja različitih formi — zatvorenog, kombinovanog i otvorenog tipa — čime je omogućeno prikupljanje raznovrsnih i sveobuhvatnih informacija relevantnih za istraživanje.

Kandidatkinja Biljana Gušić sprovedla je istraživanje koristeći anketni upitnik, čime je obezbijedila uvid u percepcije učitelja o ulozi domaćih zadataka u nastavi matematike. Analiza odgovora pokazala je da većina učitelja smatra da domaći zadaci imaju značajnu ulogu u podsticanju učenika na bolje savladavanje matematičkih sadržaja, pri čemu ih čak 54% ocjenjuje kao veoma efikasne, dok 36,67% ističe njihovu djelimičnu efikasnost. Takođe, 51,33% učitelja smatra da domaći zadaci često omogućavaju učenicima da usvoje ključne matematičke koncepte, dok preostali ukazuju na povremene izazove u njihovom dizajnu.

Učitelji prepoznaju domaće zadatke kao važan alat za ponavljanje i jačanje razumijevanja gradiva, što potvrđuje 43,33% ispitanika koji smatraju da se ovi zadaci koriste u velikoj mjeri za ovaj cilj. Istovremeno, značajan broj učitelja (42%) ističe da domaći zadaci uglavnom podstiču učenike na rješavanje problema, omogućavajući im da primjenjuju stečena znanja u svakodnevnim situacijama. Ova funkcija domaćih zadataka posebno se ogleda u njihovom uticaju na rezultate učenika, gdje 52,67% učitelja procjenjuje da domaći zadaci imaju veoma pozitivan, a dodatnih 36% pozitivan efekat na testove i kontrolne zadatke.

Kada je riječ o razvoju analitičkih i kritičkih vještina, većina učitelja smatra da domaći zadaci značajno doprinose ovom procesu. Konkretno, 45,33% učitelja navodi da domaći zadaci često pomažu učenicima u razvoju sposobnosti za rješavanje matematičkih problema, dok 42% ističe da zadaci pružaju učenicima priliku za suočavanje s različitim vrstama matematičkih izazova. Takođe, 78,67% učitelja vjeruje da domaći zadaci podstiču kreativno razmišljanje, omogućavajući učenicima da istražuju različite strategije i pristupe rješavanju problema.

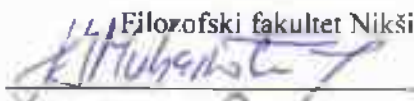
Većina ispitanika (90,67%) smatra da domaći zadaci omogućavaju učenicima primjenu logičkog zaključivanja, dok manji procenat ukazuje na njihovu nedovoljnu izazovnost. Preko 78% nastavnika vjeruje da domaći zadaci zahtijevaju korišćenje različitih logičkih strategija.

Kandidatkinja Biljane Gušić je u svom master radu *Podsticaj razvoja matematičkih sposobnosti kroz izradu domaćih zadataka u trećem razredu osnovne škole* uspješno obradila temu. Komisija konstatuje da master rad kandidatkinje Biljane Gušić, na temu *Podsticaj razvoja matematičkih sposobnosti kroz izradu domaćih zadataka u trećem razredu osnovne škole*, ispunjava normative koji važe za master teze, te stoga predlaže Nastavno-naučnom vijeću Filozofskog fakulteta Univerziteta Crne Gore da odobri usmenu odbranu ovog rada.

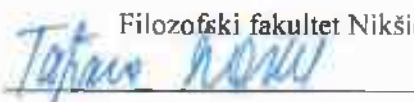
Nikšić, 16.12. 2024. god.

Komisija u sastavu:

Prof. dr Veselin Mićanović, mentor

 Filozofski fakultet Nikšić

Prof. dr Tatjana Novović, član

 Filozofski fakultet Nikšić

Prof. dr Marijan Marković, član

Prirodno matematički fakultet Podgorica, član





PREDLOG ODLUKE – Tačka 2/28

UNIVERZITET CRNE GORE

Filozofski fakultet

Broj:

Nikšić,

Na osnovu člana 22 stav 2 Pravila studiranja na master studijama Vijeće Filozofskog fakulteta je na sjednici 27. 12. 2024. godine donijelo

ODLUKU

I

Usvaja se Izvještaj Komisije za ocjenu master rada **Podsticaj razvoja matematičkih sposobnosti kroz izradu domaćih zadataka u trećem razredu osnovne škole** Biljane Gušić studentkinje akademskih integrisanih studija Studijskog programa za obrazovanje učitelja na Filozofskom fakultetu.

II

Komisija iz stava I ove Odluke će u skladu sa Pravilima studiranja na master studijama organizovati odbranu predmetnog master rada.

DEKANKA

Dostaviti:

- Članovima komisije
- Uz Zapisnik sa Vijeća Fakulteta
- a/a

Prof. dr Tatjana Novović

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET – NIKŠIĆ

VIJEĆU FILOZOFSKOG FAKULTETA

Komisija za ocjenu magistarskog rada Marine Paunović

Izazovi učitelja u radu sa darovitim učenicima

I Z V J E Š T A J

Marina Paunović, student integrisanih studija Studijskog programa za obrazovanje učitelja na Filozofskom fakultetu u Nikšiću, uradila je magistarski rad na temu „*Izazovi učitelja u radu sa darovitim učenicima*”. Tema ovog rada je odobrena na sjednici Nastavno-naučnog vijeća Filozofskog fakulteta (30.01.2024) kada je odabrana i komisija za njegovu ocjenu u sastavu: prof. dr Tatjana Novović, član, doc. dr Milica Jelić, mentor i prof. dr Nada Šakotić, član. Kandidatkinja je sa uspjehom položila ispite predviđene nastavnim planom i programom integrisanih studija Studijskog programa za obrazovanje učitelja. Nakon detaljnog pregleda master rada kandidatkinje, Komisija podnosi Vijeću sljedeći izvještaj.

Master rad kandidatkinje Paunović napisan je na 90 stranica teksta, uključujući Literaturu i Priloge. U radu se kandidatkinja referirala na 61 jedinicu recentne i za tematiku neposredno relevantne literature, kojima se veoma kritički služila u utemeljivanju teorijskih a kasnije i metodoloških postavki ovog rada. Rad je strukturiran u sedam većih cjelina (Uvod, Teorijski

okvir rada, Metodološki okvir istraživanja, Prikaz rezultata istraživanja i diskusija, Zaključak, Literatura i Prilozi).

U prvom dijelu master rada, kandidatkinja je analizom relevantne literature došla do saznanja da fenomen nepostizanja uspjeha među nadarenim učenicima predstavlja jedan od glavnih izazova u obrazovanju nadarene djece. I pored svojih visokih kognitivnih sposobnosti, značajan broj nadarenih učenika ne ostvaruje svoj puni potencijal (Tasca et al., 2024). Ističe i podatak da između 9% i 28% nadarenih učenika tokom osnovne škole doživljava akademski neuspjeh (Akintunde i Fagbemi, 2014). Dalje navodi da sve to sugeriše da nadareni učenici nemaju adekvatno zadovoljene obrazovne potrebe.

Bavi se i analizom uloge učitelja u podsticanju razvoja sposobnosti i potencijala darovitih učenika, te ističe činjenicu da postoje mnogobrojne aktivnosti koje se mogu realizovati sa darovitim učenicima, ali koje nije jednostavno planirati (Davis i Rimm, 2004).

Kandidatkinja dalje teorijski istražuje karakteristike darovitosti, zatim ključne izazove u radu sa darovitim učenicima. U tom dijelu analizira izazove u domenu identifikacije, rada, kreiranja posebnih programa i obogaćivanja školskog kurikulumu dodatnim sadržajima. U domenu uloga učitelja elaborira podsticanje i motivisanje darovitih učenika, primjenu diferencijacije i individualizacije u radu sa darovitim učenicima, kako i u segmentu implementacije integrisanog kurikulumu u radu sa darovitim učenicima.

U istraživačkom dijelu, kandidatkinja Paunović argumentuje izbor svoje metodološke aparature i postavljenih hipoteza. Kao cilj svog istraživanja postavlja pitanje da li se učitelji suočavaju sa izazovima prilikom planiranja i realizacije vaspitno-obrazovnog rada sa darovitim učenicima. Glavnom hipotezom istražuje da li je dobra pretpostavka da se učitelji suočavaju sa izazovima prilikom planiranja i realizacije vaspitno-obrazovnog rada sa darovitim učenicima.

Na osnovu definisane glavne hipoteze kandidatkinja je formulisala sporedne hipoteze na sljedeći način:

□ Pretpostavlja se da se učitelji suočavaju sa izazovima prilikom uočavanja potencijalno darovitih učenika.

□ Pretpostavlja se da se učitelji suočavaju sa izazovima prilikom implementacije

metodičkih oblika rada sa darovitim učenicima.

□ Pretpostavlja se da se učitelji suočavaju sa izazovima prilikom kreiranja individualizovanih planova učenja za darovite učenike.

□ Pretpostavlja se da se učitelji suočavaju sa izazovima u pogledu obogaćivanja školskog kurikulumu dodatnim sadržajima u kontekstu što adekvatnijeg napredovanja darovitih učenika.

□ Pretpostavlja se da učitelji sarađuju sa stručnim saradnicima u svrhu prevazilaženja izazova prilikom planiranja i realizacije vaspitno-obrazovnog rada sa darovitim učenicima. učitelji nijesu motivisani za individualizaciju vaspitno-obrazovnog rada sa darovitim učenicima.

U domenu istraživačkog dijela, kandidatkinja se opredijelila za kombinaciju metodoloških pristupa (kvantitativnog i kvalitativnog). Od naučno-istraživačkih tehnika primijenila je analizu sadržaja, anketiranje i fokus grupno intervjuisanje. Uzorak istraživanja činilo je ukupno 130 ispitanika, profesora razredne nastave (90) i stručnih saradnika (40).

U poglavlju analiza rezultata kandidatkinja detaljno elaborira dobijene nalaze, konstatujući prihvatanje ili odbacivanje njenih hipoteza i diktirajući svoje nalaze u kontekstu nalaza srodnih istraživanja i u kontekstu važećih teorijskih koncepata. U Prikazu rezultata istraživanja i diskusiji o dobijenim rezultatima, ističe da se sve postavljene hipoteze prihvataju što eksplicira sljedeće ključne nalaze njenog istraživanja:

Rezultati pokazuju da učitelji prepoznaju brojne izazove u procesu identifikacije darovitih učenika. Najveći problem, predstavlja nedostatak jasnih kriterijuma koji bi im olakšali prepoznavanje darovitosti, što može dovesti do propuštenih prilika za rad s ovim učenicima. Dalje navodi da standardni obrazovni program ne uzima u obzir specifične talente učenika, što otežava njihovu identifikaciju. Sličnost u ponašanju darovitih učenika i onih sa problemima u pažnji dodatno komplikuje prepoznavanje darovitosti. Dodatno, Paunovićeva apostrofira da 15% učitelja naglašava da je fokus na završavanju nastavnog gradiva otežao mogućnost za individualizovan pristup učenicima, te da prepoznavanje razlike između darovitosti i naprednih radnih navika, prema 12,5% učitelja, takođe predstavlja izazov. Kandidatkinja ističe da učitelji i

saradnici smatraju da bi specifični testovi za procjenu darovitosti i obuka o karakteristikama darovitih učenika mogli značajno pomoći u ovom procesu.

Kandidatkinja dalje ističe da ključni problemi nastaju prilikom implementacije metodičkih oblika rada s darovitim učenicima, najveći broj ukazuje na teškoće u prilagođavanju nastavnih sadržaja specifičnim potrebama darovitih učenika, što dalje ističe potrebu za fleksibilnijim planovima nastave. Takođe ističe i ograničeno vrijeme za individualizovani rad, čeme se značajno otežava pružanje adekvatne podrške (25% učitelja). Kao još jedan od izazova kandidatkinja ističe i nedostatak materijala za diferencijaciju nastave, te složenosti u praćenju napredovanja darovitih učenika, kao i pritisak na postizanje standarda u nastavi koji smanjuje prostor za personalizovane pristupe.

Kada je riječ o procjeni uspješnosti metoda rada sa darovitim učenicima, kandidatkinja ističe da su ispitanici ukazali na nekoliko ključnih strategija: najveći broj učitelja (32,5%) koristi povratne informacije od učenika kao glavni način evaluacije, 30% učitelja se oslanja na ocjene i napredak na testovima kao kvantitativni pokazatelj uspješnosti, dok 25% anketiranih prati angažovanje učenika tokom časova, što pruža uvid u motivaciju i sposobnost razumijevanja gradiva.

U domenu vrste podrške ili resursa koji bi najviše pomogli u radu sa darovitim učenicima, Paunovićeva ističe da su ispitanici naglasili važnost stručnih obuka o metodama rada, kao i radionice za razmjenu iskustava sa kolegama. Dalje navodi da je najzastupljenija strategija korišćenje digitalnih alata i besplatnih online resursa.

Kao interesantne nalaze ističe da je 15% učitelja odgovorilo da smatra da kurikulum treba da bude više usklađen sa specifičnim potrebama darovitih učenika, te da 5% učitelja smatra da obogaćivanje kurikuluma nije dovoljno integrisano u širu obrazovnu sliku škole. Ove podatke kandidatkinja analizira u svjetlu postojanja prepreka u implementaciji ovih sadržaja na institucionalnom nivou.

U odnosu na saradnjau između učitelja i stručnih saradnika, kandidatkinja navodi da rezultati pokazuju da je saradnja uglavnom pozitivna, ali postoje određeni izazovi.

Kandidatkinja ističe da se mogu identifikovati metodološka ograničenja koja mogu uticati na validnost i interpretaciju rezultata istraživanja. Kao jedno od takvih ograničenja navodi

moгуćnost subjektivnosti odgovora ispitanika, jer učitelji i stručni saradnici mogu iznositi svoje stavove koji su pod uticajem ličnih iskustava, stavova i trenutnih okolnosti u vaspitno-obrazovnoj praksi.

Dalje ističe da s obzirom na specifičnost istraživačkog pitanja, istraživanje se oslanja na samoopsekvaciju učitelja i stručnih saradnika, što može dovesti do pretjerane introspekcije i manje tačnih prikaza stvarnih problema. Pojašnjava da je moguće da učitelji, zbog stresa ili nedostatka vremena, ne prepoznaju sve izazove sa kojima se suočavaju, ili ih ne žele iznositi iz različitih razloga, poput straha od kritikovanja ili nedostatka podrške.

Kandidatkinja zaključuje da kategorizacija i označavanje učenika nekada mogu učiniti da se osjećaju nesigurno. Ističe da darovitost nije fiksna – svi učenici imaju sposobnost i potencijal da postignu izuzetne rezultate, a svi učenici imaju posebne talente i snage. Stoga je važno pronaći način da se njeguju ti talenti i snage na način koji omogućava učenicima da razviju svoj potencijal do maksimuma.

Navodi da bi sadržaj kurikuluma pripremljenog za darovite pojedince trebao biti prilagođen njihovim interesovanjima i sposobnostima, koristeći strategije diferencijacije kurikuluma koje omogućavaju obogaćivanje i produbljivanje učenja (Akintunde & Fagbemi). Kao značajno navodi obogaćivanje koje predstavlja praksu diverzifikacije i obogaćivanja programa koji odgovaraju interesima i potrebama darovitih pojedinaca, omogućavajući im da rade sa svojim vršnjacima i u redovnim učionicama.

Na osnovu svega iznesenog Komisija zaključuje da master rad kolegice Marine Paunović *Izazovi učitelja u radu sa darovitim učenicima*, zadovoljava sve parametre koji se odnose na master teze, u tematskom i metodološkom smislu, pa se predlaže Nastavno-naučnom vijeću Filozofskog fakulteta Univerziteta Crne Gore da se odobri usmena odbrana ovog rada.

Nikšić, 25. decembra 2024. god.

Komisija, u sastavu:

Tatjana Novović

Prof. dr Tatjana Novović, član
Filozofski fakultet Nikšić

Milica Jelić

Doc. dr Milica Jelić, član
Filozofski fakultet Nikšić

Nada Šakotić

Prof. dr Nada Šakotić, član
Filozofski fakultet Nikšić

UNIVERZITET U NIKŠIĆU
FILOZOFSKI FAKULTET
NIKŠIĆ

26.12.2024.

01	4966		
----	------	--	--

PREDLOG ODLUKE – Tačka 2/29

UNIVERZITET CRNE GORE

Filozofski fakultet

Broj:

Nikšić,

Na osnovu člana 22 stav 2 Pravila studiranja na master studijama Vijeće Filozofskog fakulteta je na sjednici 27. 12. 2024. godine donijelo

O D L U K U

I

Usvaja se Izvještaj Komisije za ocjenu master rada **Izazovi učitelja u radu sa darovitim učenicima** Marine Paunović studentkinje akademskih integrisanih studija Studijskog programa za obrazovanje učitelja na Filozofskom fakultetu.

II

Komisija iz stava I ove Odluke će u skladu sa **Pravilima** studiranja na master studijama organizovati odbranu predmetnog master rada.

DEKANKA

Dostaviti:

- Članovima komisije
- Uz Zapisnik sa Vijeća Fakulteta
- a/a

Prof. dr Tatjana Novović

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET – NIKŠIĆ

VIJEĆU FILOZOFSKOG FAKULTETA

Odlukom Vijeća Filozofskog fakulteta, br. 01-4704 od 26.12. 2023. godine, imenovana je Komisija za ocjenu master rada, pod nazivom *Upotreba nastavnih sredstava kao faktor boljeg postignuća učenika u nastavi matematike četvrtog razreda*, kandidatkinje Željke Samac.

U skladu sa članom 22, stav 1. Pravila studiranja na postdiplomskim studijama, Komisija podnosi sledeći

IZVJEŠTAJ

Željka Samac, studentkinja master studija Studijskog programa za obrazovanje učitelja na Filozofskom fakultetu u Nikšiću, uradila je master rad na temu *Upotreba nastavnih sredstava kao faktor boljeg postignuća učenika u nastavi matematike četvrtog razreda*.

Tema ovog rada je odobrena 22.12.2023. godine na sjednici Nastavno-naučnog vijeća Filozofskog fakulteta i odabrana je komisija za njegovu ocjenu, u sastavu: prof. dr Veselin Mićanović, Filozofski fakultet – Nikšić, prof. dr Dijana Vučković, Filozofski fakultet – Nikšić, prof. dr Marijan Marković, Prirodno matematički fakultet Podgorica.

Master rad kandidatkinje Željke Samac *Upotreba nastavnih sredstava kao faktor boljeg postignuća učenika u nastavi matematike četvrtog razreda* napisan je na 97 strana. Rad je strukturiran u dvije komplementarne cjeline (teorijski i istraživački dio sa analizom rezultata). Nakon uvodnih razmatranja, teorijski dio rada je prezentovan u tri tematske cjeline i to: Pojam i karakteristike nastave matematike četvrtog razreda, Upotreba nastavnih sredstava u funkciji razvijanja matematičkih pojmova u četvrtom razredu osnovne škole, Uloga učitelja u primjeni nastavnih sredstava u nastavi matematike četvrtog razreda.

U sklopu druge strukturne cjeline, koja se odnosi na istraživački dio rada, detaljno i precizno je predstavljen metodološki okvir istraživanja, a zatim su tekstualno, tabelarno i grafički prikazani rezultati istraživanja.

U uvodnom dijelu rada, kandidatkinja Željka Samac ističe važnost i ulogu nastavnih sredstava u nastavi matematike četvrtog razreda. Nastavna sredstva omogućavaju učenicima da lakše, brže i efikasnije usvajaju nova znanja, čime se dodatno osnažuje njihova motivacija i

interesovanje za predmet. Nastavna sredstva doprinose razvoju samopouzdanja kod djece, podstičući ih na aktivno učenje i istraživanje, stimulišu dječju radoznalost, sposobnost rješavanja problema i samostalno donošenje zaključaka.

Kandidatkinja Željka Samac u daljem radu govori o cilju, zadacima i karakteristikama nastave matematike četvrtog razreda, ukazujući na osnovne pedagoško-psihološke aspekte razvoja učenika, značajne za razvijanje matematičkih pojmova.

Predmetnim programom matematike za četvrti razred obuhvaćeni su matematički pojmovi koji su raspoređeni u nekoliko oblasti: računске operacije sa prirodnim brojevima do 1000 i nula; množenje i dijeljenje sa prirodnim brojevima do 1000 i nula; razlomci; geometrijske figure (tačka, prava, poluprava, duž, ugao, pravougaonik, kvadrat, trougao); krug i kružna linija; mjerenje (dužina, masa, zapremina, vrijeme).

Pedagoško-psihološki aspekti razvijanja matematičkih pojmova uključuju razumijevanje kako djeca percipiraju i obrađuju informacije i prilagođavanje metoda nastave tako da odgovaraju potrebama i sposobnostima učenika. Pedagoški pristup treba da uključuje i elemente individualnog učenja, jer svako dijete ima svoje ritmove i stilove učenja. Samostalni rad pomaže učenicima da se suoče sa sopstvenim izazovima i da samostalno dolaze do rješenja. Učitelji treba da prepoznaju kada su učenici spremni za složenije zadatke i kako da ih vode kroz proces istraživanja i otkrivanja novih rješenja.

U drugoj tematskoj cjelini kandidatkinja Željka Samac govori o značaju nastavnih sredstava za nastavu matematike, didaktičkim zahtjevima za njihovu upotrebu, vrstama i specifičnostima njihovog korišćenja, kao i važnosti informacione tehnologije u savremeno organizovanoj nastavi matematike četvrtog razreda.

Podjela nastavnih sredstava se vrši prema različitim kriterijumima, a odabir zavisi od primijenjenog pristupa. U ovom radu je prikazana podjela na tekstualna, vizuelna, auditivna, audiovizuelna, manuelna i tehnička.

Učenje na daljinu postalo je izuzetno važan oblik obrazovanja, posebno tokom pandemije, kada je fizičko prisustvo učenika u školama bilo onemogućeno. Tri osnovna tipa učenja na daljinu uključuju potpunu online nastavu (organizuje se isključivo putem interneta, najčešće korišćenjem video-konferencija), hibridni modeli (kombinuju tradicionalnu nastavu i online pristupe, s različitim vremenom fizičkog prisustva i učenja na daljinu) i fiksni online raspored (učenici imaju obavezu da se pridruže nastavi na online platformama u tačno određeno

vijeme). Jedna veoma značajna platforma za učenje koja je dobar obrazovni resurs je *Digitalna škola*, gdje se pored video lekcija mogu naći i interaktivne simulacije pomoću kojih učenici uče kroz istraživanje. *Microsoft Teams*, koji je deo Microsoft 365 paketa, idealna je platforma za organizovanje nastave na daljinu. Kroz ovu platformu, učitelj može komunicirati s učenicima kako vizuelno, tako i verbalno, dijeliti zadatke, prezentacije, kvizove i video materijale, ocjenjivati radove i pružati povratne informacije. Učenici, s druge strane, mogu nastupati pred razredom, učestvovati u diskusijama i predstaviti svoje radove.

U trećoj tematskoj cjelini kandidatkinja Željka Samac apostrofira ulogu učitelja u procesu planiranja i izbora nastavnih sredstava za razvijanje matematičkih pojmova. Poseban dio ove cjeline kandidatkinja je posvetila primjerima iz prakse, počevši od upotrebe digitalnih alata i rada u njima, preko praktične primjene znanja kroz aktivnosti učenika, te primjera samostalne izrade nastavnog sredstava i na kraju prikaza primjera scenarija časa.

Pri odabiru i usklađivanju nastavnih sredstava i sadržaja, važno je imati u vidu različite stilove učenja i prethodno znanje učenika, kako bi se osigurao pristup koji im najbolje odgovara. Korišćenje raznih metoda u nastavi, interaktivnih zadataka, stvaranje problemskih situacija i primjena tehnologije, doprinosi stvaranju dinamičnog obrazovnog okruženja. Ovakav pristup pomaže učenicima da se uključe u proces učenja i razvijaju analitičke vještine.

U drugom poglavlju rada kandidatkinja Željka Samac prikazuje problem i predmet istraživanja. Zatim, definiše cilj, zadatke i hipoteze, određuje metode, tehnike i instrumente, populaciju i uzorak istraživanja, objašnjava organizaciju i tok i na kraju vrši statističku obradu podataka.

Iztraživački cilj kandidatkinja definiše na sljedeći način: Utvrditi iskustvene stavove učitelja prema upotrebi raznovrsnih nastavnih sredstava kao faktora boljeg postignuća učenika u nastavi matematike četvrtog razreda.

Odgovor na postavljeni cilj dobija pomoću glavne i četiri pomoćne hipoteza istraživanja.

Glavna hipoteza glasi: Pretpostavlja se da učitelji imaju afirmativne stavove prema upotrebi raznovrsnih nastavnih sredstava kao faktora boljeg postignuća učenika u nastavi matematike četvrtog razreda.

Za prikupljanje podataka o iskustvenim stavovima učitelja prema upotrebi raznovrsnih nastavnih sredstava, kandidatkinja je koristila anketni upitnik koji sadrži 20 pitanja zatvorenog i

otvorenog tipa i Likertovu skalu procjene, kao i grupni intervju za učitelje koji sadrži četiri fokus polja vezana za provjeru istraživačkih hipoteza.

Istraživanje je realizovano na uzorku od 150 učitelja. Anketirano je 110, dok je 40 učitelja intervjuisano.

Analizom podataka prikupljenih anketiranjem i intervjuisanjem, a tiču se teme *Upotreba nastavnih sredstava kao faktor boljeg postignuća učenika u nastavi matematike četvrtog razreda*, kandidatkinja Željka Samac je došla do sljedećih rezultata:

- Učitelji često primjenjuju nastavna sredstva u nastavi matematike četvrtog razreda i imaju pozitivan stav o njihovoj upotrebi. Smatraju da učenici imaju bolja postignuća kada se na času matematike primjenjuju nastavna sredstva.
- Nastavna sredstva upotrebljavaju pri usvajanju gotovo svih matematičkih pojmova predviđenih planom i programom za četvrti razred.
- Prije upotrebe razmatraju didaktičko-metodičke tendencije upotrebljivosti i često ih kombinuju.
- Gotovo sve škole su opremljene računarima i smart televizorima.
- Većina učitelja smatra da u dovoljnoj mjeri koristi informacionu tehnologiju i imaju pozitivan stav prema njenoj upotrebi. Informacionu tehnologiju najčešće upotrebljavaju kao dodatni izvor znanja, za prikazivanje nastavnih sadržaja, kao pomoć pri obradi novih pojmova i samostalnoj izradi zadataka. Često koriste gotove edukativne sadržaje sa interneta, a matematičke pojmove i odnose najčešće prikazuju putem PPT prezentacije.
- Pojedini učitelji poznaju rad u digitalnim alatima, ali mali broj izrađuju nastavna sredstva pomoću njih. Većina ima želju da uči i da se usavršava. Mali broj koristi MS Teams za saradnju s učenicima.
- Učitelji često samostalno izrađuje nastavna sredstva za potrebe nastave matematike.
- Timski rad i saradnja nije svugdje jednako zastupljena prilikom izrade i upotrebe nastavnih sredstava.

Na osnovu obrađenih podataka i dobijenih rezultata, kandidatkinja Željka Samac izvodi sljedeće zaključke: Učitelji imaju afirmativne stavove prema upotrebi raznovrsnih nastavnih sredstava u nastavi matematike četvrtog razreda, svjesni su njihove važnosti, koriste raznovrsna nastavna sredstva pri realizaciji matematičkih sadržaja, razmatraju didaktičko-metodičke

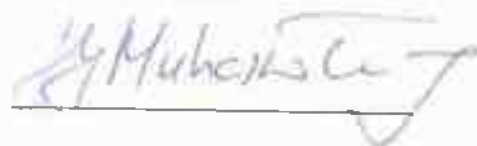
tendencije njihove upotrebe. Samostalno izrađuju nastavna sredstva kad god su u mogućnosti. Informacionu tehnologiju koriste, ali im je potrebna i dodatna obuka.

Kandidatkinja Željka Samac je u svom master radu uspješno obradila temu *Upotreba nastavnih sredstava kao faktor boljeg postignuća učenika u nastavi matematike četvrtog razreda*. Komisija konstatuje da master rad kandidatkinje Željke Samac na temu *Upotreba nastavnih sredstava kao faktor boljeg postignuća učenika u nastavi matematike četvrtog razreda*, ispunjava normative koji važe za master teze, te stoga predlaže Nastavno-naučnom vijeću Filozofskog fakulteta Univerziteta Crne Gore da odobri usmenu odbranu ovog rada.

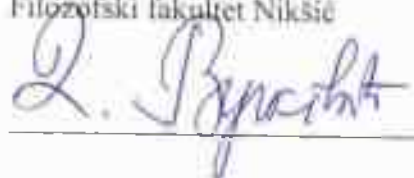
Nikšić, 18. 12. 2024. god.

Komisija u sastavu:

Prof. dr Veselin Mićanović, mentor
Filozofski fakultet Nikšić



Prof. dr Dijana Vučković, član
Filozofski fakultet Nikšić



Prof. dr Marijan Marković, član
Prirodno matematički fakultet Podgorica



PREDLOG ODLUKE – Tačka 2/30

UNIVERZITET CRNE GORE
Filozofski fakultet

Broj:
Nikšić,

Na osnovu člana 22 stav 2 Pravila studiranja na master studijama Vijeće Filozofskog fakulteta je na sjednici 27. 12. 2024. godine donijelo

ODLUKU

I

Usvaja se Izvještaj Komisije za ocjenu master rada **Upotreba nastavnih sredstava kao faktor boljeg postignuća učenika u nastavi matematike četvrtog razreda** Željke Samac studentkinje akademskih integrisanih studija Studijskog programa za obrazovanje učitelja na Filozofskom fakultetu.

II

Komisija iz stava I ove Odluke će u skladu sa Pravilima studiranja na master studijama organizovati odbranu predmetnog master rada.

DEKANKA

Dostaviti:

- Članovima komisije
- Uz Zapisnik sa Vijeća Fakulteta
- a/a

Prof. dr Tatjana Novović